

BETÄNKANDE OCH FÖRSLAG

ANGÅENDE

UTVIDGNING AF STÄMPELBESKATTNINGEN

AFGIFVET DEN 29 DECEMBER 1909

AF

DÄRTILL FÖRORDNADE KOMMITTERADE

STOCKHOLM 1910

ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG

Till Herr Statsrådet och Chefen för kungl. finansdepartementet.

Sedan Kungl. Maj:t den 27 maj 1909 bemyndigat chefen för kungl. finansdepartementet att tillkalla högst tre sakkunniga personer, att inom finansdepartementet uppgöra förslag i syfte att genom allmän utveckling af stämpelbeskattningen åt staten bereda ökade inkomster under denna skattetitel, har Herr Statsrådet den 11 påföljande juni uppdragit åt undertecknade att utföra ifrågavarande arbete, därvid åt undertecknad Wachtmeister anförtroddes att i egenskap af ordförande närmast leda arbetet.

Kommitterade, som på kallelse af Herr Statsrådet första gången sammanträdde den 16 juni 1909, få nu efter slutadt arbete öfverlämna af kommitterade uppgjordt förslag till förordning om ändrad lydelse af vissa delar af förordningen angående stämpelafgiften jämte till förslaget hörande motiv och bilagor.

Stockholm den 29 december 1909.

HANS WACHTMEISTER.

VICTOR MOLL.

ERNST von SYDOW.

H. Themptander.

F ö r s l a g
till
**Förordning om ändrad lydelse af vissa delar af
förordningen angående stämpelafgiften.**

II ART.

Om stämpel till enskilda handlingar.

8 §.

Följande enskilda handlingar skola förse med stämpel på sätt
här nedan stadgas.

B) *Fideikommissbref om fast egendom, Gåfvobref, Morgongåfvobref,
Testamente och Äktenskapsförord:*

Gåfra af fast egendom: afhandling därom skall, då den för lagfart
företes, förse med stämpel till nedannämnda belopp:

då egendomen gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led: 90
öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde; samt
i annat fall: 1 krona 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af
egendomens värde.

Se för öfrigt 10, 13 och 18 §§.

C) *Öfriga stämpelpfiktiga enskilda handlingar:*

— — — — —
Aktiebref i inländskt aktiebolag skall, innan brefvet af bolaget utgifves, förses med stämpel af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda aktie lyder, eller, om brefvet utfärdats å två eller flera aktier, af det belopp, hvarå aktierna sammanlagdt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för aktie skall erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå aktien lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet.

Aktiebref, som utan erläggande af betalning utfärdas såsom ersättning för förkommet eller förstördt sådant bref eller i utbyte mot aktiebref i samma bolag, är fritt från stämpel, därest det nya aktiebrefvet utfärdas å belopp, icke öfverstigande det, hvarå det förkomna, förstörda eller utbytta aktiebrefvet lydt, eller, om det nya aktiebrefvet skall ersätta flera äldre bref, dessas sammanlagda belopp, samt det eller de äldre brefven varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas. Aktiebref, som sålunda utfärdas utan att stämpelbeläggas enligt ofvan stadgade grunder, skall förses med anteckning om orsaken därtill.

För aktiebrefs behöriga stämpelbeläggning eller förseende med anteckning om orsaken till underlåten stämpelbeläggning svare ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen öfver stämpelbeläggningen enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flera af dem, dessa ledamöter.

Se för öfrigt 32 §.

— — — — —
Check: lika med *Skuldebref*;

dock att check, som icke är ställd att betalas af medel, som hos bank, annan kreditinrättning eller bankir föras i räkning för utställaren, skall, om checken är utfärdad inom riket och ställes att å utrikes ort betalas eller är utfärdad å utrikes ort, förses med stämpel lika med Växel.

Checkräkning, upp- och afskrifningsräkning, giroräkning, folioräkning, löpande räkning eller annan sådan icke till sparkasseräkning hänförlig räkning hos bank, annan kreditinrättning eller bankir, därå penningar mottagas för att vid anfordran återbetalas; besked eller annan anteckning om ränta därå; lika med besked eller annan anteckning om ränta å *Depositionsräkning*.

Depositionsräkning, kapitalräkning eller annan räkning hos bank, annan kreditinrättning eller bankir, därå penningar mottagas för att först efter viss tid eller viss tid efter uppsägning återbetalas: räntebesked, räntekupong, kvittens eller annan anteckning, hvarigenom insättare tillgodoföres eller erkänner sig hafva mottagit ränta å räkningen, skall af banken, kreditinrättningen eller bankiren, då anteckning, efter hvad nyss blifvit sagdt, delgifves insättaren eller, där sådan delgifning icke äger rum, då räntebeloppet godtskrifves insättaren, förses med stämpel af 5 öre, om räntebeloppet öfverstiger 5 men ej uppgår till 10 kronor, samt af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af räntebeloppet, om detta uppgår till 10 kronor eller högre belopp;

dock att besked eller annan anteckning om ränta å penningar, som innestå i sparbank, är från stämpel fritt.

Hvad sålunda är stadgadt i fråga om stämpel för ränta å här omförmälda räkningar äger icke tillämpning i afseende å medel, som äro insatta för statsförvaltningen tillhörande allmänt verk eller styrelse samt Riksdagens verk, så länge dessa medel för sådant verk eller styrelse innestå, och ej heller å medel, som innestå för utländsk räkningshafvare, hvilken icke är inom landet bosatt.

Sökes på grund af bevis om insättning på depositionsräkning hos offentlig myndighet betalning, skall detsamma förses med stämpel af 25 öre för hvarje fulla 100 kronor af det kapitalbelopp, för hvilket betalning sökes;

dock är depositionsbevis fritt från sistnämnda stämpelafgift, då på grund däråf fordran bevakas i konkurs.

Se för öfrigt 51 och 52 §§.

Fraktslut — — — — —

Försäkringsbref eller annan handling, hvarigenom försäkring meddelas; lika med *Certeparti*.

Kvittens å premie för brandförsäkring, lifförsäkring, blandad lif- och kapitalförsäkring eller blandad lif- och lifränteförsäkring, ehvad kvittenset tecknas å försäkringshandling eller särskildt utfärdas, skall med undantag, som här nedan sägs, innan det till försäkrings-tagaren utlämnas, af försäkringsgifvaren eller hans agent förses med stämpel till nedannämnda belopp:

vid brandförsäkring, för hvarje fulla 1,000 kronor af försäkringssumman:

1 öre,	om försäkringstiden icke uppgår till 6 månader,
2 » »	» uppgår till 6 månader, men icke till 2 år,
4 » »	» uppgår till 2 år, men icke till 4 år,
8 » »	» uppgår till 4 år, men icke till 7 år,
12 » »	» uppgår till 7 år, men icke till 10 år,
15 » »	» uppgår till 10 år eller om försäkringen gäller annan bestämd längre tid,
25 » »	försäkringen gäller för all framtid; samt

vid lifförsäkring, blandad lif- och kapitalförsäkring eller blandad lif- och lifränteförsäkring: 3 öre för hvarje fulla 10 kronor af årspremien eller, där premien icke erlägges med visst belopp för år, af inbetaldt premie- eller kapitalbelopp; dock att frihet från stämpel äger rum, då försäkringssumman icke uppgår till 1,000 kronor.

Olycksfallsförsäkring, som omfattar försäkring för dödsfalls skull genom olyckshändelse, inbegripes icke under bestämmelserna om stämpelafgift vid lifförsäkring.

Erlägges premie för brandförsäkring icke på en gång för hela försäkringstiden eller erlägges årspremie för annan stämpelpfiktig försäkring i flera inbetalningar, skall hela den på försäkringen eller premien belöpande stämpelafgiften inbetalas, då den första premiebetalningen verkställes.

Tages å föremål eller lif, som är försäkradt för en till 1,000 kronor icke uppgående försäkringssumma, i samma försäkringsanstalt samtidigt eller senare ytterligare försäkring till belopp, som sammanlagdt med förstnämnda försäkringssumma öfverstiger 1,000 kronor, skall premiekvittens å en af försäkringarna stämpelbeläggas, som om kvittenset gällde hela den summa, för hvilken föremålet eller lifvet är försäkradt.

Vid återförsäkring äger frihet från stämpel rum.

Har på ömsesidighet grundad brandförsäkringsanstalt jämlikt kungl. kungörelsen angående uppbörd af afgifter till vissa på ömsesidighet grundade försäkringsanstalter den 22 oktober 1886 eller på grund af äldre gällande bestämmelser erhållit rätt att få delägarnas på landet afgifter till anstalten debiterade, indrifna och redovisade genom häradsskrifvare och kronofogdar i sammanhang med kronouppbörd, skall anstaltens styrelse låta uträkna och å den i 2 § af nyssnämnda kungörelse omförmälda debiteringslängd upptaga för hvarje i längden införd brandstodsafgift den stämpelafgift, som enligt denna förordning bör för kvittens å brandstods-

afgiften utgöras, med anteckning tillika om försäkringssummans storlek. I fråga om sistnämnda stämpelafgifts debitering, indrifvande och inleverering samt arvode till häradskrifvare och kronofogde gälle hvad i 2 § af sagda kungörelse är i fråga om försäkringsafgifter stadgadt; börande i följd häraf det å debetsedeln tecknade kvitto icke förses med den här ofvan för premiekvittens stadgade stämpel.

Förvärf af fast egendom — — — — —

Jordafsöndring, afhandling därom:

för alltid; se *Köp af fast egendom*;

till besittning för viss tid eller på lifstid; se *Nyttjanderätt*.

Kvittens, tecknad å räkning eller faktura, hvarigenom någon erkänner sig hafva mottagit likvid för levererad vara eller för arbete, utfördt af den, som enligt gällande författningar är pliktig att hos vederbörande myndighet göra anmälan om utöfvande af yrke, så ock annan handling, hvarigenom sådant erkännande lämnas, skall af den, som tecknar kvittenset eller utfärdar handlingen, före utlämnandet förses med stämpel af 10 öre;

dock att frihet från stämpel äger rum, då det kvitterade beloppet icke uppgår till 20 kronor.

„ som, för inkassering af penningar genom annan person än fordringsägaren, från en ort till en annan försändes; lika med *Växel*;

dock att kvittens, som afser inkassering af penningar genom postverkets försorg eller genom s. k. efterkraf, är från stämpel fritt.

Se för öfrigt 27 §.

Köp af fast egendom: afhandling därom eller af offentlig myndighet utfärdad köpehandling skall, då den för lagfart företes, förses med stämpel, som, utom i de fall, hvarom nedan stadgas, skall utgöra 90 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Köpeafhandling, på grund hvaraf lagfart sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse eller som icke är berättigadt att erhålla statslån från egnahemslånefonden eller jordförmedlingsfonden, bör beläggas med stämpel af 1 krona 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Öfverstiger köpeskillingen icke 3,000 kronor och uppgår icke tillika den inkomst, för hvilken köparen enligt gällande förordning angående inkomstskatt senast taxerats, till 1,800 kronor, förses köpeafhandlingen med stämpel allenast af 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Där köpeafhandling, utan tillägg till eller förändring i stadgade villkor, öfverlåtes inom den för lagfart föreskrifna tid, räknadt från första fånget, och inom samma tid för lagfart företes samt köpeafhandlingen därvid är åtföljd af skriftlig, af såväl säljare som köpare på heder och samvete afgifven förklaring, att icke i någon form lämnats eller skall lämnas annan betalning för köpet än den, som finnes upptagen i den för lagfart företedda fångeshandlingen, äger stämpelbeläggning rum allenast för sista fånget.

Fångeshandling, på grund hvaraf sökes lagfart å järnväg, är från stämpel fri.

Köp af lösören, hvilka i säljarens vård kvarblifva — — — — —

Lottbref i inländskt solidariskt bankbolag skall, innan brefvet af bolaget utgifves, förses med stämpel af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå den i brefvet afsedda lott lyder, eller, om brefvet utfärdats å två eller flera lotter, af det belopp, hvarå lotterna sammanlagdt lyda; dock att, ifall enligt bolagets beslut för lott skall erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå lotten lyder, stämpeln skall beräknas i förhållande till det högre beloppet.

Lottbref, som utan erläggande af betalning utfärdas såsom ersättning för förkommet eller förstördt sådant bref eller i utbyte mot lottbref i samma bolag, är fritt från stämpel, därest det nya lottbrefvet utfärdas å belopp, icke öfverstigande det, hvarå det förkomna, förstörda eller utbytta lottbrefvet lydt, eller, om det nya lottbrefvet skall ersätta flera äldre bref, dessas sammanlagda belopp, samt det eller de äldre brefven varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas. Lottbref, som sålunda utfärdas utan att stämpelbeläggas enligt ofvan stadgade grunder, skall förses med anteckning om orsaken därtill.

För lottbrefs behöriga stämpelbeläggning eller förseende med anteckning om orsaken till underlåten stämpelbeläggning svare ledamöterna i bolagets styrelse eller, ifall tillsynen öfver stämpelbeläggningen enligt bolagets beslut uppdragits åt en eller flera af dem, dessa ledamöter.

Se för öfrigt 32 §.

Lottsedel för deltagande i lotteri, som med Kungl. Maj:ts tillstånd anordnats, skall af lotteriets anordnare före utlämnandet förses med stämpel, då lotteriet afser penningar, af 10 öre för hvarje hel krona af det belopp, hvarå lottsedeln lyder, och, då lotteriet afser andra värdeföremål, af 10 öre för hvarje lottsedel.

Se för öfrigt 53 §.

Lösöreköp

Nyttjanderätt till fast egendom: för afhandling därom skall stämpel utgöras enligt följande grunder.

Stämpelavgiften utgår med 5 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, som hvarje gång erlägges i arrende eller hyra, ehvad den sålunda erlagda afgälden afser längre eller kortare del af legotiden;

dock att frihet från stämpel äger rum vid lega af jordbruksfastighet, då den i nyttjanderättsaftalet bestämda kontanta afgälden, för år beräknad, understiger 200 kronor, och vid lega af annan fastighet, då nyttjanderättsaftalet afser bostadslägenhet om högst två rum med kök och tillika den i aftalet bestämda kontanta afgälden, för år beräknad, icke uppgår till 600 kronor, samt att stämpelavgift icke beräknas för persedlar eller tjänstbarheter, som ingå i afgälden, och ej heller för afgäld eller del däraf, som består i utgörande af å fastigheten hvilande onera eller utskylder. Erläggas för nyttjanderätten viss avgift en gång för alla, äger frihet från stämpel rum, då det belopp, som motsvarar fem procent af denna avgift, med tillägg af den årliga afgälden, där sådan är utfäst, icke uppgår i fråga om lega af jordbruksfastighet till 200 kronor och i fråga om lega af annan fastighet till 600 kronor samt nyttjanderättsaftalet i sistnämnda fall afser bostadslägenhet om högst två rum med kök.

I det arrende eller den hyra, som ligger till grund för stämpelavgiftens utgörande, inberäknas icke den del af arrende- eller hyresbelopp, som belöper å inventarier, möbler eller andra lösören, som ingå i nyttjanderättsaftalet.

Upplåtaren af nyttjanderätten eller hans ombud skall, då arrende- eller hyresbelopp erlägges, med ofvan föreskrifna stämpel förse arrende- eller hyreskontraktet eller, där erkännandet af beloppets mottagande sker genom särskildt utfärdad handling, denna senare.

Hvad ofvan stadgas gäller äfven för det fall, att upplåtaren af nyttjanderätten icke själf äger, utan arrenderar eller hyr den fastighet, som med nyttjanderätt upplåtes.

Under nyttjanderätt, för hvilken stämpel skall erläggas, innefattas icke upplåtelse af möblerad bostad under kortare tid än ett år.

Sökes på grund af afhandling om nyttjanderätt till fast egendom hos offentlig myndighet betalning, skall afhandlingen föras med stämpel af 25 öre för hvarje fulla 100 kronor af det kapitalbelopp, för hvilket betalning sökes.

Obligation, som utfärdas här i riket, skall af obligationsutgifvaren före utlämnandet förses med stämpel af 60 öre för belopp, ej öfverstigande 100 kronor, och därutöfver 60 öre för hvarje påbörjadt hundratal kronor;

dock att frihet från sådan stämpel äger rum för svenska statens, Sveriges allmänna hypoteksbanks och konungariket Sveriges stads-hypotekskassas obligationer.

Obligation, som utgifvits i utlandet, skall, innan den härstädes belånas, försäljes eller på hvad sätt det vara må öfverlåtes, förses med stämpel enligt nyssnämnda grund, där icke annorledes här nedan stadgas. Sådan obligation vare fri från stämpel, därest genom vederbörande magistrats påteckning å obligationen styrkes, att den blifvit för magistraten uppvisad före den 1 januari 1895. Å obligation, som i utlandet utgifvits och efter ingången af år 1895 men före den 1 juli 1910 inkommit i riket, äger innehafvaren, om obligationen före sistnämnda dag hos magistrat i stad uppvisas, kostnadsfritt bekomma påteckning om dagen för uppvisandet. Obligation, som blifvit med sådan påteckning försedd, skall, då den härstädes belånas, försäljes eller på hvad sätt det vara må öfverlåtes, beläggas med stämpel enligt de för obligation närmast före den 1 juli 1910 gällande bestämmelser.

Sökes på grund af obligation, för hvilken ofvanstående stämpelavgift icke skolat utgöras, hos offentlig myndighet betalning, skall obligationen förses med stämpel af 25 öre för hvarje fulla 100 kronor af det kapitalbelopp, för hvilket betalning sökes;

dock är obligation fri från sistnämnda stämpel, då på grund däraf fordran bevakas i konkurs.

Obligation, som utfärdas endast såsom ersättning för förkommen eller förstörd sådan handling eller i utbyte mot obligation eller obligationer af samma utgifvare och med samma räntefot, är fri från stämpel, därest den nya obligationen utfärdas å belopp, icke öfverstigande det, hvarå den förkomna, förstörda eller utbytta obligationen lydt, eller, om den nya obligationen skall ersätta flera äldre obligationer, dessas sammanlagda belopp samt den eller de äldre obligationerna varit försedda med stämpel i vederbörlig ordning eller icke skolat med stämpel beläggas. Obligation, som sålunda utfärdas utan att stämpelbeläggas enligt ofvan stadgade grunder, skall af obligationsutgifvaren förses med anteckning om orsaken därtill.

Därest för särskilda delar af skuldbelopp utfärdats löpande förskrifningar, hvilka uppenbarligen äro afsedda att utsläppas i den

allmänna rörelsen, gälle angående dylik förskrifning, ändock att den ej betecknats som obligation, hvad i denna förordning är om obligation stadgad.

Se för öfrigt 19, 20 och 32 §§.

Skuldebref skall, då det för vinnande af inteckning eller betalning hos offentlig myndighet företes, förses med stämpel af 25 öre för hvarje fulla 100 kronor af det kapitalbelopp, för hvilket inteckning eller betalning sökes;

dock är skuldebref fritt från sådan stämpel, då på grund däraf fordran bevakas i konkurs eller inteckning sökes i järnväg eller då detsamma skall förses med stämpel lika med obligation i enlighet med hvad här nedan sägs.

Har kommun erhållit Kungl. Maj:ts tillstånd till upptagande af amorteringslån, skall, under förutsättning att det till upptagande medgifna lånets belopp icke understiger 200,000 kronor och att återbetalningstiden är bestämd till minst 15 år, skuldförskrifning, som utfärdas å lånebeloppet eller del däraf, af utgifvaren förses med stämpel till samma belopp, som för obligation stadgas.

Se för öfrigt 21 och 22 §§.

Sparkasseräkning eller därmed likartad räkning hos bank, annan kreditinrättning eller bankir: räntebesked, räntekupong, kvittens eller annan anteckning, hvarigenom insättare tillgodoföres eller erkänner sig hafva mottagit ränta å räkningen, skall af banken, kreditinrättningen eller bankiren, då anteckning, efter hvad nyss blifvit sagdt, delgifves insättaren eller, där sådan delgifning icke äger rum, då räntebeloppet godtskrifves insättaren, förses med stämpel af 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af räntebeloppet;

dock att frihet från stämpel äger rum, om beloppet af den ränta, som under ett kalenderår tillgodoföres insättare, vare sig medlen inestått hela året eller blott en del däraf, icke uppgår till 20 kronor.

Se för öfrigt 51 och 52 §§.

Undantagskontrakt — — — — —

Växel skall förses med stämpel enligt följande grunder:

a) Växel, som utfärdas inom riket och ställes att å inrikes ort betalas, skall, innan den öfverlåtes eller till betalning företes, beläggas med stämpel af 50 öre för hvarje påbörjad belopp af 1,000 kronor, hvarå växeln lyder;

dock att dylik växel å belopp, ej öfverstigande 100 kronor, är fri från stämpel, samt att sådan växel å belopp, som öfverstiger 100 kronor, men icke 300 kronor, skall förses med stämpel af 20 öre, och växel å belopp, som öfverstiger 300 kronor, men ej 500 kronor, med stämpel af 30 öre.

b) Växel, som utfärdas inom riket och ställes att å utrikes ort betalas eller som är utfärdad å utrikes ort, skall, då den utställs eller, om den utfärdats utom riket, innan den här i riket öfverlåtes eller till godkännande eller betalning företes, beläggas med stämpel af 50 öre för belopp, ej öfverstigande 1,000 kronor, och därutöver 50 öre för hvarje påbörjadt tusental kronor, hvarå den lyder.

Utom i fall, hvarom här ofvan under a) sägs, äger frihet från stämpel för växel rum i följande fall, nämligen

1) för postremissväxel och annan inom riket utfärdad växel, som är betalbar å inrikes ort vid uppvisandet;

2) för växel, som är ställd att vid uppvisandet betalas af medel, som hos bank, annan kreditinrättning eller bankir föras i räkning för utställaren, om växeln är utfärdad inom riket och ställes att å utrikes ort betalas eller är utfärdad å utrikes ort;

3) för växel, som är dragen från utlandet på utlandet och endast är betalbar i utlandet; samt

4) för växel, som ställes att betalas till statsförvaltningen tillhörande allmänt verks eller styrelses order.

Är växel utfärdad i flera exemplar och har ett af dem blifvit med föreskrifven stämpel försedt, vare de öfriga från stämpel fria.

Sökes på grund af godkänd eller protesterad växel hos offentlig myndighet betalning, skall växeln förses med särskild stämpel af 25 öre för hvarje fulla 100 kronor af det kapitalbelopp, för hvilket betalning sökes;

dock är växel fri från sistnämnda stämpel, då på grund däraf fordran bevakas i konkurs.

Se för öfrigt 20 §.

Öfverlåtelse af kronohemman eller skattlagdt krononybygge — — — — —

13 §.

Har fast egendom, belägen inom särskilda domstolars områden, blifvit upplåten under äganderätt genom en handling, hvarå lagfart sökes, skall denna handling försees med stämpel efter fulla värdet vid den domstol, där den först företes.

19 §.

Den obligationsutgifvare, som här i riket utlämnar obligation, dagtecknad före den 1 juli 1910, skall förse obligationen med anteckning om dagen, då den utlämnas.

IV ART.

Om stämplarna och deras tillhandahållande.

27 §.

Stämplarna skola vara att tillgå af följande slag, nämligen:

- a) helarksstämplarna å 50 öre samt 1, 1,25, 1,50, 2 och 3 kronor,
- b) enkla beläggningsstämplarna å 1, 2, 4, 6, 8 och 12 öre äfvensom enkla och dubbla beläggningsstämplarna å 5, 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 75 och 80 öre samt 1, 1,20, 1,50, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 12,50, 15, 20, 25, 30, 50, 75, 100, 200 och 500 kronor, samt
- c) kvittensstämplarna å 10 öre.

Dessutom äger stämpling af blanketter till aktiebref, lottbref och obligationer rum i den ordning, 32 § föreskrifver.

De under c) omförmälda stämplarna äro endast afsedda för kvittens, tecknadt å räkning eller faktura, och för annan handling, hvarigenom någon erkänner sig hafva mottagit likvid för levererad vara eller utfördt arbete; och må till sådana kvittenser och handlingar allenast detta slag af stämplarna användas.

32 §.

Då aktiebref, lottbref eller obligationer enligt 8 § C skola försees med stämpel, skall detta äga rum sålunda, att stämpling af blanketterna

till aktiebrefven, lottbrefven eller obligationerna sker genom statskontorets försorg. Den, som vill låta stämpla dylika blanketter, anmäla sig därom skriftligen hos statskontoret med bifogande af blanketterna samt tvefald uppgift å dessas valör och antalet af hvarje valör. Statskontoret fastställer därefter det belopp, med hvilket stämpel enligt bestämmelserna i denna förordning skall utgöras, och låter, sedan det erforderliga stämpelbeloppet blifvit inbetaldt, verkställa stämplingen.

Talan mot statskontorets beslut i fråga om stämpelbeloppet fullföljes i enahanda ordning, som är stadgad för öfverklagande af statskontorets beslut i allmänhet.

37 §.

Har genom misskrifning eller annorledes stämpel blifvit för sitt ändamål obrukbar, må densamma, helarksstämpel likväl allenast så framt det blad, hvarå stämpeln är satt, är ostympadt, hos försäljningsman utbytas mot annan stämpel. Dylikt utbyte må äfven äga rum för stämpel å växel, som på grund af uteblifvet godkännande återgått till växelutställaren, då af denne blifvit styrkt, att godkännande å växeln icke erhållits, äfvensom för stämpel, som oriktigt blifvit använd till handling, för hvilken stämpel af annat slag skolat nyttjas. Vid utbyte, som här är omförmäldt, skall för hvarje stämpel betalas 3 öre.

Stämplat till underskrifna expeditioner må afgiftsfritt på enahanda sätt utbytas, så vida behörigen styrkes, att expeditionerna icke varit för ändamålet begagnade eller att lösen för dem icke erhållits.

VII ART.

Om särskild ordning för vissa stämpelafgifters utgörande.

51 §.

Den i 8 § C stadgade stämpelafgiften för räntebesked, räntekupong, kvittens eller annan anteckning, hvarigenom insättare hos bank, annan kreditinrättning eller bankir tillgodoföres eller erkänner sig hafva mottagit ränta å penningar, som hos banken, kreditinrättningen eller bankiren innestå, må kunna på en gång för helt år och utan använd-

ning af stämpel, erläggas genom inbetalning, på sätt här nedan stadgas, af ett belopp, motsvarande den stämpelafgift, som under nästföregående år skolat utgöras.

Bank, kreditinrättning eller bankir, som önskar komma i åtnjutande af sådan rättighet, skall därom göra anmälan hos Kungl. Maj:ts befallningshafvande, och skall banken, kreditinrättningen eller bankiren därvid tillika aflämna skriftlig förbindelse, att å nedan stadgad tid och till behörigt belopp erlægga nu ifrågavarande afgift, samt, där Kungl. Maj:ts befallningshafvande finner sådant erforderligt, för förbindelsens fullgörande ställa nöjaktig säkerhet.

Sedan anmälan, hvarom nu blifvit sagdt, inkommit till Kungl. Maj:ts befallningshafvande och affordrad säkerhet blifvit af Kungl. Maj:ts befallningshafvande godkänd och aflämnad, skall Kungl. Maj:ts befallningshafvande omedelbart meddela statskontoret underrättelse härom samt för banken, kreditinrättningen eller bankiren utfärda bevis, att hinder icke möter för banken, kreditinrättningen eller bankiren att i den i denna § omförmälda ordning fullgöra erläggandet af stämpelafgiften; och skall genom Kungl. Maj:ts befallningshafvandes försorg på bankens, kreditinrättningens eller bankirens bekostnad kungörelse om bevisets meddelande en gång införas i Post- och inrikes tidningar. Kungl. Maj:ts befallningshafvande skall ock förordna ett ombud att hos banken, kreditinrättningen eller bankiren utöfva den befattning, hvarom i denna förordning stadgas.

Den inbetalning, hvarom ofvan blifvit stadgadt, skall verkställas hos statskontoret inom utgången af mars månad, och skall, då sådan inbetalning sker, tillika ingifvas ett af nyssnämnda ombud efter granskning af bankens, kreditinrättningens eller bankirens räkenskaper utfärdadt intyg, att det inlevererade beloppet, beträffande hvilket särskild uppgift för hvarje slag af inlåningsräkning bör lämnas, utgör den afgift, banken, kreditinrättningen eller bankiren är pliktig erlægga.

Verkställes icke inbetalningen inom den stadgade tiden, har statskontoret att förelägga banken, kreditinrättningen eller bankiren viss tid för fullgörande af inbetalningen. Försittes äfven den tid, skall statskontoret vidtaga de ytterligare åtgärder, som erfordras för beloppets indrifvande, samt tillika förklara banken, kreditinrättningen eller bankiren hafva förverkat rättigheten att på det i denna § omförmälda sätt erlægga stämpelafgiften; ankommande på Kungl. Maj:t att, på ansökan af banken, kreditinrättningen eller bankiren, pröfva, huruvida banken, kreditinrättningen eller bankiren åter må komma i åtnjutande af sagda rättighet.

52 §.

Bank, annan kreditinrättning eller bankir, som begagnar sig af den rättighet, hvarom i 51 § stadgats, är skyldig att, när helst så påfordras, för det i nyssnämnda § omförmälda ombud förete sina räkenskaper i hvad de afse bankens, kreditinrättningens eller bankirens inlåningsrörelse.

Tredskas banken, kreditinrättningen eller bankiren att fullgöra hvad någon af dem sålunda åligger, äge Kungl. Maj:ts befallningshafvande förelägga den tredskande vite och till sådant vite fälla.

Hvad ombudet vid granskning af räkenskaperna inhämtat må han icke yppa i vidare mån än som erfordras för afgifvande af det i 51 § omförmälda bevis.

Yppar tillsyningsman i annat än nu sagdt fall hvad sålunda hemligt hållas bör, straffes med böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor och vare därjämte skyldig att till fullo godtgöra skada, som af förseelsen kan hafva uppkommit.

Ombudet skall ersättas af banken, kreditinrättningen eller bankiren med belopp, som bestämmes af Kungl. Maj:ts befallningshafvande.

53 §.

Konungen äge medgifva, att den, som erhållit tillstånd till anordnande af lotteri, må fritagas från skyldighet att förse lottsedel med stämpel, under villkor att han inom en månad efter hvarje dragning till statskontoret dels inbetalar den på de till dragningen försålda lottsedlar belöpande stämpelafgift, dels ock inlämnar ett af notarius publicus på grund af räkenskaperna för lotteriet utfärdadt intyg öfver antalet sålunda försålda lottsedlar, därvid i fråga om penninglotteri skall angifvas antalet lottsedlar af hvarje särskild valör; och skall före hvarje dragning af den person eller myndighet, som erhållit Kungl. Maj:ts uppdrag att utöfva tillsyn öfver lotteriet, till statskontoret insändas uppgift om tiden för dragningen.

Inbetalas afgiftsbeloppet icke inom ofvan föreskrifna tid, låte statskontoret efter skedd utredning indrifva detsamma jämte laga ränta därå.

Å lottsedel, som enligt hvad ofvan sagts må utlämnas utan stämpel, skall anteckning om Kungl. Maj:ts medgifvande härtill genom lotterianordnarens försorg påtryckas.

VIII ART.

Om ansvar för öfverträdelse af denna författning.

54 §.

Fel etc. (= 51 § i gällande förordning) — — — — —
 — — — — — lag.

55 §.

1. Den, som utgifver, öfverlåter eller till godkännande eller betalning företer växel eller annan handling, som enligt 8 § skall lika med växel stämpelbeläggas, utan att, där handlingen skolat förses med stämpel, fullgöra hvad honom i sådant afseende åligger, böte tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot fem kronor. Samma bot vare ock, där någon åsidosätter hvad i 8 § under rubrikerna för checkräkning, depositionsräkning och sparkasseräkning är stadgadt om utgörande af stämpelafgift i där angifna fall.

2. Åsidosätter någon hvad i 8 § finnes föreskrifvet om stämpelbeläggning af aktie- eller lottbref, då det af aktiebolag eller solidariskt bankbolag utfärdas, böte tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

3. Den obligationsutgifvare, som utlämnar obligation utan att handlingen blifvit försedd med stadgad stämpel, så ock den, som belånar, försäljer eller på hvad sätt det vara må öfverlåter i utlandet utgifven obligation, utan att handlingen är försedd med föreskrifven stämpel eller sådan påteckning af magistrat, som här ofvan under rubriken obligation i 8 § omförmäles, skall böta tjugu gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

Hvad sålunda blifvit stadgadt i fråga om obligation, som utlämnats utan att vara försedd med stadgad stämpel, gälle ock skuldförbindelse, som, enligt hvad under rubriken: Skuldebref i 8 § sägs, skall förses med stämpel lika med obligation.

4. Den obligationsutgifvare, som här i riket utlämnar obligation, dagtecknad före den 1 juli 1910 samt underlåter att förse obligationen

med den i 19 § föreskrifna anteckning, skall böta tjugu gånger den å handlingen belöpande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

Varder, enligt hvad i 8 § stadgas, aktie- eller lottbref eller obligation, som utlämnas i ersättning för eller utbyte mot annan dylik handling, ej försedd med stämpel, och underlåter någon, som är pliktig förse aktie- eller lottbrefvet eller obligationen med anteckning om orsaken därtill, att verkställa sådan anteckning, straffes med böter från och med tio till och med etthundra kronor.

5. Utgifvare af gåfvobref om lös egendom, af köpe- eller bytesbref om fartyg, af afhandling om skogsafverkning eller af kvittens, hvarigenom erkännes mottagande af arrende- eller hyresbelopp för nyttjanderätt till fast egendom, skall för underlåtenhet att vid utgifvandet eller, i fråga om afhandling om skogsafverkning, sist inom två månader därefter förse dylik handling med stämpel, böta två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor. Samma bot vare, där försäkringsgifvare eller hans agent utlämnar kvittens å premie utan att detta är med behörig stämpel försedt, eller där styrelse för brandförsäkringsanstalt i fall, som i 8 § C under rubriken: Försäkringsbref sägs, genom underlåtenhet att till uppbördsförvaltningen lämna i samma författningsrum föreskrifna uppgifter eller genom lämnandet af oriktig uppgift föranlett, att stämpelavgift icke blifvit erlagd eller erlagts med för lågt belopp.

6. Underlåter testamentstagare, som erhållit vederbörande arvinges godkännande af testamente, till hvilket testamentstagaren veterligen hänsyn icke tagits vid stämpelbeläggning af bouppteckningen efter testamentsgifvaren och hvilket icke heller blifvit för bevakning vid domstol företedt, att, då tid för testamentsbevakning ute är och en månad förflutit, sedan godkännande erhållits, förse testamentet med föreskrifven stämpel, böte två gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

7. Anordnare af lotteri, som utan att hafva i föreskrifven ordning fritagits från skyldigheten att förse lottsedel med stadgad stämpel utlämnar sådan sedel utan att därvid förse densamma med stämpel, skall böta tio gånger den felande stämpelns belopp; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

Underlåter anordnare af lotteri, som fritagits från skyldigheten att förse lottsedel med stadgad stämpel, att påtrycka lottsedel anteckning, hvarom i 53 § stadgas, straffes med böter från och med tio till och med ett hundra kronor.

8. Underlåter någon att före utlämnandet med stadgad stämpel förse kvittens, tecknad t å räkning eller faktura, hvarigenom erkännes mottagandet af likvid för levererad vara eller för arbete, utfördt af den, som enligt gällande författningar är pliktig att hos vederbörande myndighet göra anmälan om utöfvande af yrke, eller annan handling, hvarigenom sådant erkännande lämnas, böte fem kronor.

9. Där handling, i afseende å hvars stämpelbeläggning ansvar i 1, 2, 3 eller 5 mom. stadgas, icke blifvit af den, hvilken stämpelbeläggningen ålegat, försedd med behörig stämpel, vare äfven den, hvilken såsom bevis om förvärfvad rättighet mottager handlingen eller densamma för annans räkning försäljer, belånar eller till godkännande eller betalning företer utan att belägga den med felande stämpel, underkastad det för felaktig eller försummad stämpelbeläggning af handlingen stadgade ansvar.

10. Köpare eller säljare af fast egendom, som genom aftal om betalning utöfver hvad den för lagfarts vinnande företedda köpeafhandling innehåller eller genom erläggande eller mottagande af sådan betalning föranledt, att honom åliggande stämpelafgift icke utgjorts för hela det belopp, som betingats för den fasta egendomen med hvad därtill hörer, skall böta två gånger den felande stämpelns belopp, dock ej under tjugufem kronor.

11. Den, som uppgifver död mans bo, men därvid uppsåtligen döljer undan tillgång af det värde eller lämnar annan falsk uppgift af sådan beskaffenhet, att bouppteckningen af den anledning blifvit belagd med stämpel till lägre belopp, än eljest vederbort, böte två gånger den felande stämpelns belopp, dock vare minsta bot tjugufem kronor; och må den domstol, där bouppteckning skall ingifvas, på yrkande vid underrätt af allmän åklagare och vid hofrätt af advokatfiskal, vid vite tillhålla den, som uppgifvit död mans bo, att med ed fästa uppgiftens riktighet.

12. Har någon i skriftlig förklaring, hvarom i 8 § C under rubriken: Köp af fast egendom stadgas, mot bättre vetande lämnat oriktigt meddelande och därigenom föranledt, att stämpelafgift å något fång till fast egendom icke blifvit erlagd, böte från och med fyra till och med tio gånger det felande stämpelbeloppet; dock vare minsta bot tjugufem kronor.

13. I de fall, hvarom sägs i denna §, följe ock skyldighet att ersätta kronans förlust. Har försäkringsgifvares agent genom försummelse, hvarå enligt 5 mom. följer ansvar, vållat kronan förlust, svare jämväl försäkringsgifvaren lika med agenten för förlustens ersättande.

56 §.

Har någon, som i de fall, om hvilka i 55 § förmäles, är skyldig förse handling med stämpel, försummat att makulera stämpel, hvarmed handling blifvit belagd, vare påföljden böter fem kronor.

57 §.

Åtal etc. (= 54 § i gällande förordning) — — — — —
 — — — — — inkommit.

58 §.

De i 55 och 56 §§ omförmälda förseelser åtalas af allmän åklagare vid allmän domstol.

59 §.

Mål etc. (= 56 § i gällande förordning) — — — — —
 — — — — — stadgad.

60 §.

Böter etc. (= 57 § i gällande förordning) — — — — —
 — — — — — strafflag.

61 §.

1. Af böter och annat skadestånd, än i 2 mom. här nedan sägs, som enligt denna författning ådömas, tillfalle hälften åklagaren och hälften kronan. Finnes särskild angifvare, tage han hälften af åklagarens andel.

2. Har anmärkning af särskild enligt 41 § förordnad tjänsteman föranledt, att högre stämpelbelopp, än vid handlings stämpelbeläggning varit beräknadt, kommit statsverket till godo, utgår anmärkningsarfvode å dessa medel med femton procent, hvaraf hälften tillfaller denne tjänsteman och hälften advokatfiskalen i hofrätten.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1910.

MOTIVERING.

Det kommitterade meddelade uppdraget att uppgöra förslag i syfte att genom en allmän utveckling af stämpelbeskattningen bereda ökade inkomster under denna skattetitel, i hvilket uppdrag, enligt kommitterade tillhandakommen underrättelse, icke ingår att underkasta gällande bestämmelser om bouppteckningsstämpeln revision, afser sålunda att dels reglera skattesatserna för andra nu gällande stämpelskatter dels ock undersöka, om och i hvad mån nya slag af stämpelskatter lämpligen skulle kunna införas i beskattningssystemet.

Hvad uppgiften att revidera gällande stämpelskatter beträffar, hafva kommitterade ansett densamma, som torde få betraktas vara begränsad att afse allenast i stämpelförordningen upptagna stämpelafgifter, böra omfatta hufvudsakligen endast sådana stämpelskatter, hvarom stadgas i nämnda förordnings 8 § C under rubriken »Öfriga stämpelpfiktiga enskilda handlingar». Härigenom har från den af kommitterade verkställda utredningen uteslutits förutom bouppteckningsstämpeln dels med ett undantag — nämligen stämpel i visst fall för gåfvoafhandling — de i 8 § B af stämpelförordningen omförmälda stämpelafgifter, hvilka synas äga det nära sammanhang med bouppteckningsstämpeln, att de icke böra fristående från denna behandlas, dels ock stämpelafgifterna till statsmyndigheternas expeditioner. Då kommitterade icke verkställt någon undersökning om lämpligheten af en reglering af sistnämnda afgifter, vilja kommitterade som hufvudsakligt skäl härför åberopa, att en dylik undersökning knappast synts af ändamålet med kommitterades uppdrag påkallad. En reglering, som hölle sig inom skäliga gränser, af dessa afgifter skulle nämligen knappast inbringa statsverket några afsevärda belopp. Härtill kommer äfven, att — särskildt hvad beträffar den i statsfinansiellt afseende viktigaste af förevarande afgifter eller stämpeln till domstolarnas protokoll — andra grunder än de rent fiskaliska böra vara i afsevärd grad bestämmande för afgifternas fastställande.

Vid fullgörandet af uppdraget att föreslå nya stämpelskatter hafva kommitterade sökt följa den principen, att endast förorda sådana stämpel-

afgifter, som i den form, hvori de träffa de skattdragande, i allmänhet kunna utan svårighet af dem bäras, vid tillämpningen af hvilken princip jämväl kräfts, att under de särskilda stämpelskatterna ganska vidtgående lättnader från eljest föreslagen skatteplikt medgäfvos. För kommitterade har emellertid äfven en annan synpunkt varit bestämmande. Vid införandet här i landet af nya stämpelskatter måste nämligen stor försiktighet iakttagas. För att vårt stämpelväsen skall kunna utvecklas på samma sätt som i åtskilliga andra länder lär vara nödvändigt att till en viss grad afstå från fordran på en utomstående kontroll å stämpelafgifternas behöriga utgörande och i stället lita till den kontroll, som kan utföras af den skattebetalande allmänheten själf. En dylik kontroll kan dock blifva någorlunda effektiv endast under förutsättning, att i det allmänna medvetandet inträngt — såsom i flera främmande länder lär hafva ägt rum — den föreställningen, att stämpelplikt i regel föreligger för rättshandlingar enskilda emellan. En sådan uppfattning synes likväl ännu så länge endast i ringa grad förekomma här i landet, och häraf torde följa, att blott så småningom och med varsamhet böra införas sådana stämpelskatter, som i berörda afseende ställa större kraf på de skattebetalande. Emot en kraftigare utveckling af stämpelbeskattningen möter hinder jämväl i den omständigheten, att, i den mån allmänhetens kontroll behöfver suppleras af en öfvervakande myndighet, vårt land — i motsats till åtskilliga främmande länder med utvecklade stämpelskattesystem — så godt som fullständigt saknar organ, som ägna sig för utförfandet af en dylik myndighet.

Då bestämmelserna om bouppteckningsstämpeln och därmed sammanhängande stadganden i stämpelförordningen äro föremål för annan utredning, än den kommitterade haft att verkställa, och kommitterades arbete sålunda, såsom för öfrigt redan nämnts, omfattat allenast en del af nämnda förordning, hafva kommitterade ansett sig gifvetvis icke böra utarbета fullständigt förslag till ny förordning om stämpelafgiften, utan hafva kommitterade allenast framlagt förslag till de ändrade och nya föreskrifter i gällande förordning, som synts kommitterade lämpliga.

Beträffande den ordning, i hvilken de af kommitterade föreslagna höjda eller nya stämpelskatterna här nedan behandlats, torde böra framhållas, att den valts med hufvudsaklig hänsyn till det företräde sinsemellan de af kommitterade förordade åtgärderna till höjande af statens inkomster enligt kommitterades mening böra äga. Härjämte gäller ock med afseende å arrende- och hyreskontraktsstämpeln, att den upp-

tagits sist äfven med hänsyn därtill, att på grund af den ofvan antydda saknaden i vårt land af för ändamålet fullt lämpliga fiskala myndigheter kommitterade icke sett sig i stånd att föreslå annan kontroll å denna stämpelafgifts erläggande än den, som ligger i ansvaret för uraktlåten stämpelbeläggning. Kommitterade hafva dock icke tvekat upptaga denna stämpelskatt, då det utan tvifvel, i den mån stämpelbeskattningen vinner ytterligare utvidgning, i många fall blir nödvändigt att i hufvudsak nöja sig med sådan kontroll.

I detta sammanhang bör slutligen omförmälas, att kommitterade under sitt arbete haft att taga hänsyn till ett af statskontoret den 31 december 1908 afgifvet underdånigt utlåtande angående sättet för verkställande af stämpelbeläggning af stämpelpliktiga handlingar och kontrollen därå, hvilket utlåtande enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 oktober 1909 öfverlämnats till kommitterade för att vara tillgängligt vid fullgörandet af det kommitterade meddelade uppdraget.

Utländsk lagstiftning.

Innan kommitterade öfvergå till den speciella motiveringen af det utaf kommitterade framlagda förslaget, hafva kommitterade ansett sig böra lämna en kortfattad redogörelse för lagstiftningen beträffande skattesatser, som i vissa främmande länder gälla i fråga om de slag af stämpelafgifter, hvilka i kommitterades förslag finnas upptagna. Denna redogörelse afser naturligen att lämna en framställning af i ämnet nu gällande bestämmelser, men på grund af denna lagstiftnings föränderlighet och svårigheten att i förevarande afseende anskaffa sakkunniga upplysningar rörande tolkningen af hithörande författningar torde kunna vara händelsen, att i ett eller annat fall här nedan upptagits stadganden, som blifvit ersatta med nya föreskrifter eller eljest upphädda, eller ock anförts bestämmelser, om hvilkas tillämplighet å här afsedda förhållanden stundom någon tvekan kan uppstå.

Lagfartsstämpel.

I *Storbritannien och Irland* är stämpelbeskattningen af köpeaftal bestämd genom lagen den 21 juli 1891. Enligt denna lag skola köpeaftal rörande all slags egendom — med undantag af dels vissa obligationer, beträffande hvilkas öfverlåtelse särskild stämpelbeskattning är stadgad, dels ock fartyg och delar af fartyg, rörande hvilka alla transaktioner äro stämpelfria — vara underkastade, då köpeskillingen öfver skjuter 300 pounds, stämpel af 5 shillings för hvarje fullt eller påbörjad 50-tal pounds af köpeskillingen eller omkring $\frac{1}{2}$ procent. Då köpeskillingen icke öfverstiger 300 pounds, graderas stämpelskyldigheten sålunda, att mellan hvarje fullt 50-tal pounds, för hvilket stämpeln utgör 5 shillings, inskjutas vissa klasser, såsom af följande tariff framgår:

Då köpeskillingen utgör 5 pounds eller därunder							6 p.
från	5 pounds	till och med	10 pounds	1 sh.	—	»
»	10	»	»	»	15	» 1 » 6 »
»	15	»	»	»	20	» 2 » — »
»	20	»	»	»	25	» 2 » 6 »
»	25	»	»	»	50	» 5 » — »
»	50	»	»	»	75	» 7 » 6 »
»	75	»	»	»	100	» 10 » — »
»	100	»	»	»	125	» 12 » 6 »
»	125	»	»	»	150	» 15 » — »
»	150	»	»	»	175	» 17 » 6 »
»	175	»	»	»	200	» 1 £ — » — »
»	200	»	»	»	225	» 1 » 2 » 6 »
»	225	»	»	»	250	» 1 » 5 » — »
»	250	»	»	»	275	» 1 » 7 » 6 »
»	275	»	»	»	300	» 1 » 10 » — »

Om köpeskillingen skall erläggas i form af periodiska betalningar under en bestämd tid, beräknas stämpeln å totalsumman af dessa betalningar. Skola åter betalningarna periodiskt utgöras under en eller flera personers lifstid, beräknas stämpeln å det belopp, som sålunda skulle erläggas under en tid af tolf år efter köpebrefvets dag. Är det slutligen stipuleradt, att de periodiska betalningarna skola fortgå för beständigt eller under en obestämd tid, som icke är beroende af en eller flera personers lifstid, skall till grund för stämpelberäkningen läggas det belopp, som skulle komma att utgå under en tidrymd af tjugu år efter den dag, då köpebrevet är dateradt.

Beträffande byte af fast egendom gäller, att, om vid bytet i mellangift erlägges ett belopp, öfverstigande 100 pounds, bytesbrevet förses med så stor stämpel, som enligt ofvanstående grunder skulle belöpa å en köpeskillning af samma storlek. Erlägges åter ingen mellangift eller öfverstiger denna icke 100 pounds, utgår stämpeln endast med ett fixt belopp af 10 shillings.

I sammanhang härmed torde böra omförmälas, att för inregistrering af fångeshandlingar erlägges i England och Irland stämpel, om den inregistrerade handlingen är underkastad stämpelavgift, som icke uppgår till 2 shillings 6 pence, med lika belopp som nämnda afgift samt i andra fall med 2 shillings 6 pence. I Skottland utgöres en motsvarande afgift till ett fixt belopp af 5 shillings.

Det må slutligen erinras därom, att i det budgetsförslag, som innevarande år framlagts för det engelska parlamentet, har stämpelavgiften å köpeafhandlingar upptagits till dubbla beloppet eller sålunda till omkring 1 procent af värdet.

I *Frankrike* är afhandling om köp eller byte af fast egendom icke stämpelpfiktig, såvida icke afhandlingen åberopas inför rätta, i hvilket fall den är underkastad stämpel för hvarje ark, hvarå den är affattad. Stämpelns belopp bestämmes med hänsyn till formatet af det använda papperet (dimensionsstämpel).

Ifrågavarande transaktioner äro däremot ovillkorligen underkastade enregistrementsavgifter.

Vid försäljning af fast egendom utgår avgiften i regel med 6 francs 87,5 centimes för hvarje 100-tal francs af den utfästa köpeskillingen med tillägg af kapitalvärdet af de tjänstbarheter, köparen utöfver köpeskillingen åtagit sig att utgöra. Avgiften belöper sig dock vid försäljning af statsdomäner och vid köp af fast egendom, belägen utomlands eller belägen i kolonier, där enregistrementsinstitutet icke är infördt, till endast resp. 2 francs 50 centimes och 25 centimes för hvarje 100-tal francs af värdet.

Vid byte af fast egendom erlägges en enregistrementsavgift af 4 francs 37,5 centimes för hvarje 100-tal francs af värdet å den ena af egendomarna. Värdet uppskattas för jordbruksfastighet till 25 och för annan fastighet till 20 gånger den årliga afkastningen. Erläggas mellangift, beräknas avgiften efter nyssnämnda grund å värdet af den mindre fastigheten och såsom för köp å mellangiften. Samma beräkningssätt användes äfven, då den ena fastigheten har högre värde än den andra, därvid värdeskillnaden beskattas som köp.

För att motverka för stor splittring af jordbruksfastigheter har i landtbrukets intresse enregistrementsavgiften nedsatts till 25 centimes för 100 francs af den ena fastighetens värde vid byte under vissa omständigheter af närbelägna jordbruksfastigheter.

Enligt den *preussiska* stämpellagen af den 31 juli 1895 skola köpekontrakt rörande inom landet belägen fast egendom och därmed likställda rättigheter fördes med stämpel, motsvarande 1 procent af köpeskillingen med inberäkning af värdet af de förmåner, säljaren kan hafva betingat sig, och de prestationer, hvartill köparen kan hafva förbundit sig. Köpekontrakt angående fast egendom i utlandet draga dock endast en fix stämpel af 1 mark 50 pfennige. Byteskontrakt rörande fast egendom äro underkastade samma stämpelavgift som köpeafstal. Stämpeln beräknas vid byte på värdet af den utaf de mot hvarandra utbytta egen-

domarna, hvilken äger det högsta värdet. Ligger den värdefullare egendomen utom landet men den mindre värdefulla inom landet, skall dock till grund för stämpelns beräkning läggas värdet af den senare fastigheten. Köpe- och bytesafhandlingar, som ingås mellan delägare i ett stärbhus för att dela dettas tillhörigheter, äro underkastade allenast en fix stämpel af 1 mark 50 pfennige.

Genom lagen den 15 juli 1909 angående ändring af *tyska* riksstämpellagen den 3 juni 1906 har i Preussen och andra tyska stater äfven införts en riksstämpelskatt å köp och byte af fast egendom, enligt hvilken aftal om dylika transaktioner skola draga stämpel med $\frac{1}{3}$ procent af köpeskillingen eller bytesvärdet, beräknade på samma sätt, som i den preussiska stämpellagen i motsvarande fall föreskrifves. Fritagna från denna stämpel äro afhandlingar mellan delägare i ett dödsbo i syfte att skifta dettas tillhörigheter. Dessutom äger stämpelfrihet rum, om det stämpelpfiktiga öfverlåtelsevärdet icke öfverskrider, i fråga om bebyggda fastigheter 20,000 mark och i fråga om obebyggda fastigheter 5,000 mark samt tillika mottagaren af egendomen hvarken drifver yrkesmässig fastighetshandel eller har en årsinkomst af mer än 2,000 mark.

I *Österrike* äro köpeafhandlingar om fast egendom underkastade stämpel med 1 krone (österrikiskt mynt) för hvarje ark, hvarå afhandlingen skrifvits. Härförutom är själfva rättshandlingen belagd med en procentuell stämpelafgift, beräknad å fastighetens värde, d. v. s. köpeskillingen, hvarmed förstås den aftalade kontanta betalningen jämte alla biprestationer, såsom öfvertagande af betalningsansvar för å fastigheten hvilande gäld m. m. För olika fall äro bestämda skilda procentsatser, på sätt framgår af nedanstående tabellariska sammanställning.

a) Vid köp mellan föräldrar och barn, mellan äkta makar eller mellan vissa andra hvarandra närstående personer:

för ett fastighetsvärde af högst 30,000 kronen 1 procent af värdet
 » » högre fastighetsvärde $1\frac{1}{2}$ » » »

b) Vid köp mellan andra personer:

för ett fastighetsvärde af högst 10,000 kronen 3 procent af värdet
 » » » » mer än 10,000 men ej
 » » » » 40,000 kronen $3\frac{1}{2}$ » » »
 » » » » 40,000 » 4 » » »

I bestämmelserna om dessa procentsatser äro medgifna åtskilliga modifikation. Af dessa må nämnas, att vid öfverlåtelse af en byggnad, som helt eller delvis nyttjas af ägaren, eller af en till jordbruk upplåten fastighet, som brukas af ägaren eller dennes familj med eller utan hjälp af tjänstfolk eller daglönare, eller af en egendom, hvars ägare står under förmynderskap eller kuratel, skall,

1) om öfverlåtelsen sker mellan de under a) här ofvan nämnda personer, stämpelfrihet äga rum, då värdet icke öfverstiger 5,000 kronen, och stämpelsatsen utgöra blott $\frac{1}{2}$ procent, då värdet öfverskjuter 5,000 men icke 10,000 kronen; samt

2) om öfverlåtelsen sker mellan andra personer, stämpelsatsen utgöra $1\frac{1}{2}$ resp. $2\frac{1}{4}$ procent, allteftersom värdet icke öfverstiger 5,000 kronen eller öfverskjuter denna summa men icke 10,000 kronen.

Bytesaftal om fast egendom är enligt österrikisk rätt underkastadt samma stämpelafgifter som köpeaftal med den olikheten dock, att byte — i syfte att afrunda en fastighet — af bredvid hvarandra liggande fastighetsdelar, som äro till jordbruk upplåtna, är helt och hållet stämpelfritt, om de utbytta delarna äga lika värde, samt stämpelpliktigt allenast för värdeskillnaden, om delarna äro af olika värde. Vid byte beräknas det stämpelpliktiga värdet efter följande grunder. Äro båda fastigheterna af lika värde, uträknas skatten på hälften af hvardera fastighetens värde. Har den ena fastigheten mindre värde än den andra, skall till grund för skattens beräkning läggas dels hälften af den förras värde dels ock hela den senares värde med afdrag dock af den förra fastighetens nyssnämnda halfva värde.

Enligt *dansk* rätt skola köpekontrakt angående fast egendom¹⁾ föras med stämpel, motsvarande $\frac{2}{3}$ procent af det för egendomen betingade vederlag, vare sig detta består i en gång för alla bestämd köpeskilling eller i årliga afgifter eller i bäggedera. Upprättas angående någon särskild afgift, såsom t. ex. undantag, särskildt kontrakt på behörigen stämplat papper mellan köpare och säljare, tages densamma icke i beräkning vid stämpelbeloppets bestämmande. I köpesumman inräknas ej heller de på jorden hvilande skatter, men däremot all i egendomen inräknad gäld, som köparen öfvertager, äfvensom alla utbetalningar, hvilka han i öfrigt i anledning af köpet förpliktar sig att för säljarens räkning göra till tredje man.

¹⁾ Om köpekontrakt icke utfärdas, åsättes stämpeln det dokument, benämndt »Skjøde», hvilket, innehållande en af säljaren gjord uttrycklig upplåtelse af egendomen, enligt dansk rätt erfordras för en giltig försäljning af fast egendom.

Kontrakt angående byte af fast egendom stämplas som köpekontrakt, därvid stämpeln likväl beräknas allenast å värdet af den egendom, som från den ena sidan öfverlåtes, och, om bytesföremålets värde är olika, efter det, som har det största värdet. Dock äger det förhållandet rum, att ehuru till »Skjødet» för den egendom, efter hvars värde stämpeln till byteskontraktet beräknats, icke erfordras någon stämpel, sådan skall utgöras till »Skjødet» för den andra egendomen, hvadan alltså båda egendomarnas värde faktiskt lägges till grund för stämpelpfiktighet.

Då i Danmark fast egendom genom köp eller byte öfverlåtes till ny ägare, skall, enligt lagen af den 8 februari 1810, utöfver belöpande stämpelavgift, erläggas en skatt af $\frac{1}{2}$ procent af egendomens värde. Vid köp beräknas skatten å köpeskillingen. Skall i stället för köpeskillingen antingen helt och hållet eller till en del erläggas en årlig avgift i penningar eller naturapersedlar, beräknas det skattepliktiga värdet efter olika grunder, allt efter den tid, hvarunder avgiften skall utgå. Är nämligen den årliga avgiften utfäst att utgå under 25 år eller längre tid, beräknas skatten å avgiftens efter 4 procent kapitaliserade värde. Skall den däremot utgå under kortare tid än 25 år, beräknas skatten å sammanlagda beloppet af samtliga årens avgifter. Är avgiften bestämd att utgå under en persons lifstid, beräknas dess kapitalvärde, såsom om den vore utfäst för en tid af 5 år. (Plakat af den 5 maj 1810.) Vid byte af fast egendom, därvid mellangift erlägges, beräknas skatt allenast å denna. Utgöres ingen mellangift, ifrågakommer ej heller någon skatt. Skatten skall, innan fångtet lagfares (thinglaeses), inbetalas till vederbörande domstolstjänsteman. Ingen fångeshandling af nu ifrågavarande slag får därför i och för lagfart af domstolarna mottagas, utan att avgiften tillika inbetalas. (Plakat af den 26 oktober 1841.)

I *Norge* äro alla slags fångeshandlingar till fast egendom underkastade stämpel för hela det belopp, hvarå handlingen lyder. Stämpeln utgår efter en särskild taxa, som fastställles för hvarje budgetperiod. Den tariff, som gäller för tiden 1 juli 1909—30 juni 1910, återfinnes i bilaga B till detta betänkande och utvisar, att stämpeln utgör minst 0.8 procent utom i fråga om belopp, som icke öfverstiga 150 kronor, för hvilka lägre stämpelsatser äro fastställda. Jämsides med dessa bestämmelser är föreskrifvet, att handlingar, hvarigenom någon förpliktar sig att öfverlåta fast egendom eller som innehåller bevis om sådan öfverlåtelse eller förbindelse till öfverlåtelse,* skola, försåvidt tingläsning af dem begäres, vara underkastade samma stämpelavgift som öfverlåtelsehandlingen och få icke tingläsas, förrän stämpelavgiften är gulden.

För beräkning af det värde, efter hvilket stämpelbeläggningen skall äga rum, gälla, bland annat, följande regler. En årlig afgift, som blifvit utfäst för alltid eller för 25 år eller för längre tid, räknas lika med ett tjugufem gånger så stort kapital. Har en årlig afgift betingats för kortare tid än 25 år, anses den lika med summan af afgifterna för samtliga åren. Skall en afgift utgå under en eller flera vid handlingens utställande lefvande personers lifstid, eller är afgiftens fortvaro beroende af någon annan obestämd tilldragelse, beräknas kapitalet på sätt, som om afgiften vore utfäst för 5 år. Tionden, tomtören, »arvefaeste-afgifter», landskyld och andra för all framtid eller längre tid utgående onera och prestationer, såsom lämnande af födoråd m. m., hvilka redan vid egendomens öfverlåtelse hvila å densamma utan hänsyn till, hvem som äger fastigheten, skola icke, om den nya ägaren åtager sig förpliktelsen att utgöra desamma, föranleda höjning af stämpelns belopp.

Aktiestämpel.

Enligt i *Storbritannien och Irland* gällande bestämmelser skola till innehafvaren ställda aktier i bolag, som bildats inom landet, vid utgifvandet förses med stämpel till ett belopp, motsvarande tre gånger den efter värdet utgående stämpelavgift, som skulle belöpa å en handling, hvarigenom mot godtgörelse af det nominella aktiebeloppet aktien öfverlåtes på annan man. Den stämpelsats, som skulle ifrågakomma vid dylik öfverlåtelse, utgör i regel 5 shillings för hvarje helt eller påbörjadt 50-tal pounds, hvadan sålunda stämpeln för emitterade aktier vanligen uppgår till 15 shillings för hvarje 50-tal pounds eller 1 ½ procent af aktiens nominella värde. Till innehafvaren ställd aktie i utländskt bolag skall, om den göres till föremål för någon rättshandling inom landet, förses med en stämpel, om aktien utgör en share warrant eller en stock certificate, af 1 shilling för hvarje helt eller påbörjadt 10-tal pounds af aktiens nominella belopp samt, om handlingen utgör en share certificate, med 3 pence för hvarje helt eller påbörjadt 25-tal pounds af aktiens nominella värde. Stämpel till det förra beloppet draga i regel afven aktier — såväl inländska som utländska — hvilka äro ställda till viss man.

Engelska aktiebolag äro därjämte underkastade en kapitalskatt, som utgöres vid bolagets bildande eller då aktiekapitalet ökas. Skatten erlägges på så sätt, att den anmälan om bolagets bildande eller aktiekapitalets ökning, som skall ingifvas till vederbörande myndighet, förses

med stämpel. Denna beräknas på kapitalets nominella belopp och uppgår till 5 shillings för hvarje helt eller påbörjadt 100-tal pounds af detta belopp.

Då de bestämmelser, som i *Frankrike* gälla stämpel å aktier, i flera afseenden äro lika med dem, som gälla stämpel å obligationer, torde dessa stadganden till väsentliga delar lämpligen böra i ett sammanhang behandlas.

Franska bolag och samhälligheter erlægga icke emissionsstämpel å aktier och obligationer förmedelst användning af stämplat, utan betala en årlig, kvartalsvis utgående abonnementsafgift, som beräknas å det nominella värdet af alla emitterade aktier och alla icke utlottade obligationer och utgör 6 centimes för hvarje 100 francs af detta värde. Abonnementsbeloppet blir oförändradt, äfven om bolagets kapital nedsättes. Befriade från aktiestämpel äro emellertid bolag, som trädt i likvidation eller som under de två sistförflutna åren betalt hvarken ränta eller utdelning å sina aktier. Stämpeln å obligationer utgår, oafsedt om bolaget gifvit utdelning eller ej.

I sammanhang härmed torde påpekas, att aktier och obligationer, ställda till viss man (titres nominatifs), vid hvarje öfverlåtelse drabbas af en öfverlåtelsestämpel (droit de transmission), som från och med den 1 januari 1909 höjts från 50 till 75 centimes för hvarje 100 francs af dessa handlingars kursvärde. För aktier och obligationer, ställda till innehafvaren (titres au porteur), utgår däremot en *årlig* stämpelafgift, som från samma tid höjts från 20 till 25 centimes för hvarje 100 francs af föregående års medelkurs å det antal aktier eller obligationer, som är i omlopp.

Utländska bolag och samhälligheter träffas i hufvudsak af ungefärligen samma stämpelafgifter som franska. Dock gäller stämpelplikten icke ovillkorligen hela det emitterade beloppet af dessa bolags och samhälligheters aktier och obligationer, utan endast den del däraf, som enligt en på föranstaltande af den franska finansministern verkställd och för en tid af 3 år gällande uppskattning anses befinna sig i Frankrike, dock under inga förhållanden mindre än, hvad beträffar aktier, $\frac{1}{10}$ af aktiekapitalet och i fråga om obligationer $\frac{2}{10}$ af lånebeloppet. Sedan stämpelskatt under form af abonnementsafgift blifvit i enlighet med den verkställda uppskattningen betald, skall annons därom införas i den officiella tidningen, och behöfva ej stämplat åsättas aktierna och obligationerna. Utländska bolag och samhälligheter, som emittera och omsätta aktier och obligationer i Frankrike, måste i allmänhet därstädes hafva en ansvarig, af finansministern godkänd representant. Utländska bolags och

samhälligheters aktier och obligationer kunna omsättas i Frankrike utan erläggande af abonnementsafgift, om de förses med en stämpel af 2 procent af deras nominella värde, men dylika värdepapper få dock icke offentligen utbjudas till försäljning eller framläggas till teckning.

Slutligen torde vara att tillägga, att kontrakt, hvarigenom i Frankrike ett bolag bildas eller förlänges, skall, om kontraktet företes till registrering och så framt det icke innefattar skuldförskrifning, befrielse från skuld eller öfverlåtelse af fast eller lös egendom mellan bolagsmän eller andra personer, vara underkastadt en enregistrementsafgift af 25 centimes för hvarje 100 francs af bolagets samtliga tillgångar, sedan skulderna frånräknats.

Genom den *tyska* rikslagen af den 15 juli 1909 har emissionsstämpeln för inländska aktier, aktieandelsbevis och riksbanklottbref samt lottbref i tyska kolonial- och liknande sällskap bestämts till 3 procent af nominella värdet. Samma stämpel gäller äfven för utländska aktier och lottbref, som inom Tyska riket utsläppas, afyttras, pantsättas eller eljest göras till föremål för affärer mellan lefvande eller hvarå betalning inom riket uppbäres. Äfven interimsbevis öfver gjorda inbetalningar å aktier och lotter äro underkastade stämpel med 3 procent af den verkställda inbetalningen. Från stämpelafgift äro emellertid fritagna aktier, aktieandelsbevis och interimsbevis i tyska aktiebolag, som antingen hafva uteslutande allmännyttigt ändamål och icke få lämna mer än en på visst sätt begränsad utdelning eller ock hafva till ändamål att under medverkan eller räntegaranti af riket, en förbundsstat, en provins, en kommun eller en krets anlägga en järnväg i Tyskland.

I nära samband med emissionsstämpeln å aktier och lottbref står den genom ofvannämnda lag af den 15 juli 1909 införda stämpelskatten å kupongark till dylika handlingar, den s. k. talongskatten. Denna skall utgå för kupongarken — hvad angår kupongark till utländska aktier och lottbref dock endast, försåvidt kupongarken utgifvas i Tyskland — med 1 procent af aktiens eller lottbrefvets nominella värde. Från talongskatt äro befriade kupongark, som tillhöra från stämpelskatt fritagna aktier äfvensom sådana kupongark, som åtfölja aktier eller lottbref vid deras första utsläppande i marknaden. Dock gäller i sistnämnda fall stämpelfriheten endast i den mån kupongarket icke afser längre tidrymd än tio år. För stämpelpliktiga kupongark, som omfatta längre tid än tio år, ökas stämpelafgiften med en tiondedel för hvarje öfverskjutande år.

Enligt den *preussiska* stämpellagen af den 31 juli 1895 skola bolagskontrakt, som afse bildande af aktiebolag eller kommanditbolag

på aktier eller ock ökning af aktie- eller grundkapitalet i dylika bolag förses med stämpel af $\frac{1}{50}$ procent af det nybildade bolagets aktie- eller grundkapital eller af det nyemitterade kapitalbeloppet. Kontrakt om bildande af andra bolag med begränsad ansvarighet äro underkastade en graderad stämpel, som beräknas å stamkapitalet och utgår med $\frac{1}{50}$ procent, om stamkapitalet icke öfverstiger 100,000 mark, med $\frac{1}{10}$ procent, om stamkapitalet utgör mer än 100,000 men icke mer än 300,000 mark, med $\frac{1}{2}$ procent, om stamkapitalet öfverstiger 300,000 men icke 500,000 mark, samt med 1 procent, om stamkapitalet belöper sig till mer än 500,000 mark. Jämväl kontrakt om ökning af stamkapital i sistnämnda slag af bolag drabbas af denna graderade stämpel, hvarvid afgiften beräknas å det belopp, hvarmed stamkapitalet ökas, och skattesatsen bestämmes med hänsyn till den grupp inom nyssnämnda skala, inom hvilken stamkapitalet efter ökningen kommer att falla. Beslut om ökning af kapital räknas lika med kontrakt. Ett undantag från förestående bestämmelser finnes, i det att kontrakt rörande bolag, som icke åsyfta vinst för deltagarna, draga allenast en fix stämpel af 1 mark 50 pfennige.

Enligt i *Österrike* gällande bestämmelser äro bolagskontrakt i regel underkastade stämpelskatt, som beräknas å värdet af den förmögenhet, som insättes i företaget, och utgår efter vissa i lag angifna skalor, hvarjämte den urkund, hvarå kontraktsbestämmelserna affattats, skall förses med en fix stämpel af 10 kronen (österrikiskt mynt).

Lagen skiljer på tre olika slag af bolag, nämligen a) aktiebolag, som bildas för längre tid än 10 år, b) kommanditbolag på aktier för längre tid än 10 år och c) andra slag af bolag. För de under a) omnämnda bolag liksom för kommanditdelägarnas insats i de under b) omnämnda bolagen utgår stämpelskatten efter den i bilaga A till detta betänkande upptagna skalan II. I öfriga fall beräknas skatten efter den i samma bilaga upptagna skalan I. Åtskilliga undantag från dessa bestämmelser gifvas emellertid. I detta sammanhang torde vara tillfyllest att omnämna, att, om aktiebolag och kommanditbolag på aktier, hvilka bildats i enlighet med gällande lagar och stå under uppsikt af riks- eller landsmyndighet, utgifva till viss man ställda aktier, ofvanberörda skala I kommer till användning, oafsedt bolagskontraktets giltighetstid.

Beslut om höjning af bolagskapital drabbas af stämpelskatt enligt skalan I. I *Österrike* äro äfven aktiekuponger underkastade stämpelskatt, som skall utgöras enligt sistnämnda skala, då kupongerna för-

falla till betalning, och som beräknas å det belopp, som å kupongen utbetalas.

Beträffande utländska aktier och interimsbevis till sådana är föreskrifvet, att de skola förseas med stämpel enligt förenämnda skala II då de i Österrike öfverlätas, försäljas, till salu utbjudas eller pantsättas, eller då betalning å dem uppbäres eller på grundval af dem någon annan transaktion med rättsbindande verkan företages. Jämsides med denna bestämmelse är stadgadt, dels att utländska aktiebolag och kommanditbolag på aktier, hvilka erhållit tillstånd att inom landet drifva affärsverksamhet, skola för den del af bolagens aktiekapital och obligationer, som är afsedd för denna verksamhet, betala stämpelskatt enligt förut omförmälda skala I, dels ock att stämpelskatt enligt samma skala jämväl skall erläggas, innan aktier och obligationer i utländska aktiebolag och kommanditbolag på aktier få noteras på en inländsk börs, och skall skatten därvid utgå för den del af aktie- eller obligationsbeloppet, som är afsedd att bringas i omlopp å den inhemska marknaden.

I *Danmark* skola bolagskontrakt stämplas som skuldebref¹⁾, därvid till grund för stämpelberäkningen lägges totalsumman af alla de värdebelopp, som af delägare tillskjutas eller ställas till bolagets disposition. Öfverlåter någon delägare till bolaget äganderätten till fast egendom eller fartyg, skall likväl kontraktet för så stor del af egendomens eller fartygets värde, som motsvarar den andel, meddelägarna däri erhålla, förseas med den för köpekontrakt föreskrifna stämpel. Tillskjuter delägare i bolaget blott arbete eller arbete i förening med andra värdebelopp, skall värdet af hans tillskott, i saknad af andra bestämmelser därom, anses lika med värdet af de andra intressenternas tillskott af gods, penningar o. s. v., så framt dessa tillskott äro lika stora, eller i annat fall med värdet af det minsta tillskottet. Innehåller bolagskontraktet icke någon bestämmelse om öfverlåtelse till bolaget af värdeföremål eller prestationer af penningar eller arbete, utan allenast en öfverenskommelse mellan delägarna att gemensamt arbeta för något ekonomiskt ändamål samt regler för den blifvande vinstens fördelning och för bolagets upplösning, skall kontraktet skrivas på stämplat papper till värde af 2 kronor.

Aktier och lottbref i bolag skola, så framt icke rörande bolagets hela förmögenhet bolagskontrakt blifvit upprättadt, förseas med stämpel i förhållande till aktiens eller lottbrefvets nominella värde, med resp. $\frac{2}{3}$ eller $\frac{1}{6}$ procent, om aktien eller lottbrefvet medför andel i fast egen-

¹⁾ Rörande stämpeln till skuldebref, se under *Obligationsstämpel*, sid. 41.

dom eller i fartyg, men i annat fall med 20 öre för aktiebelopp, icke öfverstigande 1,000 kronor, och, vid högre belopp, med 35 öre för hvarje helt eller påbörjadt belopp af 2,000 kronor, därå aktien lyder. Interimsbevis, som meddelas för successiva inbetalningar å aktiebeloppet, erfordra ingen stämpel.

Utländska aktier, som inkomma i Danmark, skola förses med stämpel till $\frac{2}{3}$ procent af nominella värdet. Interimsbevis för fullgjorda inbetalningar å utländska aktier äro underkastade enahanda stämpelpfiktighet, men vid beräkandet af stämpeln för själfva aktierna skola de för interimsbevisen utgjorda stämpelbeloppen afdragas. Vid förnyadt inkommande i landet af vederbörligen stämplade aktier, erlägges ingen ytterligare stämpelavgift.

Stämpelskatt å aktier är icke införd i *Norge*.

Obligationsstämpel.

I *England* förekommer icke någon särskild stämpelskatt för obligationer, utan dylika handlingar stämpelbeläggas efter sin beskaffenhet, därvid de i regel torde behandlas, om pantsäkerhet finnes ställd för obligationslånet, som en »mortgage bond» eller, om sådan säkerhet icke aflämnats, som en »marketable security transferable by delivery». I förra fallet utgör stämpeln i allmänhet 2 shillings 6 pence för hvarje helt eller påbörjadt 100-tal pounds af obligationens nominella belopp eller i medeltal $\frac{1}{8}$ procent af skuldbeloppet. Då skuldsumman icke öfverstiger 300 pounds, graderas likväl stämpelsatserna för de belopp, som ligga mellan de fulla hundratalen enligt följande tariff:

						sh.	p.
För belopp af	10	pounds	eller därunder	—	3	
» » från	10	»	till och med	25 pounds	—	8
» » »	25	»	» » »	50 »	1	3
» » »	50	»	» » »	100 »	2	6
» » »	100	»	» » »	150 »	3	9
» » »	150	»	» » »	200 »	5	—
» » »	200	»	» » »	250 »	6	3
» » »	250	»	» » »	300 »	7	6

I det fall åter, att en obligation skall stämpelbeläggas som en »marketable security», utgår stämpeln med 1 shilling för hvarje helt eller

påbörjadt 10-tal pounds af obligationens nominella värde eller sålunda med omkring $\frac{1}{2}$ procent af detta värde.

Med stämpel till sistnämnda belopp blifva utländska obligationer, som inkomma till Storbritannien, i vanliga fall belagda. Denna stämpelavgift för utländska obligationer är emellertid i den af parlamentet under innevarande år behandlade budgeten föreslagen att höjas till dubbla beloppet eller alltså till omkring 1 procent af värdet.

Beträffande den i *Frankrike* tillämpade stämpelbeskattningen af obligationer hänvisas till hvad därom omförmäls i sammanhang med redogörelsen för den franska aktiestämpeln. Ytterligare må dock tilläggas, att utländska statsobligationer ej behöfva vidkännas årligt abonnement, utan drabbas i stället af en stämpel af 2 procent af nominella värdet för hvarje påbörjadt belopp af 100 francs. Sådana statsobligationer, hvilkas kursvärde vid tiden för stämpelns utgörande sjunkit under 50 procent, vidkännas dock endast stämpel med $\frac{1}{2}$ procent af nominalvärdet. Jämväl för franska hypoteksbankens obligationer gälla särskilda bestämmelser, i det att stämpelavgiften för dessa handlingar skall utgöras genom en årlig abonnementssumma, som motsvarar 5 centimes för hvarje 1,000-tal francs af totalsumman af föregående årets transaktioner. Sistnämnda handlingar äro ock underkastade en fix enregistrementsavgift af 18,75 centimes per stycke.

Enligt den *tyska* rikslagen af den 15 juli 1909 äro inländska, för handelsomsättningen afsedda ränte- och skuldförskrifningar (äfven partialförskrifningar), underkastade en stämpelavgift af 2 procent af förskrifningarnas nominella belopp. Undantag bildas dock af tyska rikets och de olika förbundsstaternas förskrifningar, hvilka äro stämpelfria, samt af alla på innehafvaren ställda, med vederbörlig myndighets tillstånd utgifna ränte- och skuldförskrifningar af kommuner, föreningar af kommuner, kommunala kreditanstalter, korporationer af fastighetsägare på landet eller i stad, fastighetskredit- och hypoteksbanker eller järnvägsbolag. Dessa obligationer draga allenast en stämpel af 5 pro mille af det nominella beloppet. Utländska ränte- och skuldförskrifningar, som i Tyskland utsläppas, afyttras, pantsättas eller eljest göras till föremål för affärer mellan lefvande eller hvarå betalning inom Tyskland uppbäres, skola beläggas med stämpel af 1 procent af det nominella värdet, om obligationerna utfärdats af en stat, en kommun eller ett järnvägsbolag, samt med 2 procent af berörda värde, om förskrifningarna äro utgifna af andra juridiska personer och afsedda för handelsomsättningen. Från stämpel äro dock befriade vissa utländska innehafvarpapper med premier.

Lika med ränte- och skuldförskrifningar skola interimbevis rörande inbetalningar å sådana värdepapper stämpelbeläggas, därvid till grund för stämpelns beräkning lägges den gjorda inbetalningen.

För kupongark till stämpelpfiktiga ränte- och skuldförskrifningar skall enligt lagen den 15 juli 1909 utgå en särskild stämpelskatt — en talongskatt — af 5 pro mille af förskrifningarnas nominella belopp. I fråga om kupongark till de ofvan omnämnda förskrifningar, för hvilka emissionsstämpeln utgör 5 pro mille, är likväl talongskatten bestämd till endast 2 pro mille. I öfrigt gälla för denna talongskatt samma bestämmelser som för talongskatten till aktier och lottbref, för hvilken skatt redogörelse här ofvan lämnats.

I *Österrike* äro statsobligationer äfvensom kuponger till sådana stämpelfria, hvaremot andra obligationer i regel äro skattepliktiga. De finnas icke särskildt upptagna i stämpeltariffen utan falla under de allmänna bestämmelserna för stämpel å skuldförskrifningar. Jämlikt dessa bestämmelser äro på innehafvare ställda skuldebref underkastade stämpel enligt den skala, som återfinnes i bilaga A till detta betänkande och där betecknats med II; dock draga dylika skuldebref, som äro utställda på viss tid, icke öfverstigande tio år, stämpel enligt i bilagan upptagna skalan I. Stämpeln beräknas å skuldsedelns belopp. Från dessa bestämmelser finnas åtskilliga undantag, af hvilka det viktigaste torde vara, att stämpelfrihet kan medgifvas för pant- och skuldebref, utgifna af jordbrukskreditanstalter, hypoteksbanker och anstalter, som äro berättigade förvärfva och afyttra fast egendom, i den mån dessa förbindelser täckas af stadgeenligt förvärfvade hypoteksfordringar. För kuponger till obligationer gälla samma bestämmelser som för aktiekuponger. Likaså äro utländska obligationer underkastade samma regler i stämpelafseende som utländska aktier.

I *Danmark* behandlas i stämpelafseende inländska obligationer som vanliga skuldebref. Stämpeln för dylika utgår med $\frac{1}{6}$ procent af skuldsomman, om ränta är utfäst eller pant eller borgen blifvit ställd för skulden. Statens skuldförskrifningar äro likväl fria från stämpel.

Enligt lagen af den 25 mars 1872 skola främmande staters, hypoteksforeningars eller hypoteksbankers obligationer och andra dylika af främmande regeringar, myndigheter, kommuner, korporationer, sällskap eller institut utgifna offentliga fondpapper, hvilka från och med den 1 juli 1872 inkomma i Danmark eller, förut inkomna, icke innan nämnda dag inför vederbörlig myndighet uppvisats för erhållande af bevis om stämpelfrihet, förses med stämpel till $\frac{2}{3}$ procent af nominella värdet, så framt de icke äro att hänföra till s. k. premieobligationer, i hvilket fall

dubbla stämpelbeloppet skall utgöras. Interimsbevis för fullgjorda inbetalningar å ifrågavarande fondpapper äro underkastade enahanda stämpelpliktighet.

I *Norge* äro obligationer icke underkastade stämpelskatt.

Räntestämpel.

Någon stämpelskatt, fullt motsvarande den af kommitterade föreslagna räntestämpeln finnes icke i något af de länder, hilkas stämpellagstiftning i detta betänkande beröres. Det torde emellertid vara af intresse, att i största korthet här redogöra för de stämpelavgifter å bankanvisningar och checker, som förekomma i nyssnämnda länder.

Enligt de *engelska* stämpelförfattningarna äro checker och växlar, som äro ställda att betalas vid uppvisandet eller inom tre dagar efter utställandet eller uppvisandet, underkastade en stämpelavgift af 1 penny, oberoende af checkens eller växelns belopp. För åtskilliga slag af checker är medgifven stämpelfrihet. Dessa undantag torde dock icke behöfva här beröras.

I *Frankrike* skola checker förses med stämpel till belopp af 10 centimes, om de äro platschecker, och af 20 centimes, om checkerna äro dragna från en plats på en annan.

I den *tyska* riksstämpellagen, sådan den lyder genom lagen den 15 juli 1909, föreskrifves, att checker, som äro utställda inom landet eller som äro utställda utomlands på plats inom landet, skola draga stämpel med 10 pfennige per stycke. Lika med checker stämpelbeläggas kvittenser å penningbelopp, som utbetalas af utställarens tillgodohafvande hos vissa i rikslagen om checker omförmälda anstalter, såvida kvittenserna äro inom landet utställda eller utlämnade. Fria från checkstämpeln äro i den inhemska posttrafiken utställda checker och sådana checker, som äro underkastade växelstämpel.

Enligt den *österrikiska* checklagen af den 3 april 1906 äro checker, som fylla lagens fordringar på den formella affattningen af dylika handlingar och som äro betalbara inom landet, underkastade en stämpelavgift af 4 heller per stycke, om de tillika äro skrifna på ett visst slags blanketter och antingen innehålla föreskrift om att de äro betalbara vid uppvisandet eller ock sakna bestämmelse om förfallotid. Checker, som äro affattade i enlighet med lagens föreskrifter och som äro betalbara utomlands, draga stämpel med 10 heller per stycke.

I detta sammanhang torde vara af intresse att erinra, att i Österrike utgår enligt lag af den 25 oktober 1896 en särskild skatt å ränteinkomster. Denna skatt drabbar, bland annat, räntor å försträckningar, skuldfordringar och andra kapitalfordringar, såsom räntor å lån mot pantsäkerhet eller mot enkel skuldförbindelse, å växlar, å köpeskillingsreverser, å kontokurantfordringar, å depositionsbevis och å sparkasseinsättningar. Skattesatsen utgör för här berörda räntor i allmänhet 2 procent af räntebeloppet, dock är den bestämd till endast 1 $\frac{1}{2}$ procent för sparmedel, insatta i sparkassar och vissa andra anstalter. Från ränteskatten äro befriade personer, hvilkas skattepliktiga ränteinkomst hvarken i och för sig själf eller i förening med annan inkomst uppgår till ett årligt belopp af 1,200 kronen (österrikiskt mynt).

Bankanvisningar och checker äro i *Danmark* och *Norge* stämpelfria.

Lotteristämpel.

Lotterier äro icke tillåtna i *England*. Någon stämpelskatt å lottsedlar finnes följaktligen icke. Ej heller i *Frankrike* förekommer stämpel å lottsedlar.

I den *tyska* riksstämpellagen af den 3 juni 1906 stadgas åter, att lotter i offentliga lotterier samt bevis om spelinsatser i offentligt anordnade utlottningar af penningar eller andra vinster, skola draga stämpelskatt, hvilken skatt utgår, om lotteriföretaget är inländskt, med 20 procent af det i planen för företaget bestämda priset å samtliga lotter och bevis med afdrag af det belopp, som åtgår till stämpelns gäldande, samt, om lotteriet är utländskt, med 25 procent af priset för hvarje lott. Från stämpelafgift äro emellertid befriade lotter i vissa med vederbörligt tillstånd anordnade lotterier och dragningar, försåvidt sammanlagda priset för lotterna i en dragning icke öfverstiger 100 mark eller, om dragningen sker uteslutande för välgörande ändamål, 25,000 mark.

I *Österrike* gälla för lotterier följande bestämmelser. a) Vid utlottning af lösören skall i enlighet med den skala, som under nummer I finnes upptagen i bilaga A till detta betänkande, före dragningen utgifvas stämpelskatt för summan af alla i lotteriplanen beräknade spelinsatser. Befriade från stämpelskatt äro likväl varulotterier, som äga rum för välgörande ändamål eller hvari de beräknade spelinsatserna icke öfverstiga en summa af 1,000 kronen (österrikiskt mynt). b) Efter hvarje dragning i statslotterier eller vid utlottning af premieobligationer

eller vid andra utlottningar af vinster, bestående af penningar, in- eller utländska mynt eller värdepapper, skall erläggas skatt med 20 procent af värdet af hvarje vinst efter afdrag af spelinsatsen, d. v. s. den vinnande lottens nominella pris. c) För ett tredje slag af lotterier slutligen, de s. k. Zahlenlotterierna, utgår skatt med 15 procent af vinsternas värde utan afdrag af spelinsatserna.

Lotterisedlar af hvad slag som helst draga i *Danmark* stämpel med 10 öre, det kungliga klasslotteriets sedlar likväl endast då de försäljas inom riket.

I *Norge* förekommer ingen stämpel å lottsedlar.

Kvittensstämpel.

Enligt i *England* gällande bestämmelser skola kvittenser, hvarmed förstås hvarje nota, anteckning eller skrift, hvarigenom erkännes mottagandet af ett belopp penningar, växlar eller »promissory notes» eller betalning af skuld, vare sig kvittenserna äro underskrifna eller icke, förses med stämpel af 1 penny, så snart det kvitterade beloppet uppgår till 2 pounds eller däröfver. Från den allmänna regeln om kvittensers stämpelpfiktighet förekomma likväl ganska talrika undantag, för hvilka emellertid icke torde behöfva här närmare redogöras.

I *Frankrike* har genom lagen den 23 augusti 1871 införts en fix stämpelafgift af 10 centimes för kvittenser, tecknade å räkningar och andra handlingar, bevis om mottagandet eller aflämnandet af penningar, handlingar, värdepapper eller andra föremål och i allmänhet för alla handlingar af hvad slag de vara må, underskrifna eller icke, som innefatta bevis om befrielse från skuld eller emottagande eller aflämnande af något föremål. Från denna stämpelskatt äro emellertid undantagna åtskilliga slag af kvittenser. Det viktigaste undantaget utgöres af kvittenser för belopp icke öfverstigande 10 francs, så framt kvittot icke afser allenast en afbetalning å ett större belopp eller slutlikvid af ett sådant.

För kvittenser, utfärdade af tjänstemän, som handhafva allmänna medel, gäller en särskild lagstiftning.

Enligt den *österrikiska* stämpeltariffen skola mottagningsbevis, som äro att anse som rättsurkunder och icke äro underkastade någon speciell bestämmelse om stämpelpfikt eller stämpelfrihet, beläggas med stämpel af 1 krone (österrikiskt mynt) för hvarje ark, hvarå beviset är skrifvet, eller, om enligt beräkning efter skala I i bilaga A till detta betänkande, stämpelafgiften skulle understiga detta belopp, med berörda

lägre stämpelafgift. Bland de stämpelfria undantagen må nämnas mottagningsbevis rörande belopp eller saker, som i värde icke uppgå till 4 kronen.

I Österrike äro dessutom i allmänhet alla slags räkningar, som utställas af yrkesidkare öfver förhållanden, hvilka angå deras rörelse och som lyda på belopp, öfverstigande 20 kronen, underkastade stämpelskatt. Denna utgår för hvarje ark, hvarå räkningen är skrifven, med 2 heller, om fordringsbeloppet icke öfverskjuter 100 kronen, och med 10 heller, om räkningen lyder å ett högre belopp.

Kvittensstämpel förekommer icke i *Preussen*, *Tyska riket*, *Danmark* och *Norge*.

Försäkringsstämpel.

Enligt den *engelska* stämpellagen af den 21 juli 1891 skiljes på tre olika slag af försäkringar, nämligen sjöförsäkring, lifförsäkring och annan försäkring. Till sistnämnda slag af försäkringar räknas jämte egendoms-, sjuk- och invaliditetsförsäkringar äfven sådan lifförsäkring, som afser dödsfall genom olycksbändelse, våld eller annat icke naturligt dödssätt.

Afgiften för sjöförsäkringar utgör 1 penny, om premien icke öfverstiger 2 shillings 6 pence för hvarje 100-tal af försäkringssumman. För andra sjöförsäkringar växlar afgiften allt efter som aftalet är ingånget för resa eller för viss tid. I förra fallet utgör afgiften 3 pence för hvarje helt eller påbörjadt 100-tal pounds af försäkringssumman, i senare fallet åter 3 pence, om försäkringen icke skall gälla längre tid än sex månader, och 6 pence, om den ingås för längre tid, allt för helt eller påbörjadt 100-tal pounds, hvarjämte i en senare lag bestämts, att, om försäkringsaftal innehåller villkor om aftalets förlängning öfver tolf månader — enligt äldre stadganden fick ett aftal icke slutas för längre tid än tolf månader — skall handlingen förses med en tilläggsstämpel af 6 pence. Afser samma sjöförsäkring både resa och viss tid, eller skall försäkringen gälla någon tid utöfver 30 dagar efter fartygets framkomst till sin bestämmelseort, beräknas stämpel både för resa och för viss tid. Såsom kontrakt om sjöförsäkring och i sådan egenskap stämpelpfiktigt betraktas utom vanliga poliser äfven hvarje förbindelse, hvarigenom en person, skeppare eller annan, mot godtgörelse i någon form åtager sig ansvaret för den risk, som kan drabba egendom, under det densamma befinner sig ombord å fartyg.

För lifförsäkringar utgör afgiften, då försäkringssumman icke öfverstiger 10 pounds, 1 penny; då den öfverstiger 10, men icke 25

pounds, 3 pence; då den öfverstiger 25, men icke 500 pounds, 6 pence för hvarje helt eller påbörjadt 50-tal pounds af försäkringssumman; då den öfverstiger 500, men icke 1,000 pounds, 1 shilling för helt eller påbörjadt 100-tal pounds; och, då den öfverstiger 1,000 pounds, 10 shillings för helt eller påbörjadt 1,000-tal pounds.

För andra slag af försäkringar utgöres en fix afgift af 1 penny för hvarje polis oberoende af försäkringssummans eller premiens storlek. Undantag härifrån bildas af ett särskildt slag af försäkringar, hvilka icke falla under 1891 års lags bestämmelser om försäkringar, nämligen sådana, som afse att hålla en arbetsgifvare skadeslös för den ersättning, han är skyldig utgifva till sina arbetare eller deras rättsinnehafvare för kroppsskada eller död, som i följd af arbetet träffar en arbetare. Sistnämnda försäkringar draga en stämpel af 1 penny endast i det fall, att årspremien icke öfverstiger 2 pounds. I annat fall utgör stämpeln 6 pence, om aftalet ingåtts under hand, och 10 shillings, om aftalet har formen af »instrument under seal».

I *Frankrike* voro enligt lagen af den 28 april 1816 försäkringsaftal i allmänhet underkastade en enregistrementsavgift, i fredstid af 1 procent och i krigstid af $\frac{1}{2}$ procent å premien, hvilka belopp sedermera höjdes till resp. $1\frac{1}{4}$ och $\frac{5}{8}$ procent. Inregistrering af försäkringsaftal är emellertid icke obligatorisk i annat fall, än om man vill göra bruk af handlingen inför offentlig myndighet. Då detta förhållande hade till påföljd, att försäkringsaftal i de flesta fall icke inregistrerades och skatten sålunda gaf ringa afkastning, verkställdes, genom lagen af den 23 augusti 1871, en omläggning af skatten i så måtto, att sjö- och brandförsäkringar befriades från enregistrementsavgiften och underkastades en särskild skatt, som icke faller under enregistrementsinstitutet, men berättigar till kostnadsfri inregistrering, då sådan åstundas.

Hvarje aftal om sjö- eller brandförsäkring äfvensom hvarje aftal, som innefattar förlängning af sådan försäkring, förhöjning i premien eller det försäkrade beloppet, uppgift å gods i fara eller å premie att betala, är enligt 1871 års lag underkastad skatt till följande belopp:

a) vid sjöförsäkring, för hvarje kontrakt: 50 centimes för hvarje 100 francs af premien och hvad till premien hör; samt

b) vid brandförsäkringar: årligen 8 procent af premiens belopp eller, i fråga om försäkring i brandstodsförening (assurance mutuelle), 8 procent af tillskotten eller bidragen.

Återförsäkringsaftal äro icke underkastade skatten, utom för det fall att den ursprungliga försäkringen afslutats i utlandet och gått fri från skatten.

Ofvanstående bestämmelser äro tillämpliga äfven å utländska försäkringsgifvare, som äga etablissement eller afdelningskontor inom Frankrike.

Försäkringsaftal, som utomlands afslutas angående i Frankrike belägen fast egendom eller fransmän tillhörande löseegendom eller värdeföremål, skola, innan något bruk af dem göres inom Frankrike, inregistreras mot en afgift, för sjöförsäkringar till lika belopp med den för inom landet afslutade sjöförsäkringar bestämda och för brandförsäkringar till belopp af 8 procent af premien, multiplicerad med antalet år, för hvilket aftalet är ingånget.

Aftal, som inom Frankrike afslutas om försäkring mot eldskada af utomlands befintlig fast eller lös egendom, äro icke underkastade afgift, men få icke åberopas inför offentlig myndighet i Frankrike utan att dessförinnan vara inregistrerade. Afgiften utgår då med samma belopp som för utomlands afslutade försäkringsaftal, men beräknas endast efter det antal år, som vid företeendet återstår af den tid, för hvilken aftalet är slutet.

Försäkringsaftal äro enligt fransk rätt äfven underkastade vanlig stämpelskatt. Kontrakt om dylika aftal måste nämligen skrivas på stämplat papper (timbre de dimension); och innefattar aftalet bestämmelse om tyst förlängning, skall det dessutom förseas med en extraordinär stämpel eller visa pour timbre, för hvilken erlägges en afgift, motsvarande stämpeln för själfva polisen.

Afgifterna för det stämplade papperet äro allt efter dettas format resp. 3, 2, 1,50, 1 och 0,50 francs, allt med tillägg af 20 procent. Valfrihet mellan de olika formaten är medgifven.

Försäkringar mot sjöskada skola alltid stämpelbeläggas på nu nämndt sätt. Beträffande andra slag af försäkringar åter gifves äfven en annan ordning för uppbörd af stämpeln. Bolag och enskilda, som meddela lifförsäkringar, försäkringar af kreatur eller försäkringar mot skada af brand, hagel, frost, öfversvämning och andra olyckshändelser, som kunna drabba landthushållningen, kunna nämligen befria sig från skyldigheten att betala afgift för hvarje särskild polis eller annat aftal genom att med staten afsluta kontrakt om årligt abonnement. Detta förfarande är fakultativt utom för försäkringsgifvare med bestämda premier mot brandskada och å lif, ömsesidighetsbolag för brand- och lifförsäkring samt vissa departementala brandstodsföreningar, hvilka äro underkastade obligatoriskt abonnement. Detta beräknas efter totalsumman af det föregående årets transaktioner och utgör: för brandförsäkringsbolag 4 centimes — för ömsesidighetsförsäkringar dock endast 3 cen-

times — för hvarje 1,000-tal francs af försäkringssumman; för nyssnämnda departementala brandstodsföreningar, hvilka äga kostnadsfri förvaltning och afse att medelst bidrag af delägarna ersätta brandskada, $1\frac{1}{5}$ procent af influtna bidrag; för lifförsäkringsbolag 2 francs 40 centimes för hvarje 1,000 francs af totalbeloppet af de årliga inbetalningarna; samt för försäkringar mot kreaturs död, hagel, frost, öfversvämning och andra olyckshändelser, som kunna drabba landthushållningen, 3,6 centimes för hvarje 1,000 francs af totalsumman utaf de försäkrade beloppen. Poliser, utfärdade af försäkringsgifvare, som ingått abonnement om stämpelafgiftens erläggande, förses kostnadsfritt med stämpel.

Försäkringar, som afslutas utom landet och endast afse utom landet befintlig egendom äfvensom återförsäkringar, hvilka, medelst handling, endast försedd med underskrifter af enskilde (således utan biträde af mäklare eller notarie), inom landet slutas rörande utom detsamma befintlig egendom, äro enligt lagen af den 30 december 1876 fria från stämpelafgift, men skola förses med stämpel, innan inom landet något bruk af dem får göras, vare sig i en offentlig handling, i någon förklaring af hvad slag som helst eller inför judiciell eller administrativ myndighet.

Den *preussiska* stämpellagen af den 31 juli 1895, enligt hvilken all återförsäkring och hvarje slag af transportförsäkring äro stämpelfria, skiljer i öfrigt på tre olika slag af försäkringar, nämligen:

a) lif- och ränteförsäkringar, hvarunder inbegripas bland annat ålderdoms-, utstyrsel- och militärtjänstförsäkringar. Aftal om dylika försäkringar eller öfverenskommelse om deras förlängning skola draga stämpel med $\frac{1}{20}$ procent af försäkringssumman. Vid ränteförsäkringar betraktas som försäkringssumma verkställd kapitalinbetalning eller, där sådan inbetalning icke förekommit, räntans tiodubbla belopp. Frihet från stämpel äger rum för försäkringar, där försäkringssumman icke öfverstiger 3,000 mark;

b) olycksfallsförsäkringar och ansvarighetsförsäkringar (Haftpflichtversicherungen). Aftal om dessa försäkringar äro underkastade stämpel med $\frac{1}{2}$ procent af sammanlagda beloppet af de öfverenskomna premierna. Öfverstiger icke årspremien 40 mark, äro dock försäkringarna stämpelfria;

c) försäkring mot andra faror, såsom brand-, hagelskade- och kreatursförsäkringar. För dylika försäkringar skall för hvarje år, försäkringen varar, utgöras stämpel med 1 pfennig för hvarje 1,000 mark af försäkringssumman. Omfattar försäkringen en bråkdel af ett år, räknas denna som helt år. Befriade från denna stämpel äro dels försäkringar med en försäkringssumma, som icke öfverstiger 3,000 mark,

dels ock försäkringar hos sådana på ömsesidighet grundade och icke för vinst arbetande försäkringsanstalter, hvilkas försäkringssummor uppbäras genom utdebitering och hvilkas verksamhet icke sträcka sig utöfver *en* provins.

Försäkringsaftal äro i *Tyskland* icke underkastade någon riksstämpelskatt.

Försäkringsverksamheten är i *Österrike* underkastad stämpelskatt i två olika afseenden. Å ena sidan skola alla på grund af försäkringsaftal till försäkringsanstalterna inbetalade premier, oafsedt hvilken tidrymd de afse, drabbas af stämpel enligt en i lag fastställd skala, hvilken återfinnes såsom skala I i bilaga A till detta betänkande; och å andra sidan äro försäkringsanstalterna skyldiga utgöra stämpelskatt enligt samma skala för alla bevis öfver af anstalterna gentemot försäkringstagarna fullgjorda prestationer, med undantag af ett visst slag af skadeersättningar (Elementarschadensvergütungen). Denna skattskyldighet skall fullgöras så, att försäkringsanstalterna skola till skattemyndigheterna månadsvis inbetala de för nästföregående månad belöpande skattebeloppen å försäkringspoliser, å på grund af försäkringar betingade, återkommande inbetalningar till anstalterna, å utbetalade skattepliktiga skadeersättningar samt å alla andra prestationer, som åligga anstalterna vid inträffande af den händelse, för hvilken försäkring tagits. Skatten skall vanligen beräknas för hvarje särskild skattepliktig inkomst- eller utgiftspost. Dock må ömsesidiga försäkringsanstalter och företag, som befatta sig med fraktförsäkringar — de senare likvisst endast hvad beträffar dylika försäkringar — till grund för skattens utgörande lägga summan af alla premieintäkter. Från denna å försäkringsrörelsen hvilande skatteplikt finnas flera undantag medgifna; så åtnjutes stämpelfrihet af försäkringsverksamhet, som utöfvas af anstalter för olycksfallsförsäkring af arbetare, af vissa sjukkassor för arbetare eller af registrerade understöds-kassor.

Alla försäkringar, som afslutas i *Danmark*, skola ehvad poliserna utfärdas af inländska bolag, af enskilda försäkringsgifvare eller af ombud för utländska bolag, och ehvad de inom landet underskrifvas och ifyllas eller icke, skrifvas på stämppladt papper eller förses med stämpelmärken enligt följande regler:

A. Poliser till brand- och sjö- samt alla andra slag af försäkringar med undantag af lifförsäkringar äro stämpelfria, då det försäkrade beloppet icke öfverstiger 1,000 kronor eller då försäkringen är tagen hos ett försäkringsbolag af en arbetsgifvare och afser att försäkra personer,

som äro sysselsatta i hans rörelse mot följder af olycksfall, men förses i annat fall,

a) då försäkringen icke afslutas för längre tid än ett år, med stämpel

af 5 öre, då beloppet öfverstiger 1,000, men icke 2,000 kronor,

af 15 öre, då beloppet öfverstiger 2,000, men icke 10,000 kronor,

samt, vid högre försäkringssumma, af 15 öre för hvarje helt eller påbörjadt belopp af 10,000 kronor; samt

b) då försäkringen afslutas för längre tid än ett år eller på obestämd tid, med stämpel till dubbla nyssnämnda belopp; dock anses en sjöförsäkring, hvilken blifvit afslutad blott för resa, såsom afslutad allenast på ett år, äfven om resan skulle draga längre tid.

B. Lifförsäkringspoliser förses, allt efter som de gälla för vissa år eller för lifstid, med stämpel till resp. 20 eller 65 öre för hvarje helt eller påbörjadt belopp af 2,000 kronor af försäkringssumman. Lifförsäkringspoliser, som icke lyda på större utbetalning en gång för alla än 1,000 kronor, äro likväl stämpelfria, såvida icke försäkrings-tagaren i samma anstalt har flera försäkringar, hvilkas sammanlagda belopp öfverstiger 1,000 kronor. Lyder försäkringspolisen icke på en summa att på en gång utgöras utan på årliga utbetalningar, kapitaliseras dessa enligt vissa i lag angifna grunder.

Finansministeriet äger rätt att medgifva andra former än de ofvannämnda för försäkringsstämpelns utgörande, när sådant är förenligt med nödig kontroll å uppbörden. Särskildt äger ministeriet att på ansökan af vederbörande försäkringsbolag och med villkor att detta underkastar sig de närmare föreskrifter i afseende på redovisning och kontroll, ministeriet kan finna skäligt föreskrifva, tillåta, att stämpelafgiften för andra försäkringar än lifförsäkringar må utgöras i en rund summa för alla under ett försäkringsår utfärdade poliser; och skall i detta fall afgiften bestämmas till 4 kronor för hvarje summa af 200,000 kronor, som totalbeloppet af de i bolaget försäkrade värden, för hvilka premie beräknats, under året utgjort.

I Norge äro försäkringsaftal stämpelfria.

Arrende- och hyreskontraktsstämpel.

Enligt den *engelska* stämpellagen utgår stämpeln för arrende- och hyreskontrakt enligt följande grunder.

Om hela eller en del af den godtgörelse, som skall utgöras till upplåtaren eller annan person, består af en bestämd, en gång för alla erlagd penningssumma eller »security», beräknas stämpeln å denna efter de för öfverlåtelse genom köp fastställda regler. Skall åter hela godtgörelsen eller en del däraf utgå under form af periodiska betalningar, beräknas, i anseende till dessa, stämpeln efter det belopp, som i medeltal för hela legotiden utgör hyran eller arrendet för ett år, därvid stämpeln utgår med olika belopp efter legotidens längd, såsom följande tariff utvisar:

Hyres- eller arrendesumman för år.	Obestämd tid eller bestämd tid, icke öfverstigande 35 år.			Bestämd tid, öfverstigande 35 år, men icke 100 år.			Bestämd tid, öfverstigande 100 år.		
	£.	sh.	p.	£.	sh.	p.	£.	sh.	p.
5 £ eller därunder	—	—	6	—	3	—	—	6	—
Från 5 till och med 10 £	—	1	—	—	6	—	—	12	—
» 10 » » » 15 »	—	1	6	—	9	—	—	18	—
» 15 » » » 20 »	—	2	—	—	12	—	1	4	—
» 20 » » » 25 »	—	2	6	—	15	—	1	10	—
» 25 » » » 50 »	—	5	—	1	10	—	3	—	—
» 50 » » » 75 »	—	7	6	2	5	—	4	10	—
» 75 » » » 100 »	—	10	—	3	—	—	6	—	—
Öfverstiger hyres- eller arrendebeloppet 100 £, utgör stämpeln för hvarje helt eller påbörjadt 50-tal £	—	5	—	1	10	—	3	—	—

eller i allmänhet resp. $\frac{1}{2}$, 3 och 6 procent af årliga hyres- eller arrendebeloppet.

Uppgår hyres- eller arrendetiden icke till ett år, förses kontraktet med stämpel till det belopp, som skulle erfordras, om legotiden vore ett år och hyran eller arrendet det för den kortare tiden bestämda.

Från dessa bestämmelser göras undantag dels för hyreskontrakt

om bostadslägenheter å bestämd tid, icke öfverstigande ett år, där hyran, för år räknadt, icke öfverskjuter 10 pounds, dels ock för hyreskontrakt om möblerade bostadslägenheter å bestämd tid, understigande ett år, och med ett hyresbelopp af mer än 25 pounds. I dessa båda fall utgå fixa stämpelbelopp med i förra fallet 1 penny och i senare fallet 2 shillings 6 pence.

Är hyran eller arrendet bestämdt att utgöras i naturaprodukter eller andra varor, skall stämpeln beräknas efter dessas värde i penningar, hvarvid gäller, att, om kontraktet föreskrifver, att varorna skola i värde minst uppgå till eller icke öfverstiga ett visst belopp, eller arrendatorn enligt kontraktet är förpliktad eller berättigad att utgöra varorna efter ett visst värde i penningar, det sålunda bestämda beloppet skall läggas till grund för stämpelberäkningen, samt att, om i kontraktet visst värde finnes åsatt varorna och kontraktet i öfverensstämmelse därmed förses med stämpel, detsamma skall anses behörigen stämplat, till dess bevisning förebringas därom, att värdeuppgiften varit oriktig.

I *Frankrike* äro hyres- och arrendekontrakt angående fast egendom underkastade, om legotiden är bestämd till vissa år, en enregistrementsafgift af 25 centimes för hvarje 100-tal francs af den summa, hvar till afgäldsbeloppen för samtliga åren af legotiden uppgå. Gäller åter upplåtelsen för beständigt, för obestämd tid eller för lifstid, utgår enregistrementsafgiften med 5 francs för hvarje 100-tal francs af ett kapital, som i de två förstnämnda fallen beräknas i fråga om landfastighet till 25 gånger och beträffande stadsfastighet till 20 gånger den årliga afgälden samt i sistnämnda fallet till resp. $12\frac{1}{2}$ och 10 gånger den årliga afgälden. För upplåtelse på tid, som icke är bestämd till vissa år, tillkommer, där handlingen är underkastad transcriptions-skyldighet, en ytterligare afgift af 1 franc 37 centimes för hvarje 100-tal francs.

Värdet af det belopp, som skall läggas till grund för afgiftens beräkande, bestämmes efter den utfästa kontanta afgälden med tillägg af de årliga tjänstbarheter, nyttjanderättsinnehafvaren därutöfver åtagit sig. Om afgälden är bestämd att utgå i naturapersedlar, beräknas dessa i värde efter gällande »mercuriales» (markegångstaxor) eller, om persedlarna icke äro upptagna i dylik taxa, efter af parterna lämnad uppskattning.

I den *preussiska* stämpellagen af den 31 juli 1895 föreskrifves, att hyres- och arrendekontrakt rörande fast egendom skola, försåvidt den aftalade hyres- eller arrendeafgiften, för ett år räknadt, uppgår till mer än 300 mark, draga stämpel med $\frac{1}{10}$ procent af hyres- eller arrende-

afgiften, dock att kontrakt om utländsk fastighet skall beläggas allenast med en fix stämpel af 1 mark 50 pfennige. Om i kontraktet finnes bestämdt, att rättsförhållandet under vissa villkor skall förlängas, blir en på grund häraf inträdande förlängning af rättsförhållandet underkastad stämpelplikt. Genom brevväxling träffade hyres- eller arrendeaftal äro med afseende å stämpelskyldighet likställda med i vederbörlig form affattade skriftliga aftal. Kontrakt rörande sublocatio erfordrar samma stämpel som annat hyres- eller arrendekontrakt.

I den *tyska* riksstämpellagen finnas icke upptagna hyres- och arrendekontrakt.

I *Österrike* äro kontrakt, hvarigenom nyttjanderätt till en icke fungibel sak upplåtes på viss tid och mot bestämdt pris, underkastade stämpel, som beräknas å afgäldens belopp och utgår efter en graderad skala, hvilken återfinnes i bilaga A till detta betänkande under nummer I.

År afgälden bestämd att utgå periodvis, skall, om kontraktstiden understiger 10 år, stämpeln beräknas för summan af de under kontraktstiden utgående afgäldsbeloppen. Afser aftalet en tid af tio år eller däröfver, lägges till grund för stämpelafgiftens fastställande en summa af tio gånger den årliga afgälden. Detsamma gäller äfven om upplåtelsen är gjord för *en* persons lifstid, hvaremot aftal för två eller flera persons lifstid drager stämpel, som beräknas efter 15 gånger den årliga afgälden.

Aftal om förlängning af ett hyres- eller arrendekontrakt betraktas i stämpelafseende som ett nytt aftal.

Enligt i *Danmark* gällande bestämmelser skola arrende- och hyreskontrakt om fast egendom fördes med stämpel till $\frac{1}{6}$ procent af det för hela kontraktstiden betingade arrende- eller hyresbeloppet, likväl icke utöfver 25 gånger det årliga beloppet. Är kontraktet ingånget på obestämd tid, beräknas tiden, om aftalet gäller för flera än de vid handlingens utgifningstid lefvande personers lifstid, till 25 år samt, om kontraktet afslutats för en eller flera vid tiden för handlingens utgifvande lefvande personers lifstid eller på annan obestämd tid, till 5 år. Är kontraktet ställt på uppsägning, anses det såsom ingånget på obestämd tid, dock med den närmare bestämmelse, att, om uppsägningen först kan äga rum efter förloppet af ett visst antal år, kontraktet i afseende på stämpelpliktigheten behandlas såsom vore det ingånget på en bestämd tid af lika många år, likväl endast om stämpelbeloppet efter denna beräkningsgrund skulle uppgå till högre belopp. Uti arrende- eller hyresafgiften inberäknas allt hvad arrendatorn eller hyresmannen har att utgöra i penningar, varor eller arbete, men däremot icke de skatter

eller offentliga afgifter, hvilka för egendomen skola erläggas. Lindring i stämpelskyldigheten är medgifven för hyreskontrakt angående bostadslägenheter, försåvidt de äro ställda på uppsägning eller på obestämd tid och det aftalade årliga hyresbeloppet ej öfverstiger, i Köpenhamn, Fredriksberg, Gentofte—Ordrup, köpstäder och handelsplatser 300 kronor och i andra kommuner 240 kronor. För dylika kontrakt beräknas det stämpelpfiktiga värdet blott efter ett års hyra.

De i *Norge* gällande bestämmelserna om stämpel å arrende- och hyreskontrakt öfverensstämma i väsentliga afseenden med motsvarande föreskrifter angående köpeafhandlingar.

Den stämpelafgift, som enligt den norska lagen om stämpelpapper af den 9 augusti 1839 skall utgöras för alla slags handlingar, hvarigenom nyttjanderätt till fast egendom upplåtes för all framtid eller för tid, som ej understiger ett år, skall utgå efter samma tariff, intagen i bilaga B till detta betänkande, som stämpelafgiften å köpeafhandlingar. Jämväl beträffande afhandlingar om nyttjanderätt till fast egendom gäller, att handling, hvari någon förbinder sig att upplåta nyttjanderätt till fast egendom eller som innehåller bevis om dylik upplåtelse eller förpliktelse därtill, skall, om tingsläsning däraf begäres, beläggas med samma stämpel som själfva öfverlåtelsehandling.

Afstås nyttjanderätten för all framtid, anses handlingen som en öfverlåtelsehandling, och till grund för stämpelns beräkning läggas då de regler, som gälla för köpeafhandlingar. I andra fall beräknas stämpeln efter arrende- eller hyresafgiften för ett år med iakttagande dock, att, om afgiften ej är lika stor för hvarje år, det högsta årliga beloppet är afgörande, samt att, om en afgift en gång för alla är bestämd, denna inräknas i det stämpelpfiktiga beloppet. Utgår vederlaget för den upplåtna nyttjanderätten helt eller delvis i prestationer af obestämd storlek, skola kontrahenterna efter bästa förmåga uppskatta dessa och därom göra anteckning i afhandling. Skatter och offentliga afgifter, för hvilka en arrendator eller hyresman åtager sig att svara, inräknas icke i det belopp, som lägges till grund för stämpelafgiftens utgörande.

Speciell motivering.

Lagfartsstämpel.

Den stämpelafgift, som skall erläggas vid lagfart å köpe- eller bytesafhandling angående fast egendom, utgör 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens värde utom för det fall, att lagfart sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse, då stämpelafgiften utgår med dubbla beloppet eller 1 krona 20 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

Den förhöjda stämpeln å aktiebolags fastighetsköp infördes år 1883, men i öfrigt har lagfartsstämpeln varit oförändrad sedan år 1857, då den fastställdes till ofvannämnda belopp. Vid åtskilliga tillfällen, då fråga varit om avvägbringande af mera betydande ökning af statens inkomster, har emellertid blifvit ifrågasatt att höja denna stämpelafgift.

Redan i sammanhang med framläggande till 1883 års Riksdag af förslag till förstärkning af landets försvarsväsende och reform af då rådande skattesystem föreslog Kungl. Maj:t en höjning af lagfartsstämpeln med 15 öre för hvarje fulla 100 kronor af den lagfarna egendomens värde. Förslag i detta syfte hade väckts af 1879 års skatteregleringskommitté i dess den 13 september 1882 afgifna betänkande, hvari dock påyrkats, att höjningen af stämpelskatten skulle åstadkommas genom en stämpel å lagfartsbeviset, motsvarande nyssnämnda belopp. Då Riksdagen emellertid icke godkände det af Kungl. Maj:t framlagda förslaget till omläggning af försvarsväsendet, bortföll det hufvudsakliga skälet för en ökning af stämpelbeskattningen, och Riksdagen afslog också förslaget om höjning af lagfartsstämpeln jämte åtskilliga andra af Kungl. Maj:t väckta förslag om skärpning af stämpelbeskattningen.

När härefter fråga blef om att möta de ökade statsutgifter, som under årens lopp kunde föranledas af genomförandet af det härordningsförslag, som sedermera i hufvudsak antogs af 1901 års Riksdag, anvisade dåvarande chefen för finansdepartementet i ett yttrande till stats-

rådsprotokollet öfver finansärenden för den 21 december 1900 den utväg, som ett mera utsträckt användande af stämpelskatten innebure, och framhöll bland annat lämpligheten af att höja lagfartsstämpeln. Departementschefen anförde därvid, sedan han erinrat om att denna stämpelavgift, fränsedt den däri år 1883 vidtagna ändringen, år 1857 fastställts till sitt nuvarande belopp, att redan i den omständighet, att sagda lagfartsstämpel närmare ett halft århundrade utgått med oförändradt belopp, oaktadt den nedgång i penningvärdet, som under tiden ägt rum, kunde ligga ett skäl att genom avgiftens höjning återföra skatten till det belopp, hvarmed den afsetts att träffa fast egendom vid dess öfvergång till annan ägare. Men härtill komme ytterligare, att den vid lagfarter utgående stämpel äfven till sin i författningen stadgade siffra direkt minskats. Utöfver stämpeln till köpe- eller bytesbrevet skulle nämligen före år 1875 för fastebrevet erläggas en stämpel, som ännu år 1874 utgick med 15 öre för hvarje fulla 100 kronor af värdet, ehvad det utgjordes af egendom i stad eller på landet, men genom den vid samma års riksdag antagna stämpelförordning ökades med en tilläggsstämpel, motsvarande den vid landtdomstol indragna lösen för dessa handlingar; och belades därefter fastebref med olika stämpelbelopp i stad med egen domstol, i stad, som lydde under landsrätt, och å landet. För egendom å landet skulle erläggas 35 öre för hvarje fulla 100 kronor af värdet till och med 20,000 kronor och sedermera 25 öre för hvarje fulla 100 kronor. Denna stämpel hade emellertid upphört att utgå, sedan genom förordningen den 16 juni 1875 angående lagfart å fång till fast egendom fastebrefven blifvit ersatta med lagfartsbevis.

Förslag om höjning af stämpelavgiften å köpe- och bytesbref rörande fast egendom blef emellertid icke framlagdt förrän vid 1906 års riksdag. Kungl. Maj:t föreslog då med åberopande hufvudsakligen af förenämnda uttalande till statsrådsprotokollet och med hänvisning till statens behof af ökade inkomster, att den allmänna lagfartsstämpeln skulle höjas till 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens värde, samt att stämpeln, då lagfart på grund af köpe- eller bytesafhandling söktes för aktiebolag, som icke drefve bankrörelse, skulle utgå med 1 krona 60 öre af nyssnämnda värde.

Detta förslag vann icke Riksdagens bifall. I skrifvelse till Konungen den 23 maj 1906 anförde Riksdagen härom, att man vid bedömande af frågan om ökad stämpelbeskattning i främsta rummet hade att taga hänsyn därtill, huruvida staten för sina utgifter vore i behof af alla de inkomster, Kungl. Maj:t begärt. I detta afseende erinrade Riksdagen, att den gjort ej oväsentliga nedsättningar i de äskade anslagsbeloppen.

Redan af denna anledning, yttrade Riksdagen vidare, hade den här ifrågasatta ökade stämpelbeskattningen ansetts icke böra komma i fråga. Men härför talade äfven andra lika tungt vägande skäl. Man syntes nämligen icke utan fog kunna påstå, att den stämpelafgift, som för närvarande utginge vid lagfart å fäng till fast egendom, vore tillräckligt hög, och redan nu torde det icke så sällan förekomma, att utvägar af hvarjehanda slag anlidades för att undandraga statskassan densamma rätteligen tillkommande stämpelafgift. Skulle nu en höjning vidtagas, funnes grundad anledning befara, att dylika missbruk skulle än ytterligare tilltaga. Vidare syntes, hvad särskildt anginge de mindre fastigheterna på landet, böra ihågkommas, att det i de flesta fall vore dessa slag af egendomar, som utgjorde föremål för öfverlåtelse, äfvensom att de, på sätt inom Riksdagen framhållits, åtminstone å vissa trakter af landet måhända ofta nog flera gånger under ett och samma år bytte ägare. En höjning af stämpelafgiften skulle för dessa gifvetvis kännas betungande, och man syntes snarare böra understödja förvärfvandets i allt större omfattning af särskildt smärre fastigheter, hvilka kunde bereda sina innehafvare en mera själfständig och tryggad ställning. Därjämte finge icke heller förbises, att omförmälda fastigheter i många fall vore belånade och vid sådant förhållande redan för närvarande underkastade särskild beskattning utöfver lagfartsstämpeln, nämligen stämpel till inteckningshandlingen och kostnad för förnyelse af inteckningen. Äfven om i en framtid statens behof skulle påkalla anlitaandet af den här ifrågavarande skattekällan, hade Riksdagen dock under förhandenvarande förhållanden ansett klokheten bjuda att icke vidtaga någon höjning af lagfartsstämpeln.

Såsom af denna redogörelse för tidigare väckta förslag att höja lagfartsstämpeln framgår, synes den hufvudsakligaste anledningen till att en sådan höjning icke genomförts hafva varit, att statens behof af ökade inkomster icke slutligen kräft denna åtgärds vidtagande; och trots de anmärkningar, som af 1906 års Riksdag framställdes mot ifrågavarande skattekälla, medgaf dock Riksdagen, att staten i en framtid kunde behöfva anlita densamma. Då nu åter stora kraf ställas på statskassan, lärers också ett återupptagande af frågan om ett bättre utnyttjande af lagfartsstämpeln vara nödvändigt. Det torde då med anledning af den från Riksdagens sida framställda invändningen mot en höjning af lagfartsstämpeln, att denna vore tillräckligt hög, böra till en början framhållas, att motsvarande skatter i främmande länder i allmänhet äro betydligt högre. Såsom den ofvan lämnade redogörelsen för den utländska stämpellagstiftningen utvisar, har af där behandlade länder endast

England lägre skatt på fastighetsköp, eller blott omkring $\frac{1}{2}$ procent af värdet, men det torde erinras därom, att, såsom förut nämnts, förslag är framställt om att fördubbla denna skatt. I öfriga länder utgå afgifterna vid försäljning af fast egendom med följande belopp af egendomens värde, nämligen i Frankrike nära 7 procent, i Preussen 1 procent jämte riksstämpelavgift $\frac{1}{3}$ procent, i Österrike 1 à 4 procent, i Danmark $1\frac{1}{6}$ procent samt i Norge i regel minst $\frac{8}{10}$ procent och i vissa fall minst $1\frac{6}{10}$ procent. Det visar sig sålunda, att, såsom redan antydts, den allmänna lagfartsstämpeln i vårt land vida understiger motsvarande afgifter i ett flertal främmande länder. Vidare torde få erinras om det ofvan omförmälda förhållandet, att vid den tid, då den allmänna lagfartsstämpeln fastställdes till sitt nuvarande belopp, dessutom förefanns en fastebrefsavgift, som ännu år 1874 utgick med $\frac{1}{4}$ af lagfartsstämpelns belopp. Det torde därför få anses vara obestriddt, att den avgift, som för närvarande uttages vid lagfart af köpe- och bytesafhandlingar, äfven om den i och för sig skulle i åtskilliga fall kunna sägas vara en betungande skatt, dock är jämförelsevis ganska låg.

Hvad härefter beträffar den anmärkningen, att en höjning af lagfartsstämpeln kunde befaras framkalla ett ökad anlitande af de utvägar, som redan nu skulle begagnas i syfte att undandraga statskassan denna rätteligen tillkommande stämpelavgift, torde mot densamma få erinras, att lika väl som missbruk af berörda art för närvarande knappast lära hafva någon större omfattning, torde de icke heller efter en skärpning af stämpelbeskattningen kunna komma att öfva något afsevärdt inflytande på det finansiella resultatet af lagfartsstämpelns afkastning, enär det existerande lagfartstvånget utgör ett åtminstone någorlunda godt korrektiv mot dylika missbruk.

Vidkommande slutligen farhågan för den betungande inverkan, en förhöjd lagfartsstämpel skulle hafva på förvärfvandet af smärre fastigheter, lär den få anses vara fullt befogad, men synes ingalunda böra afhålla ifrån ett bättre användande af lagfartsstämpelns skatteförmåga, alldenstund intet hinder finnes för att undantaga från den höjda stämpelavgiften sådana smärre fastighetsköp, som hafva svårt att bära en ökad stämpelskatt.

Om, såsom nu antydts, för en del smärre fastighetsköp bibehålles den nuvarande lagfartsstämpeln, torde den kraftigaste invändningen mot en höjning i öfrigt af denna stämpelskatt hafva undanröjts och jämväl aflägsnats ett hinder för att ur skattekällan i fråga hämta en betydande del af de ökade inkomster, som för staten kunna vara

erforderliga. Att det är lämpligt, att lagfartsstämpeln i rätt stor utsträckning och i främsta rummet tages i anspråk för dylika inkomsters anskaffande, bestyrkes icke blott af exempel från den utländska skattelagstiftningen utan framgår äfven af det allmänt erkända förhållandet, att oftast det kapital, som nedlägges i fast egendom, har en relativt stor bärkraft. Härtill kommer, att på grund af den stora omsättning af fastigheter, som äger rum, en rätt måttlig höjning af skattesatsen inbringar betydande belopp, äfvensom att kontrollen å stämpelafgiftens utgörande torde vara så pass effektiv, att, såsom ofvan framhållits, allenast ett fåtal stämpelpfiktiga transaktioner lära undgå att drabbas af stämpelafgiften.

På grund af hvad sålunda anförts, hafva kommitterade ansett sig kunna utan åsidosättande af nödig försiktighet föreslå, att den allmänna lagfartsstämpeln fastställas till 90 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens värde. Det undantag från denna stämpel, som kommitterade, på sätt förut omnämnts, funnit böra göras i riktning mot bibehållande af gällande skattesats, hafva kommitterade trots lämpligen kunna bestämmas hufvudsakligen med hänsyn till sådana köp, som afse förvärfvandet af s. k. egnahemslägenheter. Den härvidlag erforderliga begränsningen synes böra afse icke blott fastighetens värde utan äfven köparens förmögenhetsförhållanden. Det torde nämligen vara riktigt och med den ifrågasatta lindringens ändamål mest öfverensstämmande, att densamma endast kommer en mindre köpkraftig person till godo. I enlighet härmed och då kommitterade inhämtat, att köpeskillingen för en obebyggd jordbrukslägenhet för egnahemsändamål — åtminstone för närvarande — mycket sällan öfverstiger 3,000 kronor, hafva kommitterade hemställt, att en skattesats af 60 öre måtte tillämpas, då köpeskillingen icke öfverstiger 3,000 kronor och tillika den inkomst, för hvilken köparen enligt gällande förordning angående inkomstskatt senast taxerats, icke uppgår till 1,800 kronor.

I sammanhang med höjningen af den allmänna lagfartsstämpeln lär böra vidtagas motsvarande höjning af den stämpel, som utgår då lagfart sökes för aktiebolag, som icke drifver bankrörelse, och sistnämnda stämpel sålunda sättas till ett belopp af 1 krona 80 öre för hvarje fulla 100 kronor af egendomens värde.

En förmån lika med den, som nu i afseende å lagfartsstämpeln tillkommer bankaktiebolag, har synts kommitterade böra beredas äfven ett annat slag af bolag. För kommitterade har nämligen upplysts, att representanter för sådana aktiebolag, som vore berättigade att erhålla statslån från egnahemslånefonden eller jordförmedlingslånefonden,

hade för afsikt att göra framställning om att, då lagfart söktes af dylika bolag å fastigheter, som af dem förvärfvats, stämpelavgiften måtte utgå med allenast 60 öre för hvarje fulla 100 kronor af fastighetens värde; och har tillika framhållits, att nu gällande stämpelskatt vore i hög grad betungande för dessa bolag. Då nu bolagen i fråga hafva ett synnerligen samhällsnyttigt ändamål samt genom laga föreskrifter är fastställt, att aktieägarna icke få tillgodonjuta mer än en begränsad vinst, och då vidare de stämpelavgifter, hvarom här är fråga, i statsfinansiellt afseende äga föga betydelse, hafva kommitterade ansett, att dessa aktiebolags kraf böra i så måtto vinna beaktande, att, om de af kommitterade eljest föreslagna höjningarna af lagfartsstämpeln godkännas, berörda aktiebolag måtte få vidkännas allenast enkel lagfartsstämpel.

I sammanhang med den år 1906 föreslagna höjningen af stämpelavgiften vid lagfart å köp och byte af fast egendom föreslogs — till förekommande däraf att de ifrågasatta bestämmelserna skulle kringgås på det sätt, att aftal om köp eller byte af sådan egendom förlänades sken af gåfva — att stämpelavgiften vid lagfart å gåfva af fast egendom, som gifvits till skyldeman i rätt nedstigande led, skulle höjas till samma belopp som föreslagits för den allmänna lagfartsstämpeln. Det sålunda angifna skälet mot att låta ifrågavarande gåfvostämpel utgå med lägre avgift än lagfartsstämpeln i allmänhet anse kommitterade äga full giltighet och hafva på grund däraf funnit sig böra framlägga förslag om att höja nämnda gåfvostämpel från 60 öre till 90 öre för hvarje fulla 100 kronor af den bortgifna egendomens värde. Någon ändring af öfriga i 8 § B af stämpelförordningen upptagna lagfartsstämplar lärer icke behöfva af ofvan berörda anledning vidtagas. Med hänsyn härtill och då, såsom i annat sammanhang redan framhållits, reglering af dessa stämpelavgifter lämpligen bör företagas i samband med revision af bouppteckningsstämpeln, hafva kommitterade ansett sig sakna anledning att verkställa ytterligare undersökning, huruvida ändring af sistnämnda lagfartsstämplar är påkallad.

En beräkning af afkastningen af den till höjning föreslagna lagfartsstämpeln erbjuder någon vansklighet, enär verkan af de utaf kommitterade förordade modifikationerna af de allmänna stämpelsatserna icke kan på grund af bristande statistik fullt uppskattas. Emellertid torde kunna antagas, att den minskning, medgifvandet till förmån för vissa allmännyttiga aktiebolag kan medföra, samt bibehållandet af gällande stämpel för smärre köp icke skall nedbringa det slutliga resultatet med mer än cirka 100,000 kronor. I anslutning härtill och då såsom

framgår af nedanstående, på inom finansdepartementet tillgängliga uppgifter grundade tabellariska öfversikt, inkomsten af lagfartsstämpeln, såvidt, här är i fråga, under tioårsperioden 1899—1908 uppgått till i medeltal 2,793,184 kronor, lär den föreslagna höjningen af 50 procent af skattesatserna kunna beräknas gifva 1,396,592 kronor, minskadt med 100,000 kronor, eller sålunda i rundt tal 1,295,000 kronor.

Uppgift

för åren 1899—1908 å beloppet af de stämplat, som användts till beläggning af nedanstående, till protokollen öfver lagfarter hörande handlingar.

År.	Stämpel af 60 öre för 100 kronor.						Stämpel af 1 krona 20 öre för 100 kronor.						Summa.	
	Köpebref.		Bytesbref.		Gåfvobref.		Köpebref.		Bytesbref.					
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.		
1899	1,444,173	90	27,422	40	13,141	26	507,337	90	433	60	1,992,509	—		
1900	1,367,473	—	39,607	20	11,511	40	486,345	40	4,941	—	1,909,878	—		
1901	1,389,365	65	42,388	80	12,668	—	421,745	—	4,128	—	1,870,295	45		
1902	1,627,792	60	58,509	40	7,290	—	461,272	20	418	80	2,155,283	—		
1903	1,907,202	20	80,715	—	11,610	—	729,327	50	18,248	40	2,747,103	10		
1904	1,941,271	85	75,747	60	8,084	20	583,004	30	3,734	40	2,611,842	35		
1905	2,355,211	—	117,152	20	10,274	70	583,154	80	19,850	40	3,085,643	10		
1906	3,058,839	80	108,045	10	18,841	20	1,051,672	50	10,560	60	4,247,959	20		
1907	2,873,788	95	118,176	60	16,328	—	898,066	80	9,531	60	3,915,891	95		
1908	2,002,800	50	66,845	—	13,366	40	1,310,775	40	1,645	80	3,395,433	10		
Summa	19,967,919	45	734,609	30	123,115	10	7,032,701	80	73,492	60	27,931,838	25		
Medeltal per år	1,996,791	94	73,460	93	12,311	51	703,270	18	7,349	26	2,793,183	82		

Aktiestämpel.

Emissionsstämpel å aktier och lottbref i inländskt solidariskt bankbolag infördes genom beslut af 1906 års Riksdag. Skatten bestämdes därvid för aktier och lottbref i nybildade bolag till 5 öre för hvarje fulla 10 kronor af det belopp, hvarå aktien eller lottbrevet lyder, samt för aktier och lottbref, som utgifvas vid annat tillfälle än vid bolags bildande, till 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af nyssnämnda belopp; dock skall, i

bägge fallen under förutsättning att för aktie eller lottbref skall erläggas betalning med högre belopp än det, hvarå aktien eller lottbrefvet lyder, stämpeln beräknas i förhållande till det högre beloppet. Kungl. Maj:t hade i frågan framlagt ett förslag, som gick ut på beskattning allenast af nyemitterade aktier eller lottbref i äldre bolag. För aktier och lottbref i nybildade bolag skulle sålunda enligt Kungl. Maj:ts förslag bibehållas stämpelfrihet, hvilket motiverades därmed, att en stämpel å sistnämnda slag af handlingar tilläfventyrs kunde i vissa fall kännas alltför betungande för den företagsamhet, som vore värd uppmuntran. Beträffande detta uttalande framhölls af bevillningsutskottet i dess öfver Kungl. Maj:ts förslag afgifna betänkande, att detsamma syntes åtminstone i många fall med ungefär lika rätt kunna tillämpas på sådana redan befintliga bolag, hvilka förde en tynande tillvaro och som för möjliggörande af en fortsatt verksamhet nödgades utsläppa nya aktier och dymedelst öka sitt aktiekapital. Med erinran tillika därom, att inom den utländska lagstiftningen rörande emissionsstämpel å aktier och lottbref något undantag från stämpelplikt icke förekom för aktier och lottbref i nybildade bolag, samt med föranledande af enskild motion föreslog bevillningsutskottet, att stämpel skulle åsättas jämväl nämnda slag af aktier och lottbref. Skattesatsen för dessa värdepapper ansåg utskottet dock böra sättas endast till halfva beloppet af den för öfriga slag af aktier och lottbref föreslagna eller till $\frac{1}{2}$ procent, enär utskottet höll före, att den ofvanberörda anmärkningen mot stämpelbeläggande af aktier och lottbref i nybildade bolag icke syntes helt och hållet sakna allt berättigande. På sätt af hvad ofvan nämnts framgår, utföll Riksdagens beslut i enlighet med utskottets förslag.

Såsom redan vid denna stämpelskatts införande gjordes gällande, kan emellertid med styrka framhäfvas, att giltiga skäl knappast anförts för att i stämpelafseende skilja emellan å ena sidan aktier och lottbref i nybildade bolag och å andra sidan aktier och lottbref, som eljest utgifvas. Vid den nu anbefallda revisionen af stämpelskatterna synes därför tillfället böra begagnas att införa likställighet mellan dessa båda slag af värdepapper; och bör enligt kommitterades förmenande denna likställighet åvägbringas genom att höja stämpeln för aktier och lottbref, som utgifvas vid bolags bildande, till 1 procent. Enligt hvad som torde vara allmänt erkänt, äro aktier och lottbref synnerligen lämpliga objekt för stämpelskatt. Detta förhållande har blifvit ytterligare bestyrkt under den tid en emissionsstämpel varit i vårt land införd, i det att statistiken, såsom här nedan och i bilaga C till detta betänkande inhämtas, gifver vid handen, att denna stämpelskatt icke verkat hämmande

på bildandet af nya bolag eller ökningen af aktiekapitalet i gamla bolag. I betraktande här af och då en blick på den utländska lagstiftningen visar, att denna flerstädes ansett sig kunna med rätt dryga skattesatser belägga aktiers utsläppande och bolagskapitals registrering, har det synts kommitterade, som om en stämpel af 1 procent å alla aktier och lottbref ingalunda kan anses vara för hög eller lägga några hinder i vägen för den sunda företagsamheten på bolagsväsendets område. Å andra sidan lär dock nödig försiktighet och särskildt hänsynen till vårt lands relativt ringa kapitaltillgång kräfva, att någon ytterligare höjning af en så nyligen införd kapitalskatt icke nu vidtages.

Genom den af kommitterade föreslagna höjningen af emissionsstämpeln skulle staten tillföras en ökad årlig inkomst af omkring 450,000 kronor. Till stöd för denna beräkning må anföras, att enligt uppgifter, hämtade dels från finansdepartementets bankbyrås årsöfversikter öfver bankernas ställning dels ock ur »Sveriges officiella statistik i sammandrag», hafva under åren 1899—1908 i nybildade bankbolag bildats fonder samt i nybildade aktiebolag — andra än bankaktiebolag — tecknats och hos patent- och registreringsverket inregistrerats aktiekapital till belopp, som framgå af nedanstående tabellariska sammanställning.

Å r.	Kapitalbelopp			
	i nya banker.		i nya aktiebolag, andra än bank- aktiebolag.	
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
1899	1,022,762	50	63,980,397	—
1900	1,957,870	73	56,669,715	—
1901	361,496	77	44,219,365	—
1902	2,000,850	—	66,697,460	—
1903	792,990	—	76,008,965	—
1904	1,682,760	—	58,286,980	—
1905	7,501,488	69	59,724,172	—
1906	4,957,010	—	103,158,515	—
1907	4,949,700	—	254,639,782	—
1908	16,558,792	—	74,099,610	—
Summa	41,785,720	69	857,484,961	—
Medeltal per år	4,178,572	07	85,748,496	—

Beträffande ofvanstående siffror torde till en början få påpekas, att de för bankbolagen upptagna beloppen utgöra de, som verkligen inbetalts, under det att de för aktiebolagen anmärkta kapitalsummorna representera allenast tecknade belopp. Då dessa senare icke alltid inflyta, äro sistberörda siffror i förevarande afseende något för höga, men den minskning af dem, som kan häraf påkallas, torde fullt motvägas af det förhållande, att i de tecknade kapitalbeloppen icke ingår värdet af den öfverkurs, med hvilken aktier emellanåt utsläppas. Kommitterade hafva därför ansett dessa siffror bilda en tillförlitlig grund för sina beräkningar, och då medeltalet för nybildadt bolagskapital under ofvanstående år utgör tillhoppa 89,927,068 kronor, hafva kommitterade med beräkning af $\frac{1}{2}$ procent å detta belopp, hvarvid erhålles ett värde af 449,635 kronor, kommit till förenämnda summa af i rundt tal 450,000 kronor.

I fråga om formen för emissionsstämpeln åsättande ansluta sig kommitterade till den af statskontoret i dess ofvan omförmälda underdåniga utlåtande den 31 december 1908 föreslagna utvägen med obligatorisk, i statskontoret verkställd stämpling af aktier och lottbref; och kommitterade hafva för egen del endast att tillägga, att det synes för att sätta nämnda ämbetsverk i stånd att kontrollera, det utsläppta aktier verkligen blifva stämpelbelagda, vara lämpligt, att patent- och registreringsverket ålägges lämna statskontoret underrättelse om verkställda registreringar af aktiekapital.

Obligationsstämpel.

I Sverige infördes stämpelskatt å obligationer genom stämpelförordningen den 9 augusti 1894. Den skattesats, som i enlighet med 1893 års stämpelskattekommittés förslag då bestämdes, utgör den ännu gällande af 30 öre för hvarje påbörjadt hundratal kronor af det belopp, hvarå obligationen lyder.

Vid den nu förestående, af statens ökade inkomstbehof påkallade regleringen af gällande stämpelskatter, torde i ett af de främsta rummen en höjning af obligationsstämpeln böra ifrågakomma. Det lär nämligen icke kunna bestridas, att det kapital, som nedlägges i obligationer, äger en betydande skattekraft, äfvensom att obligationsutgifvaren, för hvilken det gifvetvis i allmänhet innebär stor fördel att få sitt lånebehof tillgodosedt under formen af obligationslån, i regel utan olägenhet kan bära en måttlig stämpelskatt. Denna skatteälla har ock blifvit anlitad i alla länder, som hafva ett någorlunda utveckladt stämpelskatte-

system. En jämförelse mellan främmande länders stämpelsatser för obligationer och den i vårt land gällande gifver emellertid vid handen, att den senare är förhållandevis låg och att äfven en kraftig höjning af densamma kan företagas, utan att den ändock uppnår samma storlek som åtskilliga utländska stämpelskatter å här ifrågavarande värdepapper. Enligt kommitterades mening lära ej heller befogade invändningar kunna resas mot att obligationsstämpeln afsevärdt ökas; och kommitterade hafva icke tvekat att förorda en fördubbling af skattesatsen, hvarigenom den skulle komma att utgå med 60 öre för hvarje påbörjadt 100-tal kronor.

För vinnande af en någorlunda säker grund för beräkningen af den föreslagna skattehöjningens verkan i statsfinansiellt hänseende har en af kommitterade verkställt en utredning rörande under åren 1895—1908 emitterade stämpelpfiktiga obligationer. Denna utredning, som torde vara så pass fullständig, som det i afsaknad af all statistik på området är möjligt att åstadkomma, utvisar, att de under ifrågavarande period utsläppta obligationslånen för de särskilda åren uppgått till nedanstående belopp, nämligen:

år 1895	kronor	25,529,000
„ 1896	„	18,665,000
„ 1897	„	38,106,000
„ 1898	„	112,728,000
„ 1899	„	21,540,580
„ 1900	„	61,423,355
„ 1901	„	57,675,361
„ 1902	„	83,741,800
„ 1903	„	101,513,626
„ 1904	„	95,127,000
„ 1905	„	95,164,720
„ 1906	„	78,587,280
„ 1907	„	51,803,000
„ 1908	„	105,525,040
Summa kronor		947,129,762

Det årliga medeltalet för hela berörda period utgör 67,652,126 kronor. För senaste tioårsperiod eller åren 1899—1908 uppgår motsvarande medeltal till 75,210,176 kronor. Läggas åter de sista fem åren till grund för beräkningen af medeltalet, blifver detta 85,241,408 kronor.

Den starka växling af beloppen af nyemitterade obligationslån, som förestående tabell utvisar, manar till försiktighet vid beräkning af obligationsstämpeln afkastningsförmåga för kommande år. Kommitterade hafva därför ansett sig böra stödja sig på medelsiffran för en jämförelsevis lång period eller de senaste tio åren. Utgår man sålunda därifrån, att den årliga emissionen af obligationslån skulle belöpa sig till ett belopp af i rundt tal 75,000,000 kronor, kan den föreslagna ökningen af obligationsstämpeln med 30 öre för hvarje påbörjad hundratal kronor beräknas gifva staten en ökad inkomst af 225,000 kronor.

Den föreslagna höjningen af obligationsstämpeln bör gifvetvis tillämpas äfven på utländska obligationer, som inkomma hit till landet. Emellertid bör skatteförhöjningen icke rättvisligen drabba sådana utländska obligationer, som bevisligen inkommit i riket, innan den förhöjda skatten träd i tillämpning. Här af påkallade bestämmelser hafva i förslaget inryckts.

I sammanhang med höjningen af stämpeln å obligationer hafva kommitterade funnit sig böra föreslå, att med obligationer i stämpel-skatteafseende likställes visst annat slag af skuldebref.

Enligt hvad kommitterade inhämtat, förekommer emellanåt, att vissa slag af låntagare, hufvudsakligen kommuner, vid tillgodoseende af sådana lånebehof, hvilka pläga fyllas med obligationslån, icke anlita denna utväg, utan hos en penningförvaltande inrättning, vanligen ett försäkringsbolag eller en pensionskassa, upptaga amorteringslån, hvarå utfärdas allenast en eller ett fåtal skuldförbindelser, afsedda att stanna hos långifvaren. Dylika skuldförbindelser hafva icke den formella karaktären af obligationer och äro följaktligen stämpelfria, men den kapitalomsättning, som ligger till grund för dem, är alldeles likartad med den, som äger rum vid upptagandet af ett obligationslån. Redan af denna anledning kunde ifrågasättas, om ej berörda skuldsedlar borde likställas med obligationer, men de transaktioner, hvilka i dessa skuldförskrifningar tagit sig uttryck, hafva åtminstone under senare år varit af så jämförelsevis ringa omfattning, att ett stämpelbeläggande af samma skuldförskrifningar skulle ur statsfinansiell synpunkt hafva spelat en föga betydande roll. En af kommitterade verkställd utredning visar, att under femårsperioden 1904—1908 hafva i aderton penningutlånande inrättningar, däraf sjutton här i staden, mot enkla skuldförbindelser utlämnats lån med minst 15 års amorteringstid till ett sammanlagdt belopp af i rundt tal allenast 28,778,000 kronor, däraf på kommunallån belöpt sig 27,012,000 kronor eller i medeltal 5,402,400 kronor per år, hvilken sistnämnda summa, om den skolat drabbas af

obligationsstämpeln, skulle i skatt inbragt blott 16,207 kronor 20 öre. Förhållandena torde emellertid kunna gestalta sig väsentligen annorlunda, om den föreslagna höjningen af obligationsstämpeln vinner godkännande, i det att då betydligt ökad anledning finnes för låntagare att söka få upptaga lån mot stämpelfria skuldsedlar och sålunda undgå att vidkännas kostnaden för obligationsstämpeln. Ett dylikt förfarings-sätt kan mer än väl komma att medföra en icke obetydlig inskränkning i förevarande stämpelskatts afkastning. I betraktande häraf hafva kommitterade ansett försiktigheten bjuda, att stadgandena om obligationsstämpeln utsträckas att i allmänhet gälla sådana skuldebref, som med afseende å lånetidens längd och lånesummans storlek äro till sin natur med obligationer likartade. I detta afseende vilja kommitterade med hänvisning till den ofvan anförda utredningen framhålla, att endast af kommuner utfärdade skuldförbindelser böra ifrågakomma till stämpelbeläggning. Hvad beträffar dylika kommunala skuldebref, synas dock från stämpelplikt böra undantagas dels sådana, som afse amorteringslån på kortare tid, då dylika knappast kunna sägas vara likartade med obligationer, som i regel afse ett under längre tid fortfarande skuldförhållande, dels ock skuldförbindelser på lägre belopp. Dessa senare äro visserligen i flertalet fall obligationer närstående handlingar, men för deras befriande från stämpel talar den omständigheten, att dessa skuldförbindelser till största delen torde utfärdas af smärre kommuner, för hvilka obligationsstämpelns utgörande kan kännas i någon mån betungande. Huru i enlighet med dessa synpunkter gränsen för stämpelpfiktiga kommunalförbindelser närmare bör dragas, kan måhända vara föremål för olika meningar. Kommitterade hafva dock för sin del ansett, att med stämpel böra beläggas allenast dylika skuldebref å amorteringslån om minst 200,000 kronor och med minst 15 års amorteringstid. För att stadgandet skall blifva effektivt lärer dock krävas, att stämpelplikten icke göres beroende af skuldsumman i hvarje förbindelse, utan att i berörda afseende det af Kungl. Maj:t medgifna lånebeloppet får blifva afgörande.

Kommunala skuldförbindelser å lånetransaktioner af nyssnämnda beskaffenhet hafva i ofvanberörda penningutlånande institutioner under femårsperioden 1904—1908 belånats för i rundt tal 12,685,000 kronor eller i medeltal per år 2,537,000 kronor. En skattesats af 6 pro mille å denna summa skulle gifva en stämpelinkomst af 15,222 kronor eller i rundt tal 15,000 kronor.

För stämpelskattens utgörande synes, hvad obligationer beträffar, den af statskontoret i dess förut berörda skrifvelse af den 31 december

1908 förordade obligatoriska, i statskontoret verkställda stämplingen af samma handlingar vara att tillråda. Hvad åter angår de skuldebref, som kommitterade föreslagit skola fördes med stämpel lika med obligationer, lärer lämpligast vara, att stämpelskatten för dem erlägges medelst användande af beläggningsstämplar.

Räntestämpel.

År 1894 infördes stämpelskatt å bevis om insättning å depositionsräkning hos bank eller bankir. Skatten, som skulle erläggas vid bevisets utgifvande, bestämdes till 50 öre för hvarje påbörjadt tusental kronor af det deponerade beloppet, med undantag dock för belopp, som icke öfverstege 500 kronor. Beträffande dessa föreskrefs, att belopp, ej öfverstigande 100 kronor, skulle vara stämpelfritt, att belopp, som öfverstege 100 men icke 300 kronor, skulle draga stämpel med 20 öre och att belopp, som öfverstege 300 men icke 500 kronor, skulle draga stämpel med 30 öre. Dessa bestämmelser, hvilka samtidigt fastslogos att gälla äfven för bevis om insättning å kapitalräkning, äro ännu gällande med det år 1901 vidtagna förtydligandet af desamma, att de skulle afse alla insättningar å räkningar, hvarå penningar mot bevis mottagas för att först efter viss tid eller viss tid efter uppsägning återbetalas.

Förslag om införande af stämpelskatt å depositionsbevis och bevis om insättning å kapitalräkning framlades af 1893 års stämpelskattekommitterade i deras den 27 oktober nämnda år afgifna betänkande. Med utgångspunkt från detta förslag, som öfverensstämde med det af Riksdagen sedermera antagna utom i afseende därå, att kommitterades förslag icke innehöll några bestämmelser om lättnader i stämpelväg för smärre belopp, hade bemälda kommitterade beräknat, att depositionsstämpeln skulle gifva staten en årlig inkomst af 335,000 kronor. En dylik afkastning har emellertid denna stämpelskatt — oafsedt den i statsfinansiellt afseende föga betydande inskränkning af densamma, som nyssnämnda lättnader inneburo — med säkerhet aldrig på långt när lämnat.

Vid beräkning af skattens afkastningsförmåga utgick man från det antagandet, att bevis om insättningar å depositions- och kapitalräkningar skulle för framtiden utfärdas till åtminstone samma årliga belopp, som dittills ägt rum. Detta antagande har emellertid icke blifvit bekräftadt af erfarenheten. I och med stämpelskattens införande hafva

nämligen depositionsbevisen i viss mån förändrat karaktär. De förut brukliga depositionsbevisen med fast ränta, hvilka oftast genast uppsades, hafva efter depositionsstämpeln tillkomst blifvit ersatta med bevis med växlande ränta, hvarå i stor utsträckning penningar under lång tid kvarstå, hvilket allt haft till påföljd, att beloppet af årligen utfärdade nya insättningsbevis afsevärdt minskats, oaktadt de på ifrågavarande räkningar inestående medlen stadigt ökats. Men jämväl i ett annat afseende har depositionsstämpeln verkat hämmande på skattekällans afkastning, i det att en del kapital för att icke drabbas af stämpelafgift dragits ifrån depositions- och kapitalräkningarna och öfverförts till andra räkningar. I hvilken utsträckning detta ägt rum, är svårt att afgöra, men att så skett i ej oväsentlig grad torde vara obestridligt. Till huru stort belopp den verkliga afkastningen af depositionsstämpeln understigit den beräknade, lär icke kunna — åtminstone icke utan mycket stora svårigheter — med bestämdhet utrönas. Emellertid torde nedanstående siffror gifva en god ledning vid frågans bedömande.

Enligt kommitterade genom bankinspektionens medverkan lämnade uppgifter hafva under åren 1906—1908 å depositions- och kapitalräkning hos enskilda banker och bankaktiebolag insatts i jämna tusental kronor

år 1906	354,957,000	kronor
» 1907	374,892,000	»
» 1908	327,371,000	»

eller i medeltal omkring 352,407,000 kronor pr år. En stämpelskatt af en half pro mille å detta belopp lämnar ett resultat af i rundt tal 176,200 kronor. Äfven med iakttagande däraf, att någon höjning af nyssnämnda summa påkallas af hos enskilda bankirer å ifrågavarande räkningar verkställda insättningar samt den omständigheten, att stämpel skall erläggas för hvarje *påbörjad* tusental kronor med samma belopp som för fullt tusental, lär det dock vara tydligt, att, såsom redan nämnts, depositionsstämpeln ingalunda ens tillnärmelsevis uppnår den år 1893 beräknade afkastningen.

Ehuru sålunda förevarande stämpelskatt icke kan sägas hafva medfört ett fullt tillfredsställande resultat, lär dock icke däraf få dragas den slutsats, att skatten skulle träffa ett objekt, som öfver hufvud taget vore mindre ägnadt att bära en stämpelskatt. Detta torde så långt ifrån vara förhållandet, att man tvärtom kan med allt fog göra gällande, att det kapital, som uppsamlas å depositions- och kapitalräkningar, i allmänhet är synnerligen väl lämpadt att göras till föremål för stämpelbeskattning. Däremot synes det uppenbart, att en omläggning af

skatten i fråga är af nöden. Förslag i sådant syfte, som blifvit inom Riksdagen väckta, hafva visserligen förkastats, men hufvudsakliga skälet härtill lärer vara att söka däri, att statskassans behof icke ansetts kräfvä ett bättre utnyttjande af förevarande skattekölla. Då emellertid sådana förhållanden nu lära vara för handen, att staten måste tillse, att den ur stämpelskatten kan upphämta en betydligt ökad inkomst, synes jämväl af denna anledning en förändrad form för stämpelbeskattningen af det i bankerna innestående kapitalet böra sökas. Härvidlag erbjuda sig närmast två olika utvägar, nämligen antingen att med eller utan höjning af gällande skattesats föreskrifva en årlig stämpelbeläggning af bankbevisen eller ock att till grund för stämpels beräkning lägga icke insättningarnas belopp utan ränteafkastningen. Hvad den förra åtgärden beträffar skulle visserligen genom densammas anlitande ett förbättradt statsfinansiellt utbyte af stämpelskatten vara att förvänta, men man torde kunna ifrågasätta, om icke för erhållande af ett tillfredsställande dylikt resultat kräfdes en afsevärd höjning af stämpelsatsen, hvilken sannolikt komme att kännas rätt betungande, hvarjämte en förnyad stämpelbeläggning skulle, särskildt hvad beträffar medel å kapitalräkning, föranleda åtskilliga besvärligheter. Kommitterade hafva ock på grund af dessa skäl äfvensom med hänsyn till önskvärdheten af att likformighet vinnes i den af kommitterade föreslagna utsträckta stämpelbeskattningen af det i bankerna innestående kapitalet ansett nyssnämnda utväg icke böra tillgripas. Hvad däremot den senare utvägen beträffar eller stämpelafgiftens beräkning å ränteafkastningen, har den synts kommitterade synnerligen tilltalande, alldenstund en stämpelskatt, som utgår efter denna grund, närmare ansluter sig till det beskattade kapitalets bärighet och värde såsom skatteobjekt. Dessa egenskaper hos kapitalet konstitueras nämligen icke blott af kapitalets storlek utan grundas jämväl på tidrymden för kapitalets innestående och på räntefoten, och just i ränteafkastningens storlek få egenskaperna i fråga ett synbart uttryck. Då härtill kommer, att, på sätt nedan vidare omförmåles, kommitterade ansett ränteafkastningen böra vara normerande för stämpelbeskattningen äfven af annat i bankerna insatt kapital än det, som uppsamlats å depositions- och kapitalräkningar, hafva kommitterade funnit omläggningen af förevarande stämpelskatt böra ske i riktning mot depositionsstämpels ersättande med en räntestämpel.

Genom införandet af en räntestämpel allenast å depositions- och kapitalräkningar skulle emellertid icke komma att undanröjas det ofvanberörda missförhållandet, att kapitalet till en viss grad söker sig bort

från nämnda räkningar och in på andra sådana. Denna olägenhet kan afhjälpas allenast genom stämpelbeläggning äfven af dessa räkningar. Emot en sådan åtgärd torde icke ens i och för sig, om stämpelskatten väl afväges, kunna resas befogade invändningar, men härtill kommer, att densamma lärers påkallas äfven af statsfinansiella skäl. Redan tillförne hafva förslag om beskattning af andra bankräkningar än depositions- och kapitalräkningar blifvit framställda. De af Kungl. Maj:t i denna riktning till såväl 1894 års som 1903 års riksdagar aflåtna förslagen gingo i hufvudsak ut därpå, att bankanvisningar, checker och andra bevis om uttagningar å å vista räkningar hos bankir, bank eller annan kreditinrättning skulle drabbas af stämpel till fixt belopp af 10 öre. Mot det till sistnämnda riksdag framställda förslaget anfördes emellertid, bland annat, att en föreskrift om stämpelbeläggning af checker syntes mindre lämplig, helst en sådan åtgärd skulle komma att väsentligt inskränka användandet af detta omtyckta och i alla afseenden praktiska betalningsmedel, samt att användandet af dessa papper hos oss ännu icke vunnit någon egentlig omfattning och därför syntes snarare behöfva på allt sätt uppmuntras och utvecklas för att främja det med desamma afsedda ändamålet eller att allmänheten här liksom i utlandet måtte kunna förminska bruket af reda penningar i rörelsen och i stället erhålla ett lätt och bekvämt betalningsmedel. Det kan icke förnekas, att dessa invändningar, som emellertid äro riktade mot formen för beskattningen och icke emot densamma i och för sig, äro befogade; och mot berörda förslag, kan äfven anmärkas, att ju lifligare omsättning en persons bankräkning företer, dess större blir beskattningen, oafsedt om skatteförmågan ökas eller icke, äfvensom att en anvisningsstämpel genom att uttagas jämväl å anvisningar å kreditivräkning, skulle drabba äfven rena skuldförbindelser.

Med hänsyn till här berörda olägenheter hafva kommitterade ansett, att en komplettering och utvidgning af stämpelbeskattningen af det i bankinrättningarna innestående kapitalet icke bör ske under form af en anvisningsstämpel. Kommitterade hafva däremot funnit en räntestämpel vara jämväl för berörda ändamål lämplig, ty äfven här gäller, att en dylik stämpel på ett naturligt sätt ansluter sig till kapitalets skatteförmåga, och därtill kommer, att den åvägabringar ett rättvist förhållande mellan beskattningen af å ena sidan depositions- och kapitalräkningar samt å andra sidan öfriga räkningar.

Vid behandling af frågan om räntestämpelns utsträckning till andra räkningar än depositions- och kapitalräkningar hafva emellertid bland kommitterade yppats olika meningar. Kommitterades flertal har

af nedan angifna skäl ansett, att insättningar i sparbank fortfarande böra vara fritagna från stämpelafgift, medan däremot öfriga medel å bankräkningar böra vara i stämpelbeskattningsväg i hufvudsak likställda. Kommittéledamoten von Sydow har härifrån varit i någon mån skiljaktig och i sådant afseende anført:

»Sparbankerna ansågos tillförene 'hufvudsakligen afse att befordra kapitalbildning och ekonomisk förtänksamhet (särskildt hos de mindre bemedlade samhällsklasserna och det uppväxande släktet) genom att emottaga, fruktbar göra och genom räntans läggande till kapitalet förkofra samt i vederbörlig ordning till ägarne återbetala företrädesvis smärre belopp'. De i bilagan D till detta betänkande intagna tabellerna I och V öfver sparbankernas och sparkasseräkningarnas utveckling visa emellertid, att medelbehållningen är större i sparbankerna än å de privata bankernas sparkasseräkningar eller för år 1908 resp. 477 och 368 kronor. Högsta belopp för en insättares behållning å sparkasseräkning, hvarå ränta får godtgöras, utgör enligt lagen angående solidariska banker och bankaktiebolag af den 18 september 1903 3,000 kronor. I sparbankerna åter är maximibeloppet för en insättare i allmänhet vida större. Af landets 428 sparbanker hafva 289 ett medgifvet maximibelopp af mer än 3,000 kronor; i tre sparbanker utgör detta belopp 50,000 kronor, i 30 sparbanker växlar beloppet mellan 12,000 och 30,000 kronor och i 91 sparbanker har samma belopp fastställts till 10,000 kronor. Vid senaste bankmöte den 30 oktober 1909 hafva de privata bankerna enhälligt beslutit, att uttag utan föregående uppsägning till belopp, öfverskjutande 1,000 kronor i månaden, å en och samma sparkasseräkning skall få ske endast i *undantagsfall* och då med afdrag af minst $\frac{1}{4}$ procent provision å öfverskjutande beloppet. Sparkasseräkningarna synas följaktligen i många fall vara jämförliga med sparbankernas inlåningsräkningar. Båda slagen af räkningar hafva uppmuntrat till sparsamhet och ordningssinne samt lärt allmänheten, att det lönar mödan att låta förränta äfven små belopp. Genom att samtliga privata banker så småningom inrättat sparkasseräkningar, har en mängd personer, som förut ansett lämpligt behålla sina medel i hemmen och ej begagna sig af bankinrättningar, börjat insätta sina inkomster å dessa räkningar för att sedan successivt i mindre poster allt efter behof uttaga dessa medel. Till dessa deponenter höra bland andra ämbets- och tjänstemän, husmödrar, mindre handtverkare, ordentliga, välsituerade arbetare och för öfrigt sådana personer, hvilkas utgifter under en månad ej öfverstiga 1,000 kronor. Sparkasseräkningarna med sina till 3,000 kronor begränsade behållningar synas ej heller draga några nämnvärda

belopp från depositionsräkningarna. På många ställen är nämligen depositionsräntan $\frac{1}{2}$ procent högre än räntan å sparkasseräkning, hvadan medel af depositionsnatur nog insättas å depositions- eller kapitalräkning. Att emellertid sparbankerna och de privata bankernas sparkasseräkningar kunnat utveckla sig på sådant sätt, som skett, beror säkerligen i väsentlig grad på den höga ränta, deponenterna åtnjuta på dessa medel. Post-sparbanken, som, hvad beträffar räntan å insättarnas medel, ej följt med sparbankerna och privatbankerna, har, såsom af tabell IV i bilagan D framgår, däremot ej kunnat öka sina behållningar, utan har insättarnas tillgodohafvande, som år 1900 var 56,461,391 kronor (år 1898 till och med 64,033,596 kronor), år 1908 nedgått till 46,422,570 kronor. Vidkommande åter sparbankerna har behållningen hos dem år från år stadigt ökats. Från år 1900 till år 1908 har ökningen belöpt sig till cirka 276,000,000 kronor eller alltså till ett större belopp än det, som representerade sparkasseräkningarnas totalbehållning år 1908, hvilken utgjorde 251,002,465 kronor. Hvad angår beskaffenheten af de medel, som innestå i sparbanker, synes böra framhållas, att, på sätt tabellerna II a), b) och c) i bilagan D utvisa, år 1908 76.4 procent af samtliga insättare, representerande de små deponenterna med ett tillgodohafvande af 500 kronor och därunder, hade en behållning, som utgjorde endast 15.3 procent af alla insättares tillgodohafvande, samt att 6.2 procent af samtliga insättare, representerande de större deponenterna, d. v. s. sådana med en behållning af mer än 2,000 kronor, hade innestående belopp, motsvarande 47.7 procent af totalbehållningen. Under sådana förhållanden synes kunna ifrågasättas, om ej sparkasseräkningarna böra fullt jämföras med den del af sparbanksmedlen, som representerar 23.6 procent af insättare och 84.7 procent af totalbehållningen, d. v. s. de sparbanksräkningar, som hafva ett tillgodohafvande af mer än 500 kronor. Då nu kommitterades flertal ej velat förorda en stämpelbeskattning af sparbanksmedel, oaktadt en stor del af deponenterna hos sparbankerna ej kan anses tillhöra de mindre bemedlade i samhället, anser jag, att äfven medel, insatta å sparkasse- eller därmed jämförlig räkning, böra vara befriade från stämpelskatt».

Då kommitterades flertal icke velat till beskattning föreslå sparbanksmedel, har hufvudsakliga skälet härtill varit, att det synts mindre lämpligt att genom stämpelbeskattning betunga sparbankernas på förvärfvande af vinst icke anlagda verksamhet för uppsamlande af smärre besparingar. Om sedermera sparbanksrörelsen i ett eller annat afseende kommit att öfverskrida sitt naturliga verksamhetsområde, bör detta enligt flertalets mening regleras icke i beskattningsväg utan genom införande

af skärpt kontroll å dessa bankers skötsel och genom vidtagande af till äfventyrs nödiga ändringar i gällande författningar rörande sparbankerna. Att å andra sidan från här ifrågavarande beskattning undantaga sparkasseräkningar hafva kommitterades flertal icke funnit tillräddigt, enär därigenom den föreslagna räntestämpelns effektivitet skulle i väsentlig grad äfventyras, hvarjämte näppeligen tillräckliga skäl torde vara anförda, för att skillnad skulle göras mellan ränteafkastning å depositions- och kapitalräkningar samt — åtminstone en mera afsevärd — dylik afkastning å sparkasseräkning.

Den af kommitterade förordade stämpelafgiften å ränteafkastningen lärer böra utgå vare sig räntan utbetalas eller allenast godtskrifves insättaren, och hafva kommitterade sökt gifva de i detta afseende föreslagna bestämmelserna en i sådant syfte uttömmande affattning.

Skattesatsen, som kommitterade ansett böra vara lika för alla stämpelpfiktiga räkningar, hafva kommitterade funnit böra i regel utgå med 10 öre för hvarje fulla 10 kronor af räntans belopp eller sålunda med ungefär 1 procent. Härifrån hafva dock föreslagits flera undantag. För sparkasse- och därmed jämförliga räkningar har det på grund däraf, att dessa räkningar i afsevärd utsträckning anlitas af de mindre bemedlade, synts kommitterades flertal skäligt, att stämpelfrihet medgifves för ett årligt räntebelopp af intill 20 kronor. Jämväl i fråga om öfriga räkningar har af billighetshänsyn föreslagits stämpelfrihet för räntebelopp, som ej öfverstiga 5 kronor, hvarjämte för räntebelopp, som öfverstiga 5 men ej 10 kronor, i förslaget upptagits en stämpel af 5 öre. Vidare har i anslutning till den stämpelfrihet, som för närvarande gäller för medel, som äro insatta å depositions- eller kapitalräkning för statsförvaltningen tillhörande allmänt verk eller styrelse samt Riksdagens verk, föreslagits frihet från räntestämpel för dylika medel, som innestå å eljest stämpelpfiktig räkning. Slutligen har med hänsyn till önskvärdheten af att svårighet ej beredes för utländskt kapital att inkomma i den allmänna rörelsen, ansetts lämpligt, att stämpelfrihet medgifves för medel, tillhöriga utländsk räkningshafvare, som icke är inom landet bosatt.

Det torde, innan kommitterade öfvergå till beräkningen af den föreslagna räntestämpelns afkastning, vara af intresse att anställa en jämförelse mellan den ekonomiska verkan af en fix anvisningsstämpel å 10 öre och en räntestämpel om 1 procent å motsvarande bankräkningar.

Af uppgifter, som genom bankinspektionens försorg införskaffats, framgår, att under åren 1907 och 1908 hos de enskilda bankerna och

aktiebankerna å nedannämnda räkningar infriats anvisningar och gjorts utbetalningar till följande antal:

	År 1907	År 1908	I medeltal
å upp- och afskrifningsräkning och annan därmed jäm- förlig räkning	935,519 st.	891,365 st.	913,442 st.
» löpande räkning	243,434 »	261,950 »	252,692 »
» sparkasseräkning	1,005,533 »	1,140,985 »	1,073,259 »

En fix stämpel af 10 öre för hvarje anvisning eller utbetalning skulle alltså hafva inbragt i medeltal för de olika räkningarna i jämna krontal resp. 91,344 kronor, 25,269 kronor och 107,326 kronor.

Enligt på nyssnämndt sätt införskaffade uppgifter hafva under samma år och på samma räkningar upplupna räntebelopp uppgått till följande summor i jämna 1,000-tal:

	År 1907	År 1908	I medeltal
å upp- och afskrifningsräk- ning och annan därmed jämförlig räkning . .	2,822,000 kr.	2,867,000 kr.	2,845,000 kr.
» löpande räkning	2,384,000 »	3,218,000 »	2,801,000 »
» sparkasseräkning	10,551,000 »	11,857,000 »	11,204,000 »

En stämpel af 1 procent å medelbeloppen skulle gifva till resultat en skatteinkomst för de olika räkningarna af resp. 28,450 kronor, 28,010 kronor och 112,040 kronor. Jämföras nu dessa siffror med de ofvan be-
träffande en anvisningsstämpel anförda, vinnes bekräftelse på det förut gjorda påståendet, att räntestämpeln närmare ansluter sig till kapitalets skatteförmåga. Den träffar nämligen företrädesvis den räkning, som i likhet med depositions- och kapitalräkningarna är att anse som en uppsamlare af sparadt kapital.

Beträffande den afkastning, som den af kommitterade föreslagna räntestämpeln kan komma att gifva, må följande anföras.

Enligt kommitterade från bankinspektionen lämnade uppgifter har under åren 1906—1908 å depositions- och kapitalräkningar hos de solidariska bankerna och aktiebankerna ränteafkastningen uppgått till nedanstående, i jämna tusental afrundade belopp:

	År 1906	År 1907	År 1908	I medeltal
å depositions- räkning	28,860,000 kr.	34,797,000 kr.	37,096,000 kr.	33,584,000 kr.
» kapitalräk- ning . .	7,265,000 »	10,111,000 »	12,276,000 »	9,884,000 »

För båda räkningarna tillhopa erhålles sålunda ett årligt medeltal af 43,468,000 kronor. En stämpelafgift af 1 procent å detta belopp gifver en inkomst af i rundt tal 434,700 kronor. Denna summa är emellertid i så måtto för hög, som hänsyn icke tagits till den stämpelfrihet, som föreslagits för de minsta beloppen och för utlänningars tillgodohafvanden. Någon annan jämkning af summan i fråga torde dock denna omständighet icke påkalla, än att den afrundas till 430,000 kronor. För att utröna den ökning af stämpelskatten, som räntestämpeln å depositions- och kapitalräkningarna skulle medföra, måste emellertid ifrån sistnämnda summa dragas hvad depositionsstämpeln nu afkastar. Antages denna afkastning, i enlighet med hvad ofvan omförmäls, utgöra omkring 176,000 kronor — en afrundning uppåt af denna siffra skulle visserligen, på sätt förut blifvit antydt, kunna ifrågasättas, men torde vara mindre behöflig, då man äfven för räntestämpeln beräkning endast tager hänsyn till de solidariska bankerna och aktiebankerna och således ej till öfriga kreditanstalter samt bankirer — erhålles såsom resultat en beräknad skatteökning af 254,000 kronor. Utbytet af räntestämpeln å öfriga räkningar kan med ledning af ofvan anförda siffror, hvilka utvisa, att ränteafkastningen å ifrågavarande räkningar under åren 1907 och 1908 tillhopa utgjort i medeltal 16,850,000 kronor per år, beräknas blifva 168,500 kronor. Härifrån borde visserligen dragas något belopp med hänsyn till den för vissa räntebelopp föreslagna stämpelfriheten, men den minskning, som sålunda borde äga rum, torde åtminstone i någon mån motvägas af den omständigheten, att undersökningen varit inskränkt uteslutande till de enskilda bankerna och aktiebankerna. På grund häraf och med hänsyn till den fasta tendens till stegring, bankräkningarnas ränteafkastning utvisar, hafva kommitterade ansett, att en till 420,000 kronor afrundad summa med säkerhet kan antagas utgöra den ökade inkomst, räntestämpeln årligen skulle tillföra statskassan.

För bankerna äfvensom för öfriga kreditinrättningar och för bankirer, hvilka det gifvetvis måste åligga att bära ansvaret för räntestämpeln behöriga utgörande, lär denna stämpelskatt otvifvelaktigt komma att medföra icke oväsentligt ökad arbete och besvär. Det torde då få anses lämpligt, att dessa inrättningar och personer beredes all den lättnad, som kan åstadkommas, utan att statens rätt åsidosättes. Med hänsyn härtill hafva kommitterade ansett, att banker, andra kreditinrättningar och bankirer böra kunna vinna befrielse från den betungande skyldigheten att förse räntekvittenser och dylika anteckningar med stämpel och medgifvas rätt att i stället fullgöra skatteplikten genom att en gång årligen till statskontoret inbetala ett belopp, motsvarande

den stämpelavgift, som under det nästföregående året skolat utgöras. För att emellertid denna rätt icke skall missbrukas eller staten eljest blifva lidande på densamma, är nödvändigt, att densamma kringgärdas med åtskilliga garantier. De förslag, kommitterade i sistnämnda syfte framställt, torde ej tariffa närmare motivering. Kommitterade anse sig dock böra framhålla, att en större grad af försumlighet med afseende å beloppets inbetalning bör hafva till påföljd, att den försumlige går förlustig rätten att på nyss angifvet sätt få fullgöra skatteinbetalningen och icke återfår denna rätt, med mindre Kungl. Maj:t pröfvar honom vara därtill skickad. Det torde äfven böra framhållas, att till ombud att utöfva den tillsyn å skatteinbetalningens verkställande till riktigt belopp, hvarom förslaget innehåller bestämmelser, gifvetvis må kunna förordnas det allmänna ombud, som enligt gällande författningar skall finnas i hvarje bank.

De i 52 § af förslaget inryckta bestämmelserna äro till hufvudsakliga delar affattade i öfverensstämmelse med motsvarande stadganden i förordningen den 6 november 1908 angående en särskild stämpelavgift vid köp och byte af fondpapper.

Vid det förhållande att afkastningen af räntestämpeln, i den mån stämpelavgiften icke komme att inbetalas direkt till statskontoret, torde kunna, hvad angår bankerna, på ett jämförelsevis tillfredsställande sätt kontrolleras, lära för vinnande af en någorlunda säker kännedom om denna stämpelskatts afkastning icke erfordras särskilda stämplat. Det af statskontoret i dess förut omförmälda utlåtande af den 31 december 1908 framställda förslaget om införande af särskilda bankstämplat synes sålunda böra förfalla.

Genom det af kommitterade framlagda förslaget om en räntestämpel beröres icke gällande bestämmelse om stämpel å depositionsbevis, på grund hvaraf betalning sökes hos offentlig myndighet.

Lottsedelstämpel.

I flertalet främmande länder, där lotterier äro tillåtna, har staten genom beskattning af företagen velat göra sig delaktig af den stora vinst, dylika företag i allmänhet lämna. I vårt land har så icke varit förhållandet, hvilket naturligen berott därpå, att lotterier varit här i landet i allmänhet förbjudna. Utan att inlåta sig på den omtvistade frågan, huruvida och i hvilken mån lotterier böra tillståndas, beträffande hvilken fråga kommitterade icke hafva anledning att uttala någon mening,

anse sig emellertid kommitterade böra framhålla, att det lär kunna tagas för afgjort, att lotterier under åtminstone en afsevärd framtid komma att här i landet bedrivas. Vid sådant förhållande synes med skäl kunna ifrågasättas, om icke staten här liksom i andra länder bör genom beskattning skaffa sig del af de rikliga medel, som användas för lotteriändamål. De penningtillgångar, som framträda vid inköp af lotter, särskildt af lotter i penninglotterier, hafva visat sig vara i mycket hög grad okänsliga för den dryga belastning af desamma, som plägat utgå i form af öfverpris på lotter eller på andelsbevis i sådana; och det torde med visshet kunna antagas, att en beskattning i form af en stämpel å lottsedlarna blefve, jämte det den skulle gifva staten en icke så alldeles obetydlig inkomst, för lottköpare jämförelsevis litet märkbar. Det torde i detta sammanhang böra framhållas, att en stämpelskatt å lotterier hos oss icke bör utgå under sådan form, att den genom att direkt drabba själfva lotteriföretaget skulle betunga de allmännyttiga ändamål, för hvilka lotterierna i allmänhet anordnas, utan att skatten bör läggas så, att den i främsta rummet träffar lottköparen. Detta syfte vinnes enklast genom att stämpelbelägga lottsedlarna och icke, såsom ofta sker utomlands, låta skatten utgå af lotteriföretagets tillgångar.

Lottsedlar i alla lotterier synas emellertid icke böra drabbas af skatt, utan undantag torde kunna göras för de i 3 § af kungl. förordningen den 6 augusti 1881 angående förbud mot lotterier m. m. omförmälda lotterier, hvilka afse bortlottning af lösören för välgörande ändamål eller af konstsaker till svenska konstidkares understöd och uppmuntran. Dessa lotteriföretag böra nämligen på grund af sin vanligen ringa omfattning och det synnerligen behjärtansvärda ändamålet icke lämpligen på något sätt försvåras. Då för anordnande af nämnda lotterier erfordras tillstånd af Kungl. Maj:ts befallningshafvande, under det för anställandet af andra lotterier kräfves medgifvande af Kungl. Maj:t, hafva kommitterade föreslagit, att skatteplikt skall förefinnas endast för lottsedlar i lotterier, som anordnas med Kungl. Maj:ts tillstånd. Af dylika lotterier finnas två bestämdt skilda grupper, nämligen å ena sidan lotterier, däri vinsterna utgöras af penningbelopp, samt å andra sidan lotterier med vinster, bestående af lösören eller eljest andra värdeföremål än penningar. Vid införandet af stämpelskatt å lottsedlar lär det vara riktigast, om ett effektivt utnyttjande af denna skattekälla skall ernås, att skillnad göres på de båda slagen. Skattekraften hos deras lottsedlar är nämligen väsentligen olika. Hvad penninglotteriernas lottsedlar beträffar, torde dessa utan olägenhet kunna bära en stämpel af 10 procent af lottsedlarnas nominella värde. En dylik stämpel skulle däremot

vara väl dryg för lottsedlar i flertalet varulotterier och dessutom i åtskilliga fall komma att utgå med belopp, som på grund af sin ojämuhet vore för lottsedlarnas afsättning något hinderligt. Det torde med hänsyn härtill vara lämpligast att för dylika lottsedlar bestämma en låg fix stämpel; och kommitterade hafva i sådant afseende föreslagit en stämpel af 10 öre för hvarje lottsedel.

För bedömande af det statsfinansiella utbytet af denna skatt torde följande siffror få anföras.

Under åren 1897—1908 hafva, enligt kommitterade meddelad uppgift, i penninglotterier försåts lotter till ett nominellt värde af 40,100,000 kronor eller i medeltal per år i rundt tal 3,340,000 kronor. 10 procent af sistnämnda belopp göra 334,000 kronor, hvilken summa kommitterade anse sig kunna upptaga i sin beräkning öfver de föreslagna stämpelskatternas afkastning.

I varulotterier, som på grund af Kungl. Maj:ts medgifvande anordnats under åren 1904—1908, hafva, enligt hvad kommitterade från sakkunnigt håll inhämtat, afyttrats lotter till ett sammanlagdt antal af minst 1,800,000 stycken. Med iakttagande däraf, att medeltalet per år utgör 360,000 stycken, skulle en fix stämpelafgift af 10 öre hafva inbragt statskassan en årlig inkomst af 36,000 kronor.

Lottsedelstämpeln kan alltså antagas afkasta sammanlagdt åtminstone omkring 370,000 kronor per år.

Såsom ofvan nämnts, har med den föreslagna stämpelskatten å lottsedlar afsetts att i främsta rummet träffa lottköparna. För stämpelskattens uttagande lär det emellertid vara ur många synpunkter riktigast att göra lotteriets anordnare ansvarig och i följd häraf som regel ålägga honom att före utlämnandet förse lottsedel med stadgad stämpel. En dylik skyldighet måste dock alltid blifva i någon mån betungande, då fullgörandet af densamma kräfver, att lotterianordnaren är försedd med ett tillräckligt antal stämplor att åsättas af honom försålda lottsedlar, och i den mån lotterna icke säljas af lotterianordnaren direkt utan af honom utlämnas till agenter för att af dem afyttras blir den honom åliggande stämpelplikten än mer kännbar. Med hänsyn härtill synes möjlighet böra beredas lotterianordnaren att på ett för honom mindre betungande sätt få fullgöra denna stämpelplikt. Den utväg i berörda riktning, kommitterade tänkt sig, är att låta lotterianordnaren undslippa att med stämpel belägga utlämnade lottsedlar och i stället förplikta honom att inom en kortare tid efter hvarje dragning till statskontoret inleverera den på försålda lottsedlar belöpande stämpelafgiften. För att emellertid statens fiskaliska intresse icke skall härvidlag äfventyras, synes

en dylik rättighet icke böra ovillkorligen medgifvas en lotterianordnare, utan torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att pröfva, huruvida rättigheten bör tillerkännas lotterianordnaren. Härjämte lär det till förebyggande däraf, att allmänhetens kontroll å lottsedlars behöriga stämpelbeskattande försvåras eller göres alldeles illusorisk, vara nödvändigt, att lotterianordnare, som fritagits från skyldighet att förse lottsedlar med stämpel, tillförbindes att påtrycka lottsedlarna anteckning om sådant medgifvande.

Kvittensstämpel.

I åtskilliga andra länder finnes, såsom redan omförmälts, införd en kvittensstämpel. Denna stämpel inbringar betydliga summor och lär, enligt hvad erfarenheten åtminstone i England och Frankrike säges gifva vid handen, på grund af skattesatsens ringa belopp utan olägenhet kunna bäras och också utan svårigheter erläggas. Det vill redan här af synas, som om anledning förefunnnes att här i landet införa en dylik stämpel, men härtill kommer ytterligare ett skäl. Det torde icke kunna dröja så synnerligen länge, innan vår stämpellagstiftning måste betydligt utvidgas och under densamma dragas handlingar, som cirkulera mellan enskilda personer utan att annat än undantagsvis komma i beröring med offentliga myndigheter eller mera allmänna inrättningar, som kunna kontrollera stämpelpliktens behöriga fullgörande. Af vikt är då, att hos allmänheten blir rotfäst den föreställningen, att flertalet handlingar, hvar igenom ett rättsförhållande regleras, skall draga stämpel. Till bidragande af att inarbета ett dylikt föreställningssätt synes i hög grad ägna sig här förevarande, lätt erlagda stämpelskatt.

Redan tillförne har varit ifrågasatt, att i Sverige införa en kvittensstämpel. 1879 års skatteregleringskommitté föreslog nämligen, att kvittenser å mottagandet af penningar eller värdepapper skulle, ehvad kvittenset särskildt utfärdades eller tecknades å annan handling, förse med 5-öres stämpel. Från den allmänna regeln om stämpelpfiktighet föreslogos dock flera undantag, af hvilka må nämnas, att stämpelfrihet skulle äga rum för kvittenser å belopp, icke öfverstigande 20 kronor, såframt kvittenset icke afsäge allenast en afbetalning å ett större belopp eller slutlikvid af ett sådant. Detta förslag afvisades emellertid — hufvudsakligen på den grund, att det ansågs ännu icke hafva ingått i allmänhetens åskådningssätt och sedvanor, att dylika handlingar skulle förse med stämpel. På sätt ofvan antydts, lär det dock vara angeläget, att ett dylikt åskådningssätt nu inarbetas, och därtill

synes, såsom äfven nämnts, särskildt lämpa sig införandet af en kvittensstämpel.

Nödig försiktighet vid införandet af denna nya stämpelskatt kräfver likväl, att den icke göres alltför omfattande. Med hänsyn härtill hafva kommitterade ansett, att stämpelskatten borde drabba allenast sådana handlingar, som i dagligt tal gå under namn af räkningar och fakturor och att vidare af räkningar borde ifrågakomma blott sådana, som afsåge likvid för levererad vara eller för arbete, utfördt af yrkesidkare. Likaså synes stämpelfrihet böra äga rum för kvittenser å smärre belopp. Att i likhet med hvad af 1879 års kommitté föreslogs på visst sätt begränsa detta undantag, torde sakna större praktisk betydelse. Skatte-satsen hafva kommitterade tänkt sig skola utgöra ett fixt belopp af 10 öre för hvarje kvittens.

Någon tillförlitlig utredning af huru stor afkastning denna stämpelskatt kan antagas gifva hafva kommitterade icke kunnat åstadkomma. I betraktande dock däraf, att skatten i andra länder, såsom redan nämnts, inbringa betydliga belopp — i Frankrike afkastade denna skatt under år 1906 öfver 23,000,000 francs — lär man dock kunna antaga, att kvittensstämpeln skall bereda staten en ökad inkomst af allra minst 100,000 kronor.

Om denna stämpelskatt blifver införd, är nödvändigt för utrönande af dess afkastningsförmåga, att skatteavgiften får utgöras genom användande af särskilda stämplat — kvittensstämplat. Jämväl torde böra krävas, att skatteplikten må anses fullgjord endast, om dylik kvittensstämpel blifvit använd. Skulle alltså kvittenset hafva belagts med annan än kvittensstämpel, måste förnyad stämpling af detsamma påkallas. På det att i dylika fall skattdragaren ej skall behöfva erlagga dubbel stämpelavgift, lär man möjlighet böra beredas honom att mot en mindre avgift få den felaktiga stämpeln utbytt.

De i sistberörda afseenden erforderliga bestämmelserna hafva kommitterade ansett böra gifvas en så generell affattning, att de komma att omfatta alla i stämpelförordningen omförmälda slag af stämplat.

Försäkringsstämpel.

Vid en utveckling af stämpelbeskattningen lära bland nu stämpelfria handlingar, som böra ifrågakomma till beskattning, äfven premiekvittenser till försäkringsbref böra upptagas. Genom de med en försäkning förbundna transaktionerna bringas att framträda tillgångar med

ekonomiskt värde, nämligen försäkringstagarens förmåga att utgöra en penningprestation och därjämte, hvad beträffar sakförsäkring, det försäkrade föremålets eget värde. Den på dessa värden grundade bärkraften har i rätt stor utsträckning tagits i anspråk i den utländska stämpellagstiftningen; och då i vårt land stora grenar af försäkringsverksamheten nu vunnit en sådan stadga, att något hämmande inflytande på deras vidare utveckling icke torde vara att befara af en måttlig stämpelskatt, synes hinder icke möta att äfven hos oss införa stämpelavgift för försäkringar.

En försäkringsstämpel är för öfrigt icke alldeles främmande för vår stämpellagstiftning. I stämpelpappersförfattningen af den 27 november 1857 infördes i enlighet med beslut af samma års Riksdag bestämmelse därom, att försäkringsbref, förnyelsebevis, premiekvittens eller annan handling af hvad namn som helst, hvilken af utländskt bolag eller dess agent här i riket utfärdades eller utlämnades till försäkring af fast eller lös egendom emot eld- och brand- eller sjöskada äfvensom af människolif, skulle på försäkringsbolagets bekostnad beläggas med stämplat papper till följande belopp, nämligen: för försäkring af fast eller lös egendom $\frac{1}{2}$ procent af utbetald premie och för försäkring af lif $\frac{1}{4}$ procent af premien, dock icke i något fall under 25 öre. Sistnämnda minimibelopp höjdes år 1876 till 50 öre; och stämpelsatserna om $\frac{1}{2}$ procent och $\frac{1}{4}$ procent ändrades år 1883 till resp. 60 öre och 30 öre för hvarje fulla 100 kronor af premien, hvarjämte som stämpelpfiktig handling upptogs allenast premiekvittens. Sedermera blef dock hela denna stämpelavgift år 1904 afskaffad. Orsaken, hvarför utländska bolag pålades en dylik stämpelavgift, var den att, alldenstund dessa bolag ursprungligen icke drabbades af den allmänna bevillningen, de ansågos böra underkastas en beskattning, som i skatteväg jämställde dem med de svenska försäkringsbolagen. Med förändrade förhållanden på stämpel- och bevillningslagstiftningens område — särskildt i det afseendet att utländska försäkringsgifvare förpliktats erlagga bevillning för den verksamhet, som af dem här bedrefves — fick emellertid denna stämpelskatt karaktären af en särskild, på utländsk försäkringsverksamhet här i landet hvilande afgift; och med hänsyn hufvudsakligen härtill blef densamma, såsom nyss nämnts, år 1904 borttagen.

Ifall bestämmelser om stämpelavgift vid försäkring nu återinföras i stämpellagstiftningen, bör stämpelpfikt gifvetvis åläggas såväl inländska försäkringsgifvare som utländska sådana, hvilka här i landet idka rörelse. Det synes äfven böra fasthållas, att samma slag af försäkring bör beskattas oberoende af försäkringsgifvarens karaktär. I den utländska

lagstiftningen förekomma talrika undantag från stämpelskyldighet till förmån för vissa slag af försäkringsgifvare, särskildt ömsesidighetsbolag, men dylika bestämmelser lämpa sig icke för våra förhållanden, där de skulle medföra ett gynnande af vissa försäkringsgifvare på andras bekostnad. Däremot torde icke alla slag af försäkringar böra förbindas med stämpelpfikt. I afseende härå torde till en början få framhållas, att, då ej afsedt är, att beskattningen skall drabba själfva försäkringsrörelsen, utan man med densamma vill träffa försäkringstagaren, såsom den där bringar i dagen ett beskattningsbart föremål, synes vara följdriktigast, att alla återförsäkringar, genom hvilka transaktioner något nytt förmögenhetsobjekt icke framföres, fritagas från stämpelskyldighet och att sålunda endast den direkta försäkringen beskattas. Vidare torde försiktigheten bjuda, att allenast de grenar af försäkringsverksamheten göras till föremål för beskattning, som nått den utveckling, att en stämpelskatt icke kan antagas ens i någon mån afhålla från anlitaandet af försäkringsförfarandet. I betraktande härå hafva kommitterade i förslaget upptagit blott brandförsäkringar samt egentliga lifförsäkringar jämte dessa senare närstående öfriga personförsäkringar, hvari dylik lifförsäkring ingår. Hvad åtskilliga slag af sakförsäkringar, såsom stöld-, glas- och maskinskadeförsäkringar beträffar, har för deras uteslutande talat äfven det skälet, att, då föremålen för dessa försäkringar i regel lära vara jämväl brandförsäkrade, de sålunda, om förstberörda försäkringar medtoges, skulle blifva i viss mån dubbelbeskattade; och för ett fritagande af rena lifränte- och kapitalförsäkringar synes den omständigheten böra bidraga, att det näppeligen vore med den allmänna tendensen i statsmakternas politik förenligt att beskatta dylika, hufvudsakligen för ålderdomsförsörjning och pensionsändamål afsedda försäkringar. I fråga om en grupp af försäkringar, nämligen sjöförsäkringar, har någon tvekan rådt, huruvida icke äfven för dessa stämpelskatt borde föreslås. Kommitterade hafva emellertid ansett öfvervägande skäl finnas för att icke upptaga dem. Det synes sålunda vara att befara, att en stämpelskatt skulle till följd af sjöfartsnäringsens i allmänhet tryckta läge blifva ganska kännbar, och för öfrigt lärer sjöförsäkring på grund af sjöfartens beröring med främmande länder kunna af en stämpelskatt betydligt lättare än annan försäkring drifvas öfver från inhemska till utländska företag. I detta sammanhang må slutligen påpekas, att till lifförsäkring bör — i anslutning till hvad i praktiken gäller — icke räknas sådan försäkring, som afser försäkring för dödsfalls skull genom olyckshändelse.

Hvad beträffar den närmare anordningen af skatten, lärer intet tvifvel råda därom, att stämpelafgiften bör i hufvudsaklig öfverensstäm-

nelse med den tidigare gällande försäkringsstämpeln uttagas å premiekvittenserna. Erlägges premie för brandförsäkring icke på en gång för hela försäkringstiden eller erlägges årspremie, där sådan är bestämd, för lifförsäkring och därmed i förevarande fall jämställda försäkringar i flera inbetalningar, synes för enkelhetens skull stämpelafgiften för hela försäkringstiden eller årspremien böra inbetalas, då den första premiebetalningen verkställes. Kommitterade anse sig vidare böra framhålla, att, om för försäkring, för hvilken stämpelafgift erlagts, utbetalda premier blifva helt eller delvis till försäkringstagaren ristornade eller om försäkringen eljest under försäkringstiden upphör att gälla, ett återbetalande af stämpelafgiften eller någon del däraf icke torde böra ifrågakomma. En sådan åtgärd skulle nämligen föga öfverensstänma med de inom stämpellagstiftningen i allmänhet tillämpade principerna, enligt hvilka ett återställande af vederbörligen erlagd stämpelafgift i regel icke medgifves, och åtgärden lär för öfrigt, om stämpelskatten icke sättes alltför hög, knappast påkallas ens af billighetsskäl.

Enligt hvad kommitterade från sakkunnigt håll inhämtat, bör, hvad beträffar lif-, blandad lif- och kapitalförsäkring samt blandad lif- och lifränteförsäkring, grunden för stämpelskattens utgörande blifva densamma som i den äldre lagstiftningen eller sålunda premiens storlek. I regel bör därvid beloppet af en årspremie vara afgörande, men i de fall, då dylik premie icke förekommer, må hvarje inbetaladt premie- eller kapitalbelopp blifva bestämmande för stämpelafgiftens utgörande. Hvad åter angår brandförsäkringar, har från sakkunnigt håll gjorts gällande, att med afseende å dem premiebeloppets storlek bildar en mindre rättvis grund för skattens fastställande, när bestämmandet af en sådan skattegrund skulle föranleda, att den förmögenhet, som löper större risk och sålunda är dyrare att försäkra, skulle få vidkännas en drygare stämpelafgift. Med hänsyn härtill och i enlighet med af sakkunniga uttalad mening hafva kommitterade ansett, att vid brandförsäkring stämpelskatten bör sättas i relation till försäkringssummans storlek.

Skattesatsen vid brandförsäkringar hafva kommitterade, om försäkringsbelopp, understigande 1,000 kronor fritagas, ansett kunna bestämmas till i regel 2 öre för hvarje 1,000 kronor af försäkringssumman. Denna skattesats hafva kommitterade funnit böra tillämpas på försäkringar för en tid af ett år och däromkring. För försäkringar å kort tid eller högst 6 månader har skattesatsen upptagits till halfva beloppet, d. v. s. 1 öre. I fråga åter om brandförsäkringar för tid, som uppgår till minst två år, har det synts riktigast, att skatten får utgå efter en skala, som med hänsyn till försäkringstidens längd är i

stort sedt fallande. Denna skala har uppgjorts med ledning hufvudsakligen af de regler, som af försäkringsbolagen tillämpas vid reduktion af premierna för försäkringar å längre tid. Vidkommande skattesatsen för lifförsäkringar samt blandade lif- och kapitalförsäkringar äfvensom blandade lif- och lifränteförsäkringar har den tidigare för utländska sådana försäkringar gällande stämpelafgiften eller 3 öre för hvarje fulla 10 kronor af premien synts lämplig. Äfven beträffande dessa försäkringar lærer dock billigheten kräva, att försäkringar å smärre belopp undantagas från skatt. Obestridligt är väl, att den s. k. folkförsäkringen, som lærer omfatta försäkringssummor om i medeltal 500 kronor på hvarje polis, icke bör drabbas af skatt, men äfven för något större försäkringar synes stämpelfrihet böra medgifvas; och kommitterade hafva ansett skatteplikten böra inträda först vid försäkringssummor om minst 1,000 kronor. Någon större fara för att stämpelskyldigheten skulle kunna på grund af en medgifven stämpelfrihet för försäkringsbelopp under 1,000 kronor kringgå genom att en större stämpelpiktig försäkringssumma uppdelades i smärre stämpelfria belopp torde icke förefinnas, då med hänsyn till de skattefria beloppens ringa storlek en dylik åtgärd i allmänhet skulle förorsaka ett afsevärdt besvär och ofta äfven kostnad. Det torde dock vara lämpligt att intaga en föreskrift, som motverkar ett sådant förfaringssätt och som tillika reglerar skattskyldigheten i det fall, att på grund af praktiskt behof flera smärre försäkringar, som tillhoppa öfverstiga 1,000 kronor, samtidigt tagas å samma föremål eller lif, eller då till en skattefri försäkring lägges en ny försäkring af sådan storlek, att försäkringssummorna tillhoppa öfverstiga 1,000 kronor.

Uppbärandet af stämpelafgiften synes med det undantag, hvarom nedan vidare förmäles, böra ske genom att försäkringsgifvaren eller hans agent förser premiekvittenserna med stämpel, innan de utlämnas till försäkringstagaren. Det har ifrågasatts att äfven med afseende å denna stämpelskatt föreslå ett alternativt förfaringssätt liknande det, kommitterade förordat vid räntestämpeln, och hvarigenom sålunda försäkringsanstalterna skulle mot att belöpande stämpelafgifter periodvis inlevererades direkt till statsverket slippa bestyret med anbringandet af stämpel, men denna tanke har af kommitterade öfvergifvits. Det vill nämligen synas, som om på grund af stämpelafgifternas jämförelsevis små belopp men ofantligt stora antal ett dylikt förfaringssätt skulle förorsaka försäkringsanstalterna ett bokföringsarbete, som vållade dem större besvär än stämpelbeläggningen, hvartill kommer, att ett medgifvande i berörda riktning skulle påkalla ett alltför omständligt kontrollförfarande.

Jämväl må framhållas, att det torde kunna möta någon svårighet för försäkringsgifvarna att utan användande af stämpel utfå stämpelafgifterna af försäkringstagarna.

Äger försummelse med afseende å stämpelbeläggningen af premiekvittens rum vid kvittensets utlämnande, bör gifvetvis den, som verkställt utlämnandet, vare sig det är försäkringsgifvaren eller hans agent, därför bära ansvar. Likaså bör följa skyldighet för den felaktige att ersätta statens förlust, men till säkerställande af kronans rätt härvidlag torde dock kunna krävas, att försäkringsgifvaren jämte agenten skall svara för godtgörande af förlust, som vållats af denne senare.

Från regeln om stämpelskattens utgörande genom användning af beläggningsstämplar har ett undantag ansetts böra göras, nämligen i fråga om premiekvittenser för sådana på ömsesidighet grundade brandförsäkringsanstalter, som jämlikt kungl. kungörelsen angående uppbörd af afgifter till vissa på ömsesidighet grundade försäkringsanstalter den 22 oktober 1886 eller på grund af äldre gällande bestämmelser erhållit rätt att få delägarnas på landet afgifter till anstalten debiterade, indrifna och redovisade genom häradsskrifvare och kronofogdar i sammanhang med kronoupbörderna. I betraktande däraf att stämpelafgifterna gifvetvis böra uppbäras och kvitteras samtidigt med premieinbetalningarna och då sålunda stämpelmedlen inflyta till och kvitteras af statens tjänstemän, synes det icke vara erforderligt och torde dessutom i förevarande fall knappast vara fullt lämpligt, att uppbördstjänstemännen fungera som försäljningsmän af stämpel. Fast hellre lär det vara mera praktiskt och äfven med hänsyn till uppehållet af en effektiv kontroll fullt tillfredsställande, att fordran på premiekvittensernas förseende med stämpel i detta fall eftergifves och att med afseende å redovisning för och inleverering af stämpelafgifterna får gälla hvad i sagda kungörelse är i fråga om försäkringsafgifterna i motsvarande fall stadgadt. För det bestyr med stämpelafgifter, som, enligt hvad här sagts, skulle åläggas uppbördstjänstemännen, synas dessa böra tillerkännas ersättning efter samma grunder som dem, hvilka gälla för den godtgörelse, de uppbära för befattningen med ofvannämnda försäkringsafgifter. Ersättningen för stämpeluppbörden skulle därvid blifva åtminstone icke högre än den provision, en försäljningsman af stämpel skulle äga att i motsvarande fall tillgodoräkna sig.

Med hänsyn till de för här ifrågavarande stämpelskatt föreslagna skattesatsernas belopp lär det vara af behovet påkalladt, att enkla beläggningsstämplar af följande valörer införas, nämligen 1, 2, 4, 6, 8 och 12 öre.

Enligt uppgift, som lämnats kommitterade från försäkringsinspektionen, uppgick för år 1907 sammanlagda beloppet af alla brandförsäkringar — med undantag af återförsäkringar — tagna hos svenska försäkringsanstalter eller hos utländska sådana, som här i landet drifva rörelse, till i rundt tal 10,018,000,000 kronor, och utgjorde under samma år premieinkomsterna af direkta lifförsäkringar i svenska och utländska här verkande anstalter sammanlagdt i rundt tal 30,088,000 kronor. Med skattesatser om resp. 0.02 pro mille och 0.3 procent skulle af nyssnämnda värdebelopp erhållas stämpelinkomster om resp. 200,360 kronor och 90,264 kronor eller tillhopa i jämnt tusental 290,000 kronor. Denna summa hafva kommitterade ansett sig kunna upptaga i sin beräkning öfver statsverkets inkomster af de föreslagna stämpelskatterna. Visserligen är summan för hög så till vida, som afdrag icke gjorts hvarken för de till stämpelfrihet föreslagna smärre beloppen eller för de å rena lifränte- och kapitalförsäkringar belöpande premierna, hvilka ingå i nyssnämnda premiesumma, men detta torde fullt motvägas af det förhållandet, att till följd af den kraftiga utveckling, hvari försäkringsverksamheten är stadd — något som framgår af de i bilagan E till detta betänkande lämnade uppgifterna — de värdebelopp, hvarå vid tiden för denna stämpelskatts eventuella utgörande densamma skulle utgå, med all sannolikhet skola vara betydligt högre än ofvan anförda siffror, hvilka, såsom redan nämnts, äro hämtade från år 1907.

Arrende- och hyresstämpel.

Enligt gällande stämpelförordning skall afhandling om nyttjanderätt till fast egendom, då den för vinnande af in-teckning företes, förses med stämpel af 25 öre för hvarje fulla 100 kronor af afgälden för ett år eller, där aftalet afser kortare tid, för legotiden. Erläggas för nyttjanderätten viss afgift en gång för alla, beräknas stämpeln å det belopp, som motsvarar 5 procent af denna afgift, med tillägg af den årliga afgälden, där sådan är utfäst. Sökes på grund af afhandlingen hos offentlig myndighet betalning, skall afhandlingen förses med särskild stämpel af 25 öre för hvarje fulla 100 kronor af det kapitalbelopp, för hvilket betalning sökes.

Dessa bestämmelser äro i hufvudsakliga delar oförändrade sedan år 1866. Före ikraftträdandet af stämpelförordningen den 30 november 1860 voro arrende- och hyreskontrakt i allmänhet stämpelpfiktiga, men genom nämnda förordning inskränktes stämpelpfikten till det fall, att handlingarna företeddes för domstol eller exekutor.

Emellertid framlades af 1879 års skatteregleringskommitté i betänkande af den 13 september 1882 förslag om att åter utsträcka ifrågasvarande stämpelskatt. Kommittén ansåg nämligen, att hyres- eller arrendekontrakt rörande fast egendom borde underkastas en måttlig stämpelavgift att utgöras oberoende däraf, huruvida kontraktet intecknades eller icke, hvarjämte kommittén höll före, att då stämpeln för dessa kontrakt, likasom för öfriga handlingar, hvilka droge proportionell stämpel, syntes böra beräknas å det belopp, som uttryckte den öfverlåtna rättens verkliga värde, borde till grund för stämpelberäkningen läggas, icke afgäldsbeloppet för ett år, utan afgäldsbeloppen för samtliga år af legotiden, dock icke i något fall mer än 20 år. I likhet med flertalet öfriga, af nämnda kommitté framförda förslag, ledde det här omförmälda icke till något resultat.

Då emellertid en utsträckt användning af stämpelskatten kräfvades för att tillfredsställa statens stegrade behof af inkomster, synes böra tagas under allvarligt öfvervägande, om icke, i öfverensstämmelse med hvad i flertalet främmande länder äger rum, för nyttjanderättskontrakt rörande fast egendom stämpelavgift i regel, och oafsedt om de intecknas eller ej, bör utkrävas; och i anslutning härtill hafva kommitterade ansett sig böra utarbета och framlägga förslag i ämnet.

Det torde härvid till en början böra framhållas, att för vinnande af en någorlunda afsevärd afkastning af ifrågasvarande stämpelskatt lär vara nödvändigt, att stämpelplikten utsträckes från att gälla ett års afgäld till att omfatta all den afgäld af visst nedan angifvet slag, som enligt kontraktet skall utgå. Stämpelplikten torde dock icke böra hänföras direkt till själfva kontraktet såsom sådant, utan synes det vara riktigare, att skatten uttages å kvittens, hvarigenom upplåtaren af nyttjanderätten erkänner mottagandet af den i kontraktet stipulerade afgälden. Genom att hänföra stämpelavgiftens beräkning till själfva kontraktet vore man nödsakad, om stämpelavgift icke årligen skulle uttagas för samma kontrakt — en åtgärd, som icke vore öfverensstämmande med grunderna för vår stämpellagstiftning, enligt hvilka en och samma stämpelpliktiga handling i regel skall endast en gång draga stämpel — att, på sätt 1879 års kommitté föreslagit, till grund för stämpelavgiftens beräkning lägga afgäldsbeloppen för samtliga år af legotiden. Detta skulle emellertid, särskildt hvad angår arrendekontrakt, som ofta slutas på lång tid och icke sällan under kontraktstiden öfverlåtas, medföra en ganska dryg och besvärlig beskattning. Då därför kommitterade funnit det vara för den skattdragande allmänheten minst betungande, att skatten får erläggas årligen eller eljest å de tider, å hvilka enligt kontraktets be-

stämmelser afgälden skall betalas, har det synts kommitterade naturligast, att, såsom redan antydts, kvittenset å afgäldens erläggande blir den handling, som underkastas stämpelskatt. Här af följer äfven, att stämpelafgiften bör utgöras i förhållande till det erlagda afgäldsbeloppets storlek.

Om emellertid stämpelskatten anordnas på sätt nyss nämnts, synes så godt som med nödvändighet af förhållandena i vårt land påkallas, att skatteplikten inskränkes till kontanta afgäldsbelopp, ty utom det att erläggandet af prestationer in natura eller fullgörandet af andra dylika åtaganden, som enligt aftalet kunna åligga en nyttjanderätts-hafvare, vanligen icke kvitteras, skulle en uppskattning af sådana prestationer erbjuda alltför stora svårigheter. Härtill kommer äfven, att afgäld annorledes än i penningar erlägges företrädesvis af smärre arrendatorer eller torpare, hvilka öfver hufvud taget icke utan olägenhet kunna bära en stämpelafgift. Framhållas må dessutom, att, då kommitterade, såsom nedan vidare omförmäles, ansett, att kontrakt rörande mindre arrenden böra vara stämpelfria och att stämpeln sålunda bör drabba företrädesvis större arrenden, lär med hänsyn härtill och vid det förhållandet, att sistnämnda arrenden till största delen och i alltmer ökad utsträckning erläggas kontant, anledning saknas att kräfva stämpel för annan afgäld än den, som erlägges i penningar.

I betraktande däraf, att stämpelskatten — med undantag af det fall, då afgälden skall erläggas en gång för alla — icke skulle komma att på en gång utkrävas för hela kontraktstiden, hafva kommitterade ansett, att, stämpelafgiften utan olägenhet kan bestämmas till 5 öre för hvarje fulla 10 kronor af afgäldsbeloppet eller sålunda till ungefär $\frac{1}{2}$ procent, under förutsättning dock att smärre nyttjanderättsaftal i allmänhet fritagas från skatt. Det torde icke vara erforderligt att här särskildt framhålla billigheten och lämpligheten däraf, att den mindre bemedlade jordbruksarrendatorn eller innehafvaren af en mindre bostadslägenhet undantages från att betungas med stämpelskatt. Kommitterade hafva i hvarje fall utgått därifrån, att en dylik beskattning icke bör utkrävas. I hvilken utsträckning befrielse från ifrågavarande stämpelskatt bör medgifvas, lär uppenbarligen icke kunna efter objektiva grunder fastställas, utan måste gränsen dragas mer eller mindre godtyckligt. Så mycket lär dock kunna anses såsom säkert, att de vidt skilda förhållandena med afseende å arrende af jordbruksfastighet och i fråga om hyra af annan fastighet betinga helt olika begränsningar. Vidkommande jordbruksarrenden hafva kommitterade med ledning af den utredning, som återfinnes i bilaga F till detta betänkande, ansett skatteplikt böra vidtaga först för ett arrende med 200 kronors årlig

afgäld. Hvad åter beträffar hyresaftal, har det synts kommitterade riktigast, att skattefriheten inskränkes till aftal om bostadslägenheter men däremot utsträckes till hvarje årligt hyresbelopp, som understiger 600 kronor, under villkor dock, att hyresaftalet gäller lägenhet om högst två rum med kök. Sistnämnda inskränkning lär vara nödvändig, för att icke i mindre samhällen med jämförelsevis låga hyror aftal om ganska stora våningar skola gå stämpelfria. Härförutom hafva kommitterade funnit det vara lämpligt, att hotellrörelse och annan verksamhet, som består uti att för kortare tid uthyra möblerade rum, undantagas från beskattningen.

Då denna stämpelafgift afser att träffa aftal om nyttjanderätt till fast egendom, bör gifvetvis däraf följa, att endast afgäld för dylik nyttjanderätt drabbas af stämpel och att sålunda, om aftalet äfven gäller begagnandet af lösören, hyran för dessa artiklar bör gå fri från stämpelafgift. Däremot lär det vara för stämpelpliktens utgörande likgiltigt, om nyttjanderätten upplåtes af fastighetsägaren själf eller af en person, som för sin del allenast arrenderar eller hyr fastigheten.

Om stämpelplikt föreskrifves för arrende- och hyreskontrakt i allmänhet, torde riktigast vara, att den nu vid inteckning af dylika kontrakt utgående stämpeln eftergifves. Kommitterade hafva ansett sig så mycket hellre kunna föreslå en dylik åtgärd, som ifrågavarande stämpelafgift inbragt statskassan jämförelsevis ringa belopp — under åren 1903—1907 i medeltal allenast 6,415 kronor — hvartill kommer, att till följd af bestämmelserna i den nya lagen den 14 juni 1907 om nyttjanderätt till fast egendom, på grund af hvilka stadganden behofvet att inteckna nyttjanderättskontrakt blifvit väsentligt inskränkt, skattens afkastning lär komma att nedgå till en obetydlighet. Under år 1908 uppgick beloppet till endast 1,969 kronor.

Om ifrågavarande inteckningsstämpel borttages, böra gifvetvis de af densamma betingade föreskrifterna i 11 och 13 §§ af stämpelförordningen ur denna utgå.

Hvad slutligen angår kontrollen å stämpelafgiftens behöriga utgörande, har hos kommitterade varit ifrågasatt att förlägga densamma hufvudsakligen till mantalsskrifningsförrättningarna och i sådant syfte föreskrifva, att arrende- och hyreskontrakt samt kvittenser å erlagda afgäldsbelopp skulle vid dessa förrättningar uppvisas. En sådan anordning skulle nog, ehuru icke utan svårighet, kunna i allmänhet vidtagas, men hvad beträffar Stockholm och Göteborg skulle alltför stora hinder möta. Med hänsyn härtill och då kontrollförfarandet lär hafva sin största betydelse med afseende å dessa städer, från hvilka större

delen af förevarande stämpelskatt skulle inflyta, har berörda utväg ansetts icke böra tillgripas. Det torde för öfrigt öfver hufvud taget icke utan igångsättandet af en för ändamålet alldeles för vidlyftig apparat vara möjligt att få till stånd en fullt effektiv kontroll å erläggandet af en stämpelafgift sådan som den här ifrågavarande, och man synes vara nödsakad nöja sig med den kontroll, som innefattas i ansvaret för försummad stämpelbeläggning, äfvensom den kontrollerande verksamhet allmänheten kan i saken utöfva. För att emellertid i någon mån öka allmänhetens intresse för denna kontroll, torde vara lämpligt, att stadgande införes därom, att angifvare af förseelser mot stämpelförordningens föreskrifter skola få andel i de böter, som för förseelsen varda ådömda. Förslag i detta syfte har af kommitterade uppgjorts och återfinnes i 61 § af författningsförslaget.

För beräkning af denna stämpelskatts afkastning hafva kommitterade verkställt särskilda undersökningar för stämpeln å hyreskontrakt rörande fastighet i städerna och för stämpeln å arrendekontrakt rörande jordbruksfastighet.

Hvad den förra undersökningen beträffar, hafva kommitterade, då fullständiga statistiska siffror för hyresbeloppen i rikets städer saknas, måst utgå ifrån förhållandena i två städer, som hafva egen kommunalstatistik, nämligen Stockholm och Göteborg. Af denna statistik framgår, på sätt bilaga G till betänkandet närmare utvisar, att hyresbeloppet för uthyrda fastigheter utgör, lågt räknadt, $4\frac{1}{2}$ procent af alla fastigheters taxeringsvärde; och då nu sammanlagda taxeringsvärdet för bevillningstaxerad fastighet i rikets alla städer år 1908 utgjorde 2,860,232,500 kronor, däraf i Stockholm 1,201,431,500 kronor och i öfriga städer 1,658,801,000 kronor, hafva kommitterade antagit, att hyresbeloppen för uthyrda dylika fastigheter kunde beräknas till $4\frac{1}{2}$ procent af förstnämnda belopp eller i rundt tal 128,710,000 kronor. Med ledning af nyssnämnda kommunalstatistik har vidare antagits, att mot en årlig hyra, som icke uppgår till 600 kronor, uthyrda bostadslägenheter om högst två rum med kök betingade i sammanlagd hyra en summa, som utgjorde för Stockholm en fjärdedel och för öfriga städer en tredjedel af samtliga hyresbelopp. Då sistnämnda belopp enligt nyss använda beräkning uppgå till, i jämna tusental, i Stockholm 54,064,000 kronor och i öfriga städer 74,646,000 kronor, skulle de stämpelfria hyresbeloppen uppgå till resp. 13,516,000 kronor och 24,882,000 kronor, med hvilka summor tillhoppa eller 38,398,000 kronor totalsumman af hyresbeloppen alltså bör minskas. Det stämpelpliktiga hyresbeloppet utgör följaktligen 90,312,000 kronor, och $\frac{1}{2}$ procents stämpelafgift

därå motsvarar en stämpelinkomst af 451,560 kronor eller i rundt tal 450,000 kronor.

Hvad angår undersökningen om arrendebeloppen för jordbruksfastighet, hafva kommitterade genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länen sökt från vederbörande uppbördsförvaltningar införskaffa uppgifter rörande taxeringsvärdet för år 1908 å bevillningstaxerad jordbruksfastighet, som är utarrenderad mot afgäld, som helt eller till hufvudsaklig del utgår i penningar, äfvensom uppgifter å det kontanta belopp, hvartill enligt senast aflämnade mantalsuppgifter dylik afgäld uppgått. De uppgifter rörande dessa frågor, som till kommitterade inkommit, hafva emellertid varit mycket ofullständiga, enligt uppgift hufvudsakligen beroende därpå, att uppbördsförvaltningarna i allmänhet icke få fullständig kännedom om alla omständigheter, som inverka på ifrågavarande förhållanden, och vidare därpå att allenast en jämförelsevis kort tid kunnat medgifvas vederbörande för införskaffande af nödiga upplysningar. Uppgifterna om arrendebeloppen äro så bristfälliga, att de knappast kunna vara till någon ledning. De meddelade upplysningarna om taxeringsvärdet å mot kontant afgäld utarrenderad bevillningstaxerad jordbruksfastighet å landet äro däremot i någon mån användbara och gifva vid handen, att ifrågavarande värde uppgår till åtminstone 475,000,000 kronor. I betraktande därpå, att enligt den till innevarande års riksdag öfverlämnade förteckning öfver samtliga under domänstyrelsens förvaltning ställda, för statsverkets räkning utarrenderade egendomar taxeringsvärdet för år 1908 å dessa egendomar uppgick till 62,454,100 kronor och det årliga arrendebeloppet utgjorde i rundt tal 2,274,700 kronor samt att sålunda arrendesumman belöpte sig till omkring 3.64 procent af taxeringsvärdet, torde man kunna antaga, att arrendebeloppen å utarrenderade fastigheter i allmänhet i genomsnitt motsvara $3\frac{1}{2}$ procent af taxeringsvärdet. Efter denna beräkning skulle arrendesumman för nyssnämnda till 475,000,000 kronor taxerade fastigheter utgöra 16,625,000 kronor. Lägges härtil arrendebeloppet för kronodomänerna, erhålles en arrendesumma af i rundt tal 18,900,000 kronor. En half procent å denna summa lämnar ett resultat af 94,500 kronor. Med hänsyn till de stämpelfria smärre arrendebeloppen hafva kommitterade dock ansett sig böra reducera denna siffra till 70,000 kronor. Den sålunda verkställda beräkningen gifver alltså vid handen, att statsverket genom förevarande stämpelskatt skulle tillföras en årlig inkomst af ungefär 520,000 kronor, hvori dock, såsom af det ofvan anförda framgår, icke inräknats stämpelafgiften för hyreskontrakt rörande annan fastighet å landet, beträffande hvilka kontrakt

någon utredning icke kunnat åstadkommas. Rätteligen borde måhända sistnämnda summa minskas med afkastningen af nuvarande stämpelafgiften för intecknade nyttjanderättskontrakt, men med hänsyn till denna stämpelskatts obetydliga belopp har detta icke syntts erforderligt.

De straffbestämmelser, som ansetts påkallade af de föreslagna nya stämpelskatterna, hafva intagits i 55 § af författningsförslaget. Denna paragraf, som motsvarar 52 § i gällande stämpelförordning, är redan för närvarande ganska vidlyftig och tarfvar nog en fullständig omarbetning, men kommitterade hafva trots sig icke böra verkställa ett sådant arbete, då detsamma synes lämpligast böra företagas i sammanhang med revision af hela stämpelförordningen.

*Straff-
bestämmelser.*

I samband med den af kommitterade verkställda revisionen af stämpelbeskattningen torde ett par frågor rörande växelstämpeln böra beröras.

*Växel-
stämpeln.*

På grund af bestämmelserna i kungl. förordningen den 5 juni 1909 angående ändrad lydelse af 1, 3, 8 och 52 §§ i förordningen den 18 september 1908 angående stämpelafgiften skall stämpelfrihet äga rum för växel, som är betalbar vid uppvisandet. Enligt äldre stadganden däremot, som fortfara att gälla till den 1 januari 1910, skall vid uppvisandet betalbar växel, som ställes att å utrikes ort betalas eller är utfärdad å utrikes ort och här i riket öfverlåtes eller till godkännande eller betalning företes, förses med stämpel, dock att frihet från stämpel äger rum för växel, som är ställd att vid uppvisandet betalas af medel, som hos bank eller bankir föras i räkning för utställaren, äfvensom för växel, som är dragen från utlandet på utlandet och endast är betalbar i utlandet, så ock för växel, som ställes att betalas till statsförvaltningen tillhörande allmänt verks eller styrelses order. Då det emellertid näppeligen torde hafva varit afsikten att vid den utvidgning af stämpelskatten å växlar, som verkställdes i samband med införandet af nyssnämnda bestämmelse i förordningen af den 5 juni 1909, från skatt befria nyssberörda, nu stämpelpfiktiga växlar och då vidare det icke synes kunna anföras tillfyllestgörande skäl för vidtagande af en dylik åtgärd, har det syntts

kommitterade vara riktigast, att stadgandena om växel i samma förordning gifvas sådan affattning, att stämpelplikt kommer att gälla för ifrågavarande växlar, i sammanhang hvarmed en jämkning af stämpelförordningens föreskrift om checker lärer vara påkallad. Hvad åter beträffar inom landet utfärdade växlar, som äro ställda att vid uppvisandet betalas å inrikes ort, synas de fortfarande böra vara stämpelfria. Skulle nämligen dylika växlar stämpelbeläggas, är sannolikt, att köpeskillingen för en vara, såld mot omedelbar kontant likvid, komme att remitteras till säljaren i stället för att af honom indragas med en å vista växel.

I statskontorets förut omförmälda underdåniga utlåtande den 31 december 1908 har erinrats om lämpligheten däraf, att, om genom utsträckning af stämpelbeskattningen till inrikes växlar stämpelrubriken för växlar vunne ökad finansiell betydelse, frågan om införande af särskilda växelstämplar upptages till pröfning. Sedan en dylik växelskatt numera blifvit införd, hafva kommitterade ansett sig böra i korthet uttala sin mening i berörda fråga. Kommitterade vilja därvid först framhålla, att fullt exakta uppgifter rörande denna stämpelskatts afkastning icke lära utan stora svårigheter kunna vinnas, om icke vid stämpelafgiftens utgörande användes en särskild stämpeltyp. Med införandet af en sådan ny typ äro dock förenade åtskilliga praktiska olägenheter, särskildt i det afseendet att faran för förväxling vid användningen af stämplat betyddigt ökas, och kommitterade hafva därför ansett, att denna utväg icke bör tillgripas i annat fall, än att ett nöjaktigt resultat icke kan på annat sätt ernås. Då nu emellertid, till följd däraf att det allra största flertalet växlar passerar genom bankinrättningarna och sålunda från dem kunna erhållas uppgifter, som medgifva en någorlunda tillförlitlig uppskattning af växelstämpelns afkastning, möjlighet förefinnes att utröna statens ungefärliga inkomst af denna stämpelskatt, hafva kommitterade icke velat tillråda införandet af en särskild stämpeltyp för växlar.

*Tid för ikraft-
trädande af
lag/förslaget.*

På det att statsverket så snart som möjligt må komma i åtnjutande af de ökade inkomster, som skulle blifva en följd af den föreslagna utvecklingen af stämpelbeskattningen, hafva kommitterade velat förorda, att det nu utarbetade författningsförslaget finge, i händelse det vinner godkännande, träda i kraft den 1 juli 1910.

Ett sammandrag af kommitterades beräkningar rörande de ökade inkomster, som skulle beredas statsverket genom de af kommitterade föreslagna förhöjda och nya stämpelskatterna, visar följande resultat: *Statsfinansiell beräkning.*

Lagfartsstämpeln	kronor 1,295,000
Aktiestämpeln	„ 450,000
Obligations- och skuldebrefsstämpeln.....	„ 240,000
Räntestämpeln	„ 420,000
Lottsedelsstämpeln	„ 370,000
Kvittensstämpeln	„ 100,000
Försäkringsstämpeln	„ 290,000
Arrende- och hyreskontraktsstämpeln.....	„ 520,000
<hr/> Summa kronor 3,685,000	

Genom bankinspektionens medverkan hafva kommitterade fått sig tillställda några statistiska uppgifter — utöfver de här förut i betänkandet anförda — rörande de solidariska bankbolagen och aktiebankerna. Då dessa uppgifter, äfven om kommitterade icke funnit anledning att använda sig af dem, icke sakna sitt intresse, hafva kommitterade ansett desamma böra bringas till offentligheten och i följd däraf sammanfört dem i bilagan H till detta betänkande.

BILAGOR.

1000000

Bilaga A.

**Skatteskalor till vissa i betänkandet omförmälda
österrikiska stämpelskatter.**

Skala I.

Värdebelopp.								Skatteafgift.	
								Kronen	heller
För ett värde af 40 kronen (österrikiskt mynt) eller däröfver								—	14
” ” ” från 40 till och med 80 kronen.....								—	26
” ” ” ” 80 ” ” ” 120 ”								—	38
” ” ” ” 120 ” ” ” 200 ”								—	64
” ” ” ” 200 ” ” ” 400 ”								1	26
” ” ” ” 400 ” ” ” 600 ”								1	88
” ” ” ” 600 ” ” ” 800 ”								2	50
” ” ” ” 800 ” ” ” 1,600 ”								5	—
” ” ” ” 1,600 ” ” ” 2,400 ”								7	50
” ” ” ” 2,400 ” ” ” 3,200 ”								10	—
” ” ” ” 3,200 ” ” ” 4,000 ”								12	50
” ” ” ” 4,000 ” ” ” 4,800 ”								15	—
” ” ” ” 4,800 ” ” ” 6,400 ”								20	—
” ” ” ” 6,400 ” ” ” 8,000 ”								25	—
” ” ” ” 8,000 ” ” ” 9,600 ”								30	—
” ” ” ” 9,600 ” ” ” 11,200 ”								35	—
” ” ” ” 11,200 ” ” ” 12,800 ”								40	—
” ” ” ” 12,800 ” ” ” 14,400 ”								45	—
” ” ” ” 14,400 ” ” ” 16,000 ”								50	—

För ett värde af mer än 16,000 kronen skall för hvarje 800-tal kronen erläggas en tilläggsskatt af 2 kronen 50 heller, hvarvid en bråkdel af 800 kronen räknas som helt 800-tal.

Skala II.

Värdebelopp.										Skatteavgift.	
										Kronen	heller
För ett värde af 20 kronen (österrikiskt mynt) eller däröfver										—	14
” ” ” från 20 till och med 40 kronen										—	26
” ” ” ” 40 ” ” ” 60 ”										—	38
” ” ” ” 60 ” ” ” 100 ”										—	64
” ” ” ” 100 ” ” ” 200 ”										1	26
” ” ” ” 200 ” ” ” 300 ”										1	88
” ” ” ” 300 ” ” ” 400 ”										2	50
” ” ” ” 400 ” ” ” 800 ”										5	—
” ” ” ” 800 ” ” ” 1,200 ”										7	50
” ” ” ” 1,200 ” ” ” 1,600 ”										10	—
” ” ” ” 1,600 ” ” ” 2,000 ”										12	50
” ” ” ” 2,000 ” ” ” 2,400 ”										15	—
” ” ” ” 2,400 ” ” ” 3,200 ”										20	—
” ” ” ” 3,200 ” ” ” 4,000 ”										25	—
” ” ” ” 4,000 ” ” ” 4,800 ”										30	—
” ” ” ” 4,800 ” ” ” 5,600 ”										35	—
” ” ” ” 5,600 ” ” ” 6,400 ”										40	—
” ” ” ” 6,400 ” ” ” 7,200 ”										45	—
” ” ” ” 7,200 ” ” ” 8,000 ”										50	—

För ett värde af mer än 8,000 kronen skall för hvarje 400-tal kronen erläggas en tilläggsskatt af 2 kronen 50 heller, hvarvid en bråkdel af 400 kronen räknas som helt 400-tal.

*Bilaga B.***Skattetariff, gällande för tiden 1 juli 1909—30 juni 1910 för vissa norska stämpelskatter.**Skatte-
belopp.

25 öre till handling, som ej lyder på mer än 50 kronor.

50 „ till handling, som
lyder på mer än 50 men icke mer än 100 kr.

1 kr.	„	„	„	„	100	„	„	„	„	150	„
2	„	„	„	„	150	„	„	„	„	250	„
4	„	„	„	„	250	„	„	„	„	500	„
8	„	„	„	„	500	„	„	„	„	1,000	„
12	„	„	„	„	1,000	„	„	„	„	1,500	„
16	„	„	„	„	1,500	„	„	„	„	2,000	„
20	„	„	„	„	2,000	„	„	„	„	2,500	„
24	„	„	„	„	2,500	„	„	„	„	3,000	„
28	„	„	„	„	3,000	„	„	„	„	3,500	„
32	„	„	„	„	3,500	„	„	„	„	4,000	„
36	„	„	„	„	4,000	„	„	„	„	4,500	„
40	„	„	„	„	4,500	„	„	„	„	5,000	„
44	„	„	„	„	5,000	„	„	„	„	5,500	„
48	„	„	„	„	5,500	„	„	„	„	6,000	„
54	„	„	„	„	6,000	„	„	„	„	6,750	„
60	„	„	„	„	6,750	„	„	„	„	7,500	„
66	„	„	„	„	7,500	„	„	„	„	8,250	„
72	„	„	„	„	8,250	„	„	„	„	9,000	„

Skatte-
belopp.

78 kr. till handling, som					lyder på mer än 9,000 men icke mer än 9,750 kr.					
84	"	"	"	"	9,750	"	"	"	"	10,500 "
90	"	"	"	"	10,500	"	"	"	"	11,250 "
96	"	"	"	"	11,250	"	"	"	"	12,000 "
104	"	"	"	"	12,000	"	"	"	"	13,000 "
112	"	"	"	"	13,000	"	"	"	"	14,000 "
120	"	"	"	"	14,000	"	"	"	"	15,000 "
128	"	"	"	"	15,000	"	"	"	"	16,000 "
136	"	"	"	"	16,000	"	"	"	"	17,000 "
144	"	"	"	"	17,000	"	"	"	"	18,000 "
152	"	"	"	"	18,000	"	"	"	"	19,000 "
160	"	"	"	"	19,000	"	"	"	"	20,000 "
172	"	"	"	"	20,000	"	"	"	"	21,500 "
184	"	"	"	"	21,500	"	"	"	"	23,000 "
196	"	"	"	"	23,000	"	"	"	"	24,500 "
208	"	"	"	"	24,500	"	"	"	"	26,000 "
220	"	"	"	"	26,000	"	"	"	"	27,500 "
232	"	"	"	"	27,500	"	"	"	"	29,000 "
244	"	"	"	"	29,000	"	"	"	"	30,500 "
256	"	"	"	"	30,500	"	"	"	"	32,000 "
272	"	"	"	"	32,000	"	"	"	"	34,000 "
288	"	"	"	"	34,000	"	"	"	"	36,000 "
304	"	"	"	"	36,000	"	"	"	"	38,000 "
320	"	"	"	"	38,000	"	"	"	"	40,000 "
336	"	"	"	"	40,000	"	"	"	"	42,000 "
352	"	"	"	"	42,000	"	"	"	"	44,000 "
372	"	"	"	"	44,000	"	"	"	"	46,500 "
392	"	"	"	"	46,500	"	"	"	"	49,000 "
412	"	"	"	"	49,000	"	"	"	"	51,500 "
432	"	"	"	"	51,500	"	"	"	"	54,000 "
456	"	"	"	"	54,000	"	"	"	"	57,000 "
480	"	"	"	"	57,000	"	"	"	"	60,000 "

Skatte-
belopp.

504	kr.	till handling, som				60,000	men	icke	mer	än	63,000	kr.
		lyder på mer än										
528	"	"	"	"	"	63,000	"	"	"	"	66,000	"
556	"	"	"	"	"	66,000	"	"	"	"	69,500	"
584	"	"	"	"	"	69,500	"	"	"	"	73,000	"
612	"	"	"	"	"	73,000	"	"	"	"	76,500	"
640	"	"	"	"	"	76,500	"	"	"	"	80,000	"
672	"	"	"	"	"	80,000	"	"	"	"	84,000	"
704	"	"	"	"	"	84,000	"	"	"	"	88,000	"
736	"	"	"	"	"	88,000	"	"	"	"	92,000	"
768	"	"	"	"	"	92,000	"	"	"	"	96,000	"
800	"	"	"	"	"	96,000	"	"	"	"	100,000	"
848	"	"	"	"	"	100,000	"	"	"	"	106,000	"
896	"	"	"	"	"	106,000	"	"	"	"	112,000	"
944	"	"	"	"	"	112,000	"	"	"	"	118,000	"
992	"	"	"	"	"	118,000	"	"	"	"	124,000	"
1,040	"	"	"	"	"	124,000	"	"	"	"	130,000	"
1,088	"	"	"	"	"	130,000	"	"	"	"	136,000	"
1,136	"	"	"	"	"	136,000	"	"	"	"	142,000	"
1,184	"	"	"	"	"	142,000	"	"	"	"	148,000	"
1,232	"	"	"	"	"	148,000	"	"	"	"	154,000	"
1,280	"	"	"	"	"	154,000	"	"	"	"	160,000	"
1,344	"	"	"	"	"	160,000	"	"	"	"	168,000	"
1,408	"	"	"	"	"	168,000	"	"	"	"	176,000	"
1,472	"	"	"	"	"	176,000	"	"	"	"	184,000	"
1,536	"	"	"	"	"	184,000	"	"	"	"	192,000	"
1,600	"	"	"	"	"	192,000	"	"	"	"	200,000	"
1,680	"	"	"	"	"	200,000	"	"	"	"	210,000	"
1,760	"	"	"	"	"	210,000	"	"	"	"	220,000	"
1,840	"	"	"	"	"	220,000	"	"	"	"	230,000	"
1,920	"	"	"	"	"	230,000	"	"	"	"	240,000	"
2,000	"	"	"	"	"	240,000	"	"	"	"	250,000	"
2,080	"	"	"	"	"	250,000	"	"	"	"	260,000	"

Skatte-
belopp.

2,160	kr.	till handling, som				260,000	men	icke	mer	än	270,000	kr.
		lyder	på	mer	än							
2,240	"	"	"	"	"	270,000	"	"	"	"	280,000	"
2,320	"	"	"	"	"	280,000	"	"	"	"	290,000	"
2,400	"	"	"	"	"	290,000	"	"	"	"	300,000	"
2,480	"	"	"	"	"	300,000	"	"	"	"	310,000	"
2,600	"	"	"	"	"	310,000	"	"	"	"	325,000	"
2,720	"	"	"	"	"	325,000	"	"	"	"	340,000	"
2,840	"	"	"	"	"	340,000	"	"	"	"	355,000	"
2,960	"	"	"	"	"	355,000	"	"	"	"	370,000	"
3,080	"	"	"	"	"	370,000	"	"	"	"	385,000	"
3,200	"	"	"	"	"	385,000	"	"	"	"	400,000	"
3,360	"	"	"	"	"	400,000	"	"	"	"	420,000	"
3,520	"	"	"	"	"	420,000	"	"	"	"	440,000	"
3,720	"	"	"	"	"	440,000	"	"	"	"	465,000	"
3,920	"	"	"	"	"	465,000	"	"	"	"	490,000	"
4,120	"	"	"	"	"	490,000	"	"	"	"	515,000	"
4,320	"	"	"	"	"	515,000	"	"	"	"	540,000	"
4,560	"	"	"	"	"	540,000	"	"	"	"	570,000	"
4,800	"	"	"	"	"	570,000	"	"	"	"	600,000	"
5,040	"	"	"	"	"	600,000	"	"	"	"	630,000	"
5,280	"	"	"	"	"	630,000	"	"	"	"	660,000	"
5,560	"	"	"	"	"	660,000	"	"	"	"	695,000	"
5,840	"	"	"	"	"	695,000	"	"	"	"	730,000	"
6,120	"	"	"	"	"	730,000	"	"	"	"	765,000	"
6,400	"	"	"	"	"	765,000	"	"	"	"	800,000	"
6,720	"	"	"	"	"	800,000	"	"	"	"	840,000	"
7,040	"	"	"	"	"	840,000	"	"	"	"	880,000	"
7,360	"	"	"	"	"	880,000	"	"	"	"	920,000	"
7,680	"	"	"	"	"	920,000	"	"	"	"	960,000	"
8,000	"	"	"	"	"	960,000	"	"	"	"	1,000,000	"

Skatte-
belopp.

8,400 kr. till handling, som

					lyder på mer än 1,000,000 men icke mer än 1,050,000 kr.
8,800	„	„	„	„	1,050,000 „ „ „ „ 1,100,000 „

o. s. v. ett stämpelbelopp af 400 kronor för hvart 50,000-tal kronor, hvarmed det stämpelpfiktiga värdet öfverstiger 1,100,000 kronor.

Bilaga C.

Uppgifter för åren 1899—1908, hämtade från finansdepartementets bankbyrås årsöfversikter öfver bankernas ställning och ur "Sveriges officiella statistik i sammandrag", rörande dels genom emission af lottbref eller aktier verkställd ökning af bankbolagens fonder, dels ock vederbörligen inregistrerade inbetalningar af aktiekapital, verkställda på grund af beslutad ökning af dylikt kapital i andra aktiebolag än bankaktiebolag.

År.	Kapitalbelopp			
	i bankbolag.		i aktiebolag andra än bankaktiebolag.	
	Kronor	öre.	Kronor	öre.
1899	15,917,607	50	20,968,759	—
1900	4,065,420	—	27,762,161	—
1901	307,180	—	66,797,413	—
1902	6,326,370	—	48,791,472	—
1903	33,746,228	92	36,811,566	—
1904	42,215,228	19	45,667,415	—
1905	40,652,616	02	49,457,962	—
1906	104,293,277	03	83,676,020	—
1907	48,188,769	30	53,517,185	—
1908	11,192,244	81	129,663,942	—
Summa	306,904,941	77	563,113,895	—
Medeltal per år	30,690,494	18	56,311,389	—

*Bilaga D.***Tabellbilaga till herr von Sydows särskilda yttrande under räntestämpeln.***Tabell I. Sparbanker.*

År.	Behållning.	Antal insättare.	Medelbehållning per insättare.
	Kronor.	Stycken.	Kronor.
1860.....	27,291,937	187,675	145
1870.....	57,301,804	353,867	162
1880.....	146,071,708	762,638	192
1890.....	275,039,102	1,072,735	256
1895.....	339,339,266	1,098,116	309
1900.....	437,391,160	1,228,930	356
1905.....	601,751,391	1,374,632	438
1907.....	682,038,841	1,460,395	467
1908.....	713,551,441	1,493,764	477

Tabell II. I sparbanker insatta medel.

År.	Behållning. Kronor.	Antal insättare. Stycken.	I procent af		Medelbehållning per insättare. Kronor.
			samtliga insättare.	totalbe- hållningen.	
a) af insättare med behållning af högst 500 kronor:					
1900	93,229,622	990,437	80.6 %	21.3 %	94
1907	107,479,848	1,118,626	76.6 %	15.7 %	96
1908	109,036,046	1,141,185	76.4 %	15.3 %	95

År.	Behållning. Kronor.	Antal insättare. Stycken.	I procent af		Medelbehållning per insättare. Kronor.
			samtliga insättare.	totalbe- hållningen.	
b) af insättare med behållning öfver 500 kronor:					
1900	344,161,538	238,493	19.4 %	78.7 %	1,443
1907	574,558,993	341,769	23.4 %	84.3 %	1,681
1908	604,515,395	352,579	23.6 %	84.7 %	1,714
c) af insättare med behållning öfver 2,000 kronor:					
1900	154,533,514	46,488	3.8 %	35.3 %	3,324
1907	316,577,440	87,126	6.0 %	46.4 %	3,634
1908	340,126,928	92,747	6.2 %	47.7 %	3,667

Tabell III. Med sparbanker jämförliga penninginrättningar.

År.	Behållning. Kronor.	Antal insättare. Stycken.	Medelbehållning per insättare.	
			Kronor	öre.
1900	13,753,189	32,627	421	53
1905	11,567,804	24,397	474	15
1907	6,575,358	15,691	419	05
1908	6,025,637	15,107	398	86

Tabell IV. Postsparbanken.

År.	Behållning. Kronor.	Antal insättare. Stycken.	Medelbehållning per insättare.	
			Kronor	öre.
1890	13,016,554	237,060	54	91
1895	38,477,499	408,288	94	24
1900	56,461,391	566,805	99	61
1905	54,658,804	567,023	96	40
1907	50,680,935	566,976	89	39
1908	46,422,570	560,270	82	86

Tabell V. De privata bankernas sparkasseräkningar.

År.	Behållning.	Antal insättare.	Medelbehållning per insättare.
	Kronor.		Kronor.
1880	2,825,677	15,543	182
1890	9,821,296	35,682	275
1895	17,645,657	49,000	360
1900	90,680,166	183,226	495
1905	186,595,169	434,134	430
1907	235,224,814	606,094	388
1908	251,002,465	681,518	368

Tabell VI. Upplupna räntor.

	År 1907.	År 1908.
	Kronor.	Kronor.
I sparbanker	30,425,197	33,812,140
Å de privata bankernas sparkasseräkningar ...	10,550,973	11,856,933

Anm. I statistiken för sparbankerna men ej i statistiken för sparkasseräkningarna ingå i uppgifterna om behållning årets räntor.

*Bilaga E.***Några statistiska uppgifter rörande försäkringsverksamheten i Sverige.**

Sammanlagda värdena af försäkringssummorna i gällande brandförsäkringar — såväl direkta försäkringar som återförsäkringar — hafva under nedanstående år uppgått till följande belopp:

År.	Millioner kronor.
1900	7,437
1904	8,791
1907	10,417
1908	10,972

Lifförsäkringsanstalternas — lifförsäkringsaktiebolaget De förenade dock undantaget — samtliga premieinkomster hafva under nyssnämnda år belöpt sig till nedanstående belopp, nämligen:

År.	Millioner kronor.
1900	22
1904	29
1907	36
1908	37

Bilaga F.

Några uppgifter till belysande af frågan om stämpelfrihet för smärre jordbruksarrenden.*

Enligt jordbruksstatistiken för år 1904 utgjorde antalet jordegendomar eller brukningsdelar i hela riket 350,851 stycken med en sammanlagd åkerareal af 3,581,183 hektar.

Med hänsyn till åkerarealen kunna de uppdelas i tre hufvudgrupper, nämligen

	Antal.	Procent af hela antalet.	Åkerareal. Hektar.	Procent af hela åker- arealen.
Smågårdar (om högst 10 har åker)	244,679	69.73	925,999	25.86
Medelstora gårdar (om 10—50 » »)	98,036	27.95	1,806,929	50.45
Stora gårdar . . . (öfver 50 » »)	8,136	2.32	848,255	23.69
Summa	350,851	100	3,581,183	100

Smågårdarna utgjorde alltså 69.73 procent af hela antalet, men omfattade blott 25.86 procent af rikets åkerareal.

Bland smågårdarna äro ej upptagna jordtorpen. Beträffande ej kommunalt skattskyldiga jordtorpare gjordes emellertid år 1900 af statistiska centralbyrån en undersökning, hvaraf framgick, att dessa jord-

*) Uppgifterna äro hämtade ur ett af Elis Sidenbladhs den 17 december 1906 i kungl. landtbruksakademien hållet föredrag »Om förekomsten och betydelsen af mindre jordbruk», hvilket föredrag finnes intaget i nämnda akademis handlingar och tidskrift för år 1906.

torpare med hänsyn till det arrendebelopp, de hade att i kontanter, dagsverken eller andra prestationer sammanlagdt erlägga, kunde fördelas på följande sätt:

Årsafgifternas storlek.				Antal jordtorpare.		Procent af hela an- talet.
Intill	5	kronor		911		
5	till	25	»	6,723		
25	»	50	»	8,515		
50	»	100	»	12,766		
100	»	150	»	8,702		
150	»	200	»	6,892	44,509	83.9
200	»	300	»	5,735		
300	»	400	»	1,901		
400	»	500	»	588		
500	och	däröfver		318	8,542	16.1
Summa				53,051	100	

Utom dessa 53,051 ej kommunalt skattskyldiga manliga torpare funnos emellertid 3,029 kommunalt skattskyldiga sådana samt 2,897 torpägande kvinnor, samfälligheter, omyndiga m. fl., hvadan hela antalet jordtorp i verkligheten då utgjorde 58,977 stycken.

Uppgift å åkerarealen för dessa 58,977 jordtorp saknas. Antages emellertid deras åkerareal vara relativt lika stor som smågårdarnas, skulle den utgöra omkring 223,000 hektar eller 6.23 procent af hela rikets. Småbönder och torpare, tillsammans 303,656 stycken, skulle alltså innehafva omkring 1,149,000 hektar åker, d. v. s. 32.09 procent af rikets hela åkerareal.

Ofvanstående siffror visa nu, att 83.9 procent af jordtorpen äro utarrenderade för ett arrendebelopp af högst 200 kronor, men då i jordtorparnas årsafgifter, d. v. s. arrendebeloppen, äfven ingå dagsverken och andra prestationer, evalverade i penningar, kan med säkerhet antagas, att förutom samtliga nyssnämnda jordtorpare äfven en stor del af de jordtorpare, hvilkas årsafgifter öfverstiga 200 kronor och hvilka endast utgöra 16.1 procent, icke betala kontanta arrendebelopp, som uppgå till 200 kronor.

Då arrendeförhållandena med afseende å jordtorp och smågårdar lära vara rätt analoga, synes vara lämpligt, att kontanta arrendebelopp i allmänhet, som understiga 200 kronor, fritagas från stämpel.

Tabellariska uppgifter rörande hyresförhållandena i Stockholm och Göteborg, utarbetade med ledning af dessa städers kommunalstatistik.

Tabell I.

År.	H y r e s b e l o p p f ö r												Totala hyres- beloppet.		Taxerings- värdet å all fastighet i staden (in- klusive be- villningsfri fastighet). Kronor.	
	uthyrda lägenheter.				outhyrda lägenheter.			af ägaren begagnade lägenheter.		fritt upplåtna lägen- heter.						
	Summa kronor.	I procent af totala hyres- beloppet.	I procent af taxerings- värdet å all fastighet.		Summa kronor.	I procent af totala hyres- beloppet.	I procent af taxerings- värdet å all fastighet.		Summa kronor.	I procent af totala hyres- beloppet.	I procent af taxerings- värdet å all fastighet.		Summa kronor.	I procent af taxerings- värdet å all fastighet.		
<i>a) i Stockholm:</i>																
1894	26,434,427	79.25	4.68		693,707	2.08	0.12	5,136,138	15.40	0.91	1,092,560	3.27	0.19	33,356,832	5.90	564,559,300
1900	39,629,281	81.42	5.29		1,145,310	2.35	0.15	6,380,751	13.11	0.85	1,515,932	3.12	0.20	48,671,274	6.49	748,966,900
1905	50,451,168	79.36	4.82		1,680,902	2.64	0.16	9,518,072	14.97	0.91	1,925,844	3.03	0.18	63,575,986	6.07	1,046,487,810
<i>b) i Göteborg:</i>																
1905	13,726,346	74.67	4.58		478,923	2.60	0.16	3,795,695	20.65	1.27	381,640	2.08	0.13	18,382,604	6.14	299,447,100

Tabell II.

Hyresbelopp för år 1905 för bostadslägenheter om högst 2 rum med kök med en maximihyra af 599 kronor.		
Summa (approximativ). Kronor.		I procent af hyresbeloppet för alla uthyrda lägenheter.
I Stockholm		25.4
„ Göteborg		33.9

Bilaga II.

**Några statistiska uppgifter rörande de solidariska bankbolagen
och aktiebankerna.**

Under år 1906 hafva å nedanstående bankräkningar upplupit följande räntebelopp, nämligen

å upp- och afskrifningsräkning och annan därmed jämförlig räkning	2,511,034 kronor
» löpande räkning	1,633,714 »
» sparkasseräkning	8,557,610 »

Antalet utställda postremissväxlar har utgjort under

år 1907	2,568,016 stycken
» 1908	2,731,301 »

Å bankernas kreditivräkningar hafva under nedannämnda år infriats anvisningar till följande antal:

år 1907	572,949 stycken
» 1908	588,764 »
